

ائل عاشیغى
عاشیق حسن اسکندری
خاطره‌لر ، شعرلر
(اختصارلانمیش)

حاضرلایان:
ساهر ادبی - مدنی درنه‌یی
مرداد ۱۳۸۶

ايچينده كيلر

عنوان / صحيفه

اون سؤز / ۳

دوغما يوردوم او زوم كاللا / ۴

تبريزه دوغرو / ۵

تبريز شهرينده / ۷

فرش کارخاناسيندا / ۸

تهران عشقينه / ۱۳

سئوگى سوراغيندا / ۱۵

نغمه کارليق / ۱۸

وطنين قوجاغيندا / ۲۱

تبريز عاشيقلار قهوه خاناسي / ۲۲

عاشيقليق / ۲۴

اثلين توى - دويونونده / ۳۰

انقلاب نغمه کاري / ۳۵

انقلابين غلبه سى / ۳۸

انقلابدان سونرا بيرينجي کانسرت / ۴۳

تهراندا کانسرت / ۴۷

عاشيقليق اجازه سى / ۴۸

دهه فجر جشنواره سى / ۵۱

تبريز برنامه سى / ۵۶

عاشيق قشمین اولومو / ۵۷

"بياد عاشيق قشم" کاستى / ۵۹

فرانسه سفرى / ۶۱

آلمان، هلندا، اینگلیس سفری / ٦٥

آجى حادثه / ٦٨

باکى سفرى / ٧٤

گنجه عاشيقلارينين دعوتى / ٧٦

ژاپون سفرىنин تداركى / ٧٨

ژاپون سفرى / ٨١

ژاپون و چين سرگىسيندە / ٨٥

ازبکستان و قراقتستان سفرى / ٩١

خرمده توپونون ماجراسى / ٩٢

بلژيک، سوئد، دانمارك سفرى / ١٠١

امريكا سفرى / ١٠٨

اون سؤز

دونيا شهرتلى آذربايجان عاشيغى، سسى ايله، سازى ايله وطنيميزين توى-
دويونلرينى بزهين، آذربايغان خالقى نين معنوى گوزه لىكلىرىنى دونيا
خالقلارينا چاتديران، عاشيق «حسين جاوان»، عاشيق «قشم» يولونون لياقتلى
داوامچىسى عاشيق «حسن اسكندرى» ، ئۇمرۇنۇن ٤٠ ايليندن چوخونو، خالق
نغمە كارى كىمى ياشامىشدىر. او اوز صنعتى و شخصىتى ايله دىنلە يېجى لرده
وطپپورلىك، انسان سئورلىك كىمى نجىب انسانى دويغولارى اويمداراق ،
آزادلىق و عدالت جارچىسى كىمى ائلدن - ائله، اولكەدن- اولكە يە گزه- گزه
اد قازانمىشدىر.

معنالى و شرفلى ئۇمرۇنۇ خالقين سعادتى و آزادلىغينا حصر ائدن ٦٠
ياشلى استاد عاشيق حسن اسكندرى نين آغىرلاما مراسىمە، اونون حياتى و
يارادىجىلىغى ايله بااغلى بعضى خاطره لرى، دانيشىقلارى اساسىندا
حاضيرلانيپ دير. چالىشمىشىق كى، خالق داستانلارى اوسلوبوندا دئىيلن بو
خاطره لر، اولدوغو كىمى تىقىم اندىلسىن و عاشىغىن دئىيم طرزى يازىدадا
ساخلانىلىسىن.

ساهر ادبى- مدنى درنه يى چالىشا جاق كى، ائل عاشيغى عاشيق حسن
اسكندرى نين الينىزدە اولان اختصارلانىميش خاطره لرىنى، عاشىغىن نظارتى
آلتيندا مكمل شكىلده سىز عزيز موسىقى و ادبياتى هوسكارلارينا، "عاشيق
حسن" يىن پرستشكارلارينا و عموميتلە آذربايغان خالقينا تىقىم ائتسىن.

ساهر ادبى- مدنى درنه يى

مرداد آبي - ١٣٨٦

sahirencumeni@yahoo.com

دوغما يوردوم اوزوم كاللا...

ياشيللى وطندن، دومانلى داغдан-
دۇنمه مىشىم، كۈنلۈم او چاغلاردادى.
قاباغى آرازدان، اوستو مئشەدن
اورهيم اىستەين او داغلاردادى.

من بوييا يېتىمىشىم "اوزوم كاللا"دا،
آچىلىپ دونيايا گۈزۈم كاللادا،
آنامىن لا يلاسى بىزىم كاللادا
ميوھلى باغلاردا بو تاغلاردادى.

منجناق درەسى، كاللا يايلاغى،
گۈزەللر يېغانىغى او باش بولاننى،
كەرىزىن سوپونا دىهن دوداغى
سولماسىن ايلاھى، ياناقلاردادى.

"حسن" ين وطنە چو خدور هوھىسى،
بايلىپ اولكەيە وارلىغى، سىسى،
نه قىدر ياشايىپ گلسە نفسى
گولوم او يئرلەدە، او واقتلاردادى.

كىندىمىن آدى اوزوم كاللاسى دىر؛ شرقى آذربايجانىن قاراداغ ماحالىندا آراز
قىراغىندا يېرلىشىن، باغلى- باعچالى، ياشيل مئشەلى، جماعتى بىر بىرىندىن گۈزەل، بىر
كىند. من ۱۳۲۶-نجى ايلين، بهمن آيى نىن اىكىسىنەدە بو كىنده آنادان اولمۇشام.
آقا(آتا)مىن آدى آقا خان ايدى؛ آنامىن دا شاھبىيگەم. من اوشاق اولاركىن آنام كى
اوشتىپىلى ايدى، دونيادان گىتىمىشىدی. اىكىنجى آنامىن آدى زرى دى.

يئىدى ياشىمدا، آتام منى باجى - قارداشلاريمدان آيرىب، آپاردى اوشتوبىيندە درسە قويدو. بونا گۈرەكى اوندا كاللادا مدرسه يوخودو. اورادا بىزىم بىر دوستوموز وارىدى درزى مشهدى حسین آدیندا كى، من اونلاردا قالىرىدىم. آلتى آى اولمامىشدى كى گىلىپلىرى منى كندىمىزە آپاردىلار. سېبىنин نه اولدوغۇنۇ من بىلمىرىدىم.

كىنده منىم نېچە يولداشىم وارىدى: على، قىتران و زينال كى، منلە لاب ياخىن اولان قىتران ايدى. بىز گاه اويناماقلە، گاھدا ايشلەمكىلە باشىمىزى قاتاردىق. آنجاق منىم هېچ واخت درس او خوماق ياديمدان چىخمىرىدى. بونا گۈرەدە بىرگۈن بىزى، كاللانىن قونشو كندى دارانى كندىنە، ماللا عابىاسىن يانىنا آپارىب، درسە قويىدولار. بىر آى اولمامىشدى كى آقام دئىدى: سنى آپاراجاغام تبرىزە. داي منىم هرزاز ياديمدان چىخدى. ائله سئوينىرىدىم كى دئمەلى دئىيل. او گۇنو گۈزەلە بىردىم...

تبرىزە دوغرو...

بىر گۈن آخشام آقام دئىدى كى، صبح زامانى يولا دوشەجه يىك. صبح اولوب، بىزى يولا سالدىلار. بالا- بالا هاوا ايشىقلانىرىدى. كندىن داغلارى، گوللو- چىچكلى باغلارى گۈزومدىن او زاقلاشىر، هر دم بىر دۇنوب دالىيا باخىرام. آقام تىز- تىز دئىير: بالا گل، بئواختا قاللىق.

آخشاما ياخىن بىر يئكە كند گۈزومە دىدى. دئىيمى: - آقا او هانسى كندى؟ دئىدى: - او غول اورا ورزقاندى. من ائله بور دم بىرده دالى باخدىم، گۈردىم داي كندىمىزدىن خېر يوخدور.

گول چىچكلى كاللهدىن

يولا دوشىدوك بىز تبرىزە.

دوققۇز يا اونجا ياشىمدا

آيرىلىق اوز وئردى بىزە.

اوره ييمىز يانا- يانا
قالدى قارداش، باجي، آنا،
آخشم چاتديق ورزقانا
قان- تر ايچره سوزه- سوزه.

عينالخان گوردو بيزى،
سلام وئريب گولدو گۈزو،
آقام دئدى: آللاه سىزى -
چوخ گۈرمەسين گۈرۈم بيزه.

عينالخان چايى گتدى،
آقاما خوش گلدىن- ائتدى،
چاي ايچمه ميش بير جىپ يئتدى
دئدى كى يئر ائديم سىزه؟

آقام دئدى هه، يئر ائله!
خدافىظلىك دوشدو ديله،
دده- بالا گوله- گوله-
چىخىدىق جىبه، وئردى مزه.

اوره ييمى او زه- او زه
داغ- تېه دن يئندىك دوزه،
صبح ايدى چاتدىق تبرىزه،
چيراق گازلار ديدى گۈزه.

حاج اصغره گلیب چاتدیق،
بیر آز ساعات اوردا یاتدیق،
دوروب صحانه مئیل اثتدیک،
بورغونلوغوم چیخدی اوze.

چیخدیم، گؤردوm بازار، توکان،
بیری گولور، بیری گیریان،
دئدیم "حسن" بونه دؤوران؟!
دالدیم فیکره گزه- گزه.

بعلى دئدیسیم کیمی آقامین بیر یاخشى دوستو واریدی عین الله خان آدیندا؛ بیزه
یاخشى حئورمت ائله ییب، ماشینلا يولاسالدى تبریزه. درەلری چیخا- چیخا، تپەلری
ئىنه- ئىنه، بیر تپەنین اوستونه يېتىشىدىك. منیم گۈزۈمە بىر بؤبۈك يئر دىدی کى هريان
چىراگىدى. دئدیم: - آقا اوular زىنورى چىراگىدى؟
دئدی: - يوخ، اوular برقى دى يانىر.
دئدیم: - آقا اورا هارادى؟
دئدی: - بالا اورا تبریزدى...

تبریزه شهرىندە...

ماشىن يېتىشىب، آقام ماشىنин بولۇنو وئریب، اليمدن يابىشىب، دئدی: - گل! بیر آز
گىئىدىن سونرا شهردە بیر يىكە قاپىسا يېتىشىدىك. آقام قاپىنى دؤيىب، بير نفر چىخدى.
آقام دئدی کى، بیزه بیر اتاق وئر، بیر آز ياتىب، گىنده ك. او آدام: - باش اوسته دئىسیب،
بیر اوتاق نشان وئریب، دئدی: - اوردا ياتا بىلرسىز.
ايچەرى كىچىپ بير تختىن اوستوندە آقام ياتدى، بىرىنلەدە من. سحر اولىوب،
آقام منى اوياالدىب، دئدی: - بالا دور گل صحانه يېشك.
گىئىب گۈردوm کى سوفرادا بير جور اووزون چورەك وار. دئدیم: - آقا بولەدیر؟

دئدى: بولىخانىكىدى.

مندە باشلاadiم يئمه يە. آمما آغزىيما بىر جور طعم وئيرىدى.

آقام دئدى: - بالا - بالا يېسىن، عادت ائلەيرىسن.

خلاصە، يئىيب اوردان چىخىدىق. هىرىئە باخىريدىم منه بىر جور گلىرىدى. آقام دئدى: بورا بازاردى.

بىر يئە يئىيشىدىك. آقام اوردا آقا محمد آدیندا بىر نفرلە قول - بويون اولوب،
گۇرۇشدو. او آدامىن گۆزو منه دوشوب، دئدى كى، اوغلۇن بودور؟

آقام دئدى: بىلە بودور.

اودا مىnim اوزومدىن ئۈپىدو. سۇنرا اوچوموز اونۇن ئوينىھە گىتىدىك و اوردا اىكى خانىم گلىپ بىزە خوش گىلدىن ائلەدىلە كى، بىرى او آقانىن خانىمىيەدە، بىرىدە نەسى. بىر آز سۇنرا دا بىر اوغلان گلىپ بىزىلە گۇرۇشدو كى اودا اونۇن اوغلۇ احدايدى. احد گلىپ منىم يانىمدا او توردو؛ بىر آز منه دانىشىپ، دئدى كى، من فرش توخويورام. من دە اونۇنلا فرش توخوماقدان دانىشىدىم. او منه دئدى كى، صباح آپارارام سنى گۇررىسن.

فرش كارخاناسىتىدا...

خلاصە صباح اولوب، ايكمىز كارخانىيا گىتىدىك؛ اوردا بىر نفر احده دئدى كى، بو فرش توخوماقدان اويرەنەجك؟ احد دئدى: بىلە. اودا منه بىر پىجاق وئىrip، دئدى:
- چىخ تختە بىندىن اوستونە.

من دە اورا چىخىپ، باشلاadiم ئۈپىنە يە. دى بىرگون، اىكى گون، من ايلە سالماقى ئۈپىرنىپ، باشلاadiم فرش توخوماغا. بالا - بالا اوردا يولداش تاپىپ، او لارىنان دئىپ، گولوردوک. بىر طرفەدە، فرش توخويانلارين اۋزلىنىھە گۇرە او خوماقلارى وارىدى كى، بالا - بالا من دە او لاردان ئۈپىرنىپ، او لارا قوشولوب، او خويوردوم.

ايلىمك - ايلىمك، دوش ايلىمك

ایلمه ییم وار سالمارام،
سالسام دالی قالمارام.

من ده اولارینان بىلنچى شعرلردن اوئيرەنیب، اوز ھاواسى لا اوخوردوم. آنجاق كى
كىنده اولدوغوم گونلر ياديمدان چىخميردى؛ كىندين گوللو - چىچكلى داغلارى،
يولداشلاريملا اورالاردا قاچىپ، اويناماغىمۇز، گلېپ گۆزۈمۈن قاباغىندا دوروردو. ائله
بىل كى منى دار قفسىن اىچىنە سالىپ، اورەيىمى سىخىردىلار.
كرخانادى منه مکان،
اىللرىمدىن اولموشام من.
اورەيىمه باتىر تىكان،
گوللرىمدىن اولموشام من.

يازدا بىتر باغدا تره،
كىنېر بىر اتك هرە،
ياغيش ياغار دولار درە،
سەتلرىمدىن اولموشام من.

ايستى لاوش خيتايندان،
گۈبەلەيىن كابايندان،
قىزىل گولون گلايندان
چۈللرىمدىن اولموشام من.

دالى چاين گىردكاني،
يئەمەلەيدى بويور تكاني،
فاسىم خانىن دودمانى،
پېرلىمدىن اولموشام من.

خان يئرينه ماش اكرديك،
هر دم كونجوت ده ائدرديك،
باغلاريندا كئف چكىردىك،
يئرلىيمدن اولموشام من.

قرەچى دن، كاوانى دان،
مردەناغىم كاررانى دان،
اوشتىپىندن، دارانى دان
ال قولومدان اولموشام من.

آلا جورجه ابراهيم سمى،
قايىت يادا سال ميسەنى،
عاشىقلېنى، دىء اوزانى،
ائىل اوبادان اولموشام من.

حسن بىلى، خانلار يوردو،
اولوب قاراداغا اوردو،
زور دئىهەنین بويىنۇن بوردو،
بىل نەيىمدن اولموشام من.

بىلىرسن من هارالى يام
«عاشيق حسن» كاللالى يام،
آيرىليقدان يارالى يام
ملحمىمدن اولموشام من.

بعلی، بئله لیکله من فرش کارخاناسینین وضع - اوضاعسينا، بوتون چتىنيلىكلرىنه، خوشلوقلارينا عادت ائله يېب، اوردا جور به جور احوالات گئوروردوم. دىگاه اوسته بيرى او خوردو، بيرى دايىشىردى، بيرى گولوب، بيرى آغلاييردى، بيرى يورغون، بيرىنىن الين پىچاق كسىپ، الين قانى بويلارى قىپ - قىرمىزى ائله يېردى. گئوروردون كى دىگاهلارين بيرىنده اوستا شاگىردىلە ساواشىردى. اويانداندا ارباب گلىپ، دئىينىردى كى، فرش بئله اولدو، فرش ائله اولدو. بيرىنە دئىيردى كى، نىيە دؤرد بوى سالىرسان، بيرىنە بير آيرى سۆز، بير طرفدن اربابين، بير طرفدنە اوستانىن شاگىردىلە دئىينمەسى.

فرش کارخاناسيندا گىدىپ ايشلەمەين بىلمىز كى، اوردا نە چتىنيلىكلە واردى. من ده اۆز - اۆزومە دئىيردىم: آلاھ، من كى كىنده يوخودا فرش توخوماغى گئوروردوم، ائله بوجوروموش؟

يوخودا گئوردو يوم آشىكار اولدو،
بىر يئنى عالمە چاتىرام ايندى.
باشلانىش بو منه بىر يئنى يولدو،
آچىلىپ دفتر خاطرەم ايندى.

گولنده بىريسى، آغلايير بيرى،
بارماغىن كسىپين، باغلايير بيرى،
بو حقسىز ايشلەرى حقلەيير بيرى،
غم - كدر يولونا باتىرام ايندى.

بارماغىن قانلارى بزەدى بويو،
«حسن» يىن قىش اولدو يازىدا، يايى
هاردادى وار دئىين بولۇمون تايى
الىمدن ايش گلمىر او تورام ايندى.

بعلی، بیز بوردا قالمالی اولدوq. آقام دئدی:- آقا محمد! من گئدیم او بیرى اوغلانى دا گئيريم.

آقا محمد دئدی:- لاپدا ياخشى، گئدین.

آقام آلتى آيدان سورا مندن خيردا قارداشىمى گتىردى. آمما بونو آقا محمدىن عيالى قويىمادى كرخانىيا. دئدی:- بونون باشى يارادى، من گرهك بونو توخدادام. آخى قارداشىمىن باشينا يارا دوشموشدو. اونون باشينى گوندە اوچ يول يوماغا باشلادى: سحر، ناهار، بىرده آخشام. بونون باشىنىن يازالارى اوز قويىدو توخداماغا. بو بىزى اوز اوشاقلارى كىمى گئوروردو. دونىادا اينانمیرام بىلە بىر مهربان خانىم اولسون.

وار اللرين يورولماسين
آناسىن، آناسىن!
ائلىن ئىلدەن آيرىلماسين
آناسىن، آناسىن!

سىن بىزە بۇ خىدمتىن،
ياخشىلىغىن، محبتىن،
چىخماز ياددان دياتتىن،
آناسىن، آناسىن!

«حسن» دئير ائشىت، اينان،
آلەم دردىن، اولوم قوربان،
يئرىن اولسون جنت مكان،
آناسىن، آناسىن!

سورا آقام گئتدى او بىرى اوشاقلارلا، ننەمى ده گتىردى. داي بىز آقامحمدگىلىن ئوينىندن چىخىپ، تبريزىن داداش آباد محلەسىنە داشىندىق. بونودا دئىيم كى،

آقامحمدگيلين محلهسى اميرهقيزىدى. ها بئله، بىز باشلادىق بو كرخانادان او كرخانايى، او كرخانادان بو كرخانايى ايشلهمه يه. آنجاق تئز- تئز كرخانا دئيشىشمە يىمىز، درس او خوماغىمین قاباغىن آلىرىدى. بالا- بالا فرش تو خوماقدا اوستا اوللوب، باجى- قارداشلاريملا بير يئerde دىگاه ايشلهدىرىدىم. گوندە اولارين موزدوندان سووايى، من ائزوم بئش تومن ائوه خرجلilik وئرىرىدىم. كرخانا فرش تو خوييا- تو خوييا هامى بير- بىرىنە قوشلوب، او خوردوق. آمما من ياخشى او خودوغۇما گۈرە، منىم تك او خوماغىمى اىستىرىدىلر.

جهجه ووروب بولبول كىمى
او خويورام دىگاه اوستە.
تىربوت كىچىپ، گول دوزورم
اولمازىدىم ايشدن خستە.

مدىنى من خطە بىرم،
آراشىيەنى دئىيرم،
آيدا بىر پش يېندىرىرىم
دىكىم اولار من هوسىدە.

ايшиمىزىن امه يىنى،
اوزگە يئدى چۈرە يىنى،
«حسن» يوردون بىلە يىنى
سن ايشلهدىن گۈزو بستە.

تهران عشقىنه...

آنچاق كى بىز آز مدت ايشلهدىك . دئمەلىيم كى بو زامانلار بىزىم وضعىتمىز ائله ياخشى دئىيلدى. منىم دە بالا- بالا ايشدن اليم سوپىدو. ايشلهدىيىم يئerde بىر ياخىن

يولداشيم واريدي کي آدى جمشيدايدى. اومنه دئدى کي، من صباح ياييريسى گون
تهرانا ايشلەمە يە گئدەجهىم، اگر ايستەسن گلرسن گئدەرىك. آمما من گىتمەدەم، بىر
گون اشىتىدىم کى، او گىدىب؛ منه بىر دارىخىما اوز وئرىدى کى گل گۈرهسن!

سېخىلىدى اورەيىم، دارىخدەم يامان

بىر گونوم بىر ايلە دۇندۇ، دارىخدەم.

گوندوزوم قارالدى گىچەلەر كىمى

بختىم ترسەسىنە چۈندۇ، دارىخدەم.

دولاندىم آوارا، قالدىم آوارا،
نه دئىيم بىلنچى بو روزىگارا،
سوروويه- سوروويه آپارىر هارا؟
آماندى گل منى دىندير، دارىخدەم.

الىمدن توتمادىن چىكمە آياخدان،
آجىغىنىمى گلىرى مندن نە واختدان،
«حسن»م التماس ائدىرم چوخدان،
آلشىر اورەيىم سۈندۇ، دارىخدەم.

دای من تهران عشقىنە دوشىدوم. اوز- اوزومە دئىيرم کى، اوردا هم ايشلەرم، همده
گئدەرم بىر آموزشگاھدا اوخوماق ئويرىننم. نىيە کى، تبرىزدە موسىقى آموزشگاھى
يوخودو. بو فيكىرلە تهرانا گىدىب، جمشيدى کى بىر چۈركخانادا ايشلەيىردى،
تاپدىم. من دە اوردا ايشلەمە يە باشلادىم. بورانىن صاحىلەر تبرىزىن كىارىندا اولان
قرەملىك محلەسىنەن ايدىلر. اوilar ايکى قارداش و چوخدا مەھرىيان آدام ايدىلار. بىرینىن
آدى محمدباقر، بىرینىنده آدى اكبارىدى. چۈركخانانىن ئىچە ايشلەينى واريدي کى
ئىچەسى قرەملىكلى ايدى.

(ساغدان سولا: اکبر آقا - اسماعیل - شاطر حسین - حسین نیک خصال - جمشید آذر پیرا - حسن اسکندری - ایمان)

من بیر از ایشله یندن سورا، "پیچ شیمران" دا، "ایران پوی" آدیندا بیر موسیقی آموزشگاهی تاپدیم. اوردا منیم سیمی امتحان ائله ییب، او خوماق کلاسینا یازدیلار. بیر یاخشی اوستاد منه او خوماق اوئیرتمه یه باشدادی. آنجاق کی من اوردا ایرانی ردیفلرین اوئیره نیردیم. اوستادیمین دا آدی "اوستاد فاریا" ایدی. من هم ایشله بیردیم، همی ده آموزشگاهها گلدیردیم.

هاردا یاخشی آدام وار آلاه او نو حفظ ائله سین. جمشیدین بیر آناسی واریدی او ز او غلانلاری کیمی، بیزیده چوخ ایسته بیردی. جمشیددن سووای اوچ او غلودا واریدی، اوچ نفرده بیزایدیک.

سئوگی سوراغیندا...

اوردا کی یولداشلاریمین بیرینن آدی حسین ایدی کی او زوده قره ملیکلی دی. چو خدا یاخشی بیر او غلاني دی. اونا گوره ده من او نونلا چوخ یاخین ایدیم. بیر بیر یمیزله هر دم شوخلوق ائلر دیک. من دئیردیم، باجین وارسا وثر منه؛ او دا گولوب، دئیردی یاخشی.

بیر گون من گلیردیم تبریزه، دئدی:- حسن بو نامه نی ده آپاریب وئررسن بیزه.

آدرسى ده نامه‌نин اوستوندېيدى. من دئىيم: - آپارىب وئرەرم. آنجاق كى، سىن ده او سۈز.

گولوب دئىي: - ياخشى.

من گلېپ قره مليكىدە ئولرىن تاپىپ، قاپىنى دؤيدۇم. بىر خانىم قىز قاپىنин يارىسىن آچىب، دئىي: - كىمىسىز؟

دئىيم: حسین دن نامە گتىرمىش.

بىر آزا قاپىنى آچىب، گۈزلىرى دولا- دولا دئىي: - وئرىن منه.

من نامەنى وئرە- وئرە، بو گۈزەل قىزى اورەيىم آپاردى. بىر- بىرىمىزە باخا- باخا نامەنى آلدى. قاپىنيدا اورتوب گىتىدى.

گۈرددوم قاپى دالىسىندا

گۈزۈم دوشىدو داي گۈزۈنە.

دئىيم نامە گتىرمىشىم

دئىي ساغ اول، وئر اۋزومە.

دئىيم يازىبىدى قارداشىن،
گۈزەلىينىن تۈركدو ياشىن،
دai گۈرمەدىم اورتادو باشىن،
ائىدى سوپوق تر دىزىيمە.

دئىيشىلدى روزىگارىم،

عوض اولدو تام خىالىم،

دئىيم بودور وفادارىم

«حسن» صاحب اول سۈزۈنە.

گندیب آقام گیلیده گئروب، دای دایانا بیلمه دیم. تهرانا قاییتدم و بو دؤنه ایشیمی
جدیتله باشلا دیم. آمما دؤزنه دیم، گندیب بو مسئله نسی جمشیدین آناسینا کی، آبا
دئیردیک، دئیم. دئی: - هنچ ده فیکر ائله مه. من بوایشی دوزلدەرم.
آنjac ایشی بیر آز چتینلیکله دوزلدیب، ۱۳۴۷ - ده اولنديک. بیرايل سوراسى،
آللاه بیزه بیر گئزه ل قیز وئردی. آدین "فرحناز" قویدوق. ایشیمیز بونو ناز
ائله مکايدی. باشینین اوستوندە او توروب، اونا او خوماق ایدی.

سن ایلک بالام فرحنازیم،

شیرینلرین شیرینی سن.

آی چیچه ییم، باهار - یازیم،

آچ خئیره دیلینی سن.

آنان لایلای چالیر سنه،

نه ایسته سن آلار سنه،

وئردیبی سوت حالال سنه،

با خیب سؤزه دئیه سن هن.

گۈر نە ئىئير «حسن» بالا،
بۇيودوبان يولا سالا،
قاداوى اۆز آتان آلا،
گۈرمەيسن دومان، نە چىن.

نغمە كارليق...

بو زمانلاريدى كى من ده ايرانى رديفلرىن اوئيرنمه يىين قورتارىب، گواھىسىن آلدىم. گواھىلىنىدە، بىر ئىچە موسىقى اولان يېرلىرى دولانىب، آخىرده شىميران خىابانىندا بىر يېرە گىندىب، اولار منىم سىسىمى بىهنىب، دىدىلىر كى، صباح آخشام گل، سنه برنامە وئرەك. من سۋىينە-سۋىينە گلېپ، اۋودە ئىدىم. بىلە بىر سوز سىينەمە گىلدى:

سۋىينىدى اورەيىم، گولدو گۈزلىيم،
اوەمۈدم جانلاندى صباحا سارى.
سعادت اوزومە آچدى قاپىسىن
ارىدى قىشىمىن شاختاسى، قارى.

سۋىينجىن گۈزلىيم دولدو، ياشالدى،
اوزمۇمە آخىيان، اورەك بوشالدى،
بىر آپرى عالمە يېنى خوشحالدى،
كۈهلەندى سازىدا، كىمانى، تارى.

«حسن» يىن اقبالى بختى بختەور،
يىتىيردى هر يېرە بىلە بىر خېر،
گلهجەيى اوونون ظفردى، ظفر،
يارادان ساخلاسىن بو نغمە كارى.

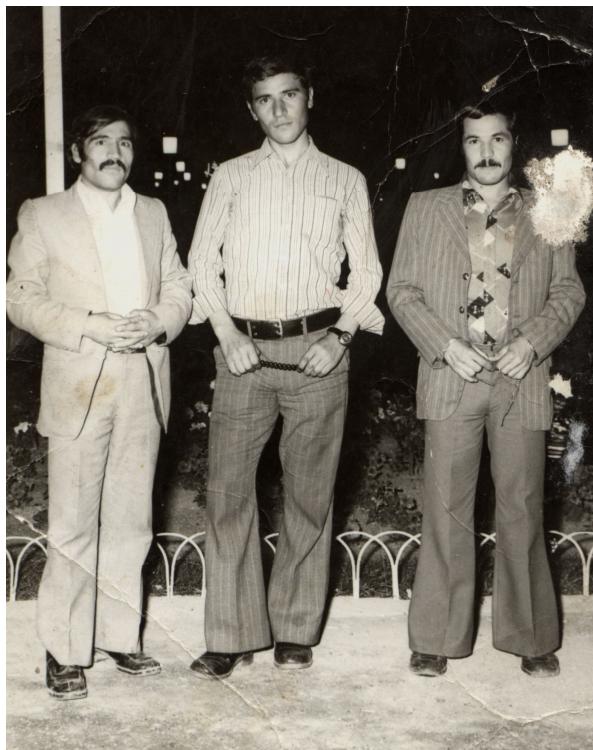
بعلی صاباح اولوب، ایشدن سورا اورا گئتدیم. منه ایکی برنامه وئردىلر. بىرى
گئچه اوんだ، بىرىدە ساعت بىرده. بونودا دئییم کى بوواخت من اولکى ایشلهدىم يئرده
دئیىلدىم. اورا ياخىن اولان بىر چۈرەكخانادا ایشلهييردىم. بورانىن صاحبىي بىلدى کى
من گئدىپ كافەدە اوخويورام، منه دئى: - سن گئدىپ اوردا اوخوما. يوخسا گلېپ
اورانى داغيدا جاغىق.

من دئىيم: - يوخ سن بو ايشى گۈرە بىلمىسىن. من گئدىپ اوردا اوخويوب،
بورادا ايشىمى گۈرەرم.

ايستەميردىم اورانى الدن وئرم، نىيە کى اورادا آذربايجانىن بؤيوک اوخويانلارى
وارىدى. خوانىنە بازىر، خوانىنە فريدون، حميد عبادى و آيرىلارى. آخى اورانىن
صاحبىي آقا نادر، کى توركايدى؛ همى ده آذربايغانىن بؤيوک اوينيانى "صابر
آتشىن" يىن قارداشى دى. من گئدىپ اونا بو مسئلەنى دئىيم. گولوب دئى: سن
قورخما!

ايکى گون بو سۆزدن سورا من اول برنامەمى وئيرىدىم. گۈرۈم ارباب بىر نېچە
نفرلە گلېپ او توردولار. من بولارا خوش گىلدىن دئىيب، او خوماغا باشلادىم و بىر آز
سورا بىر شوشە قولاغىمین دىيىندىن ائلە سو ووشدو کى، گل گۈرەسەن. نه جور اولدو
کى باشىما دىمەدى، يوخسا بئىنېم پارتلاردى. منى سئىندىن تىز گوتوردولر. داي
بىلمەدىم نه اولدو.

بىر ساعت سورا سىس ياتىب، منى چاغىردىيلار. گلېپ گۈرۈم هرييان دىيىب بىر-
بىرىنه. نادر دئىي کى، سن هېچ ناراحت اولما. فقط بىر هفتە دۆز. خبر وئرەرىك،
گلرسن. من ائوه گىلدىم و داي خبر اولمادى. من ده کى ائودە او توروب، ايشە گەتمىرم.

ساغدان سولا: عوض - زیاد عبادپور - حسن اسکندری (تهران - ۱۳۴۸)

من سنین الیندن هایانا گندیم،
سالمیسان حصاره یاناسان دونیا!
دردیمی سؤیله ییب، شکایت ائدیم،
گتیردین سن منی جانا، سن دونیا!

گولرکن گوزلریم دئندو یاش آلدی،
اورهیم دیسکینیب، قولاغیم چالدی،
گلیبان دوستلاریم بیر توفان سالدی،
داغیلیب جلالیم، قاناسان دونیا!

"حسن" ين باشينا قيل چاره اوزون،
فيكرىنى بىلىيان باشا دوش سوزون،
زيروهدن زيروهيه يئتىرسىن اوزون
گۈزەلر گۈزەلى سوناسان دونيا!

وطنين قوجاغيندا...

بىر طرفدن باشىما گلنلر، بىر طرفدن ايشسىزلىك، باعث اولدو كى تبريزه قاييتماق
فيكرىنه دوشك. تصميم توتىدوق ائله بو ايشى ده گۈرەك. ائوى يېغىشىدىرىپ، تبريزه
گلدىك. آقامىن ائوى ده، حكماءار خىابانىندايدى. اورا گىتدىك.
تبريزه گلمكده يواش - يواش اورهيمى جوشاشا گلىپ، بىر آز آچىلدى.

قدم قويىدوم تورپاغىوا
قوربان اولوم، قوربان اولوم.
گلدىيم يئنه سوراخىوا،
قوربان اولوم، قوربان اولوم.

مهربانسان آخى منه،
دويموشام من دئنه - دئنه،
پناه گىتدىيم يئنه سنه،
قوربان اولوم، قوربان اولوم.

ايگىدلرىن يوردو تبريز،
ظولمه قارشى دوردو تبريز،
قارانلىغا نوردو تبريز،
قوربان اولوم، قوربان اولوم.

يئرين گۈزەل، ائلين گۈزەل،
 گۈزەللرده اولان ازل،
 «حسن» دئير سنه غزل،
 قوربان اولوم، قوربان اولوم.

بئله ليكە يئنەدە باجى، قارداشىمى باشىما يېغىب، بىر فرش كرخاناسىندا فرش
 تو خوماغا مشغۇل اولدوق. يئنە دە من اۋزومە عزيزآقا آدىندا بىر ياخشى دوست
 تاپدىم. اوپۇنلا بىر كرخانادا ايشلە يېرىدىك. آخشاملار گىنديب عاشيقىلار قەوهەخاناسىندا،
 عاشيقىلارا قولاق آساردىق. هر دمە عزيزآقا اولارا پۇل وئىرېب، دئيردى:
 - بىر تهران سەگاهى چالىن، حسن اوخوسون.

تبريز عاشيقىلار قەوهەخاناسى...

دای من تهران سەگاهىلە معروف اولدوم. عاشيقىلار بالا- بالا منه دئيردىلر كى،
 گل بوردا قاوال چال، ائلە بىزىلەدە تويا گىندهرسن. من اولارين دئىدىكلىرىنە
 باخميردىم. عاشيق عىسى كى ياخشى عاشيقىلارين بېرايدى، ھى منه دئيردى:
 - حسن، گل منه قاوال چال! سن منه اولسان ياخشى تويا گىندهرىك.

ساغدان سولا: حسن اسكندرى (قاوال) - عاشيق علمسگر داداشپور - مختار قربانپور (بالابان)

بوردا سؤز چوخدو... آنجاق عاشيق عيسى منه بير قاوال آليب، اونونلا ايشهلهمه يه باشلاديم. بونودا دئييم كى توركى اوخويما بيلميرم. عاشيق عيسى سازدا فارسى دستگاهالارى چالىر، مندە اوخويورام. آمما قاوال چالماقدان راضى دئييلم. بير آز زاماندان سورا آيرى عاشيقلارلا ايشهلهدىم. عاشيق علسگرداداشپور، عاشيق رسول، عاشيق اصغر مرندى و عاشيق عبدالعلى نورى له.

بير گون عاشيق علسگرله، قهوه خانادا اوخويوردوq. بالابان چالاندا عباس عباديان ايدي. قورتارىب، يئرە او توراندا، منى چاغىردى. دئىدى: - حسن گل بورا سنه سۈزۈم وار.

من گلدىم. دئىدىم: - بويورون.

دئىدى: - سنه بير سؤز دئىيەجەيم، ناراحات اولمو ياسان.

دئىدىم: - يوخ، بابا او نه سۈزۈدۇ.

دئىدى: - سن اۋزووی معطل ائلهمه. سىندىن هېچ زاد اولماز، گئت ايشيوه. عباس آقا بعضى منلە شوخلوق ائلردى، دئىدىم بە يئنەدە شوخلوق ائدىر، گولدوم.

دئىدى: - نىيە گولورسۇ؟ دوز دئىيرم.

دئىدىم: - آخى نىيە؟

دئىدى: - نىيەسى يوخدۇ كى. بلکە بىرى سىندىن فارسى اىستەمەدى، سن ائله دورب باخاجاقسان.

دئىدىم: - بىس نه ائله يىيم، آخى توركى اوخوماق بىلمىرم.

دئىدى: - من اۋىرىھەتسىم، اۋىرىھەنرسۇ؟

دئىدىم: - بىلى، نىيە اۋىرىنميرم.

دئىدى: - دفترىن وار؟

دئىدىم: - وار.

دئىدى: - باخ بو سە گاھ تصنىفيدى. گول آچىلاندا، ياز اولور بە بە بە. بونون شعرلىرين دئىيرم ياز.

سورا بيرينده دئدى: - بودا باياتى قاجار تصنيفىدى، شعرلىرى بئلهدى، ياز! عشقىن
اودونا قالاننام.

دئدى: - بولارى صاباح سنه چالاجاغام، اوخوياسان. اگر بولارى دوز اويرنسن،
گوندە ايکى ماھنى سنه دئيه جەيم.

اىلە، سورالاردا بوايىكى ماھنىنى تلوىزيوندا، داستانپورون اركىستىريلە او خودوم كى،
بو ايش باعث اولدو من چوخ آداملا رلا تانىش اولدوم. بىرى "محمد على حسینی" دى
كى منه چوخ شئى اويرتدى. دئمك اولار كى عباس عباديان منيم ايكىنچى اوستاديم
اولوب. من اوندان چوخ ياخشى يوللار اويرندىم. داي من بو فيكىرده اولدوم كى
عاشىغلىق ائلە يەم.

دئيمى كى بو زمانلار منيم بىر نئچە يولداشيم واريدى. بىرى اشرف ايدى. او بىرى
ايلياس ايدى. بىرىدە ولى عبدى ايدى. من داي عاشيق هاوالارين اويرنمىشىديم. ولى يە
دئديم: گل بىر اوستاد گۈرەك كى بىزە داستان اويرتىسىن، بالا- بالا ساز گۈئورك.
آخى عاشىغلىق ائلەمه يە داستان لازىمدى. اودا سۆزۈمو قبول ائلە يېب، عاشيق على
بخشى، عاشيق عزيز شەننازى، بىرده عاشيق حاجى محمد باقرىن يانىندا داستان
اويرنديك. سازى دا دوز ۱۳۵۰ ده عاشيق حاجى عبادياندان اويرەنېب، عاشيقلىغى
باشладىم.

عاشىغلىق...

گونلريمىن چوخو گولوستان باغىنин قاباغىندا، حسین تیرانداز قەھوھسىنە
كىچىردى. آمما ساز گۈئورن گوندن، من گجىل بازارچاسىندا مشهدى احمد عەمى نىن
قەھوھخاناسينا گىتدىم. منىمە عاشيقلىغىم دوز صفر آيىندا سورايدى. بونو دئمەلىيم
كى عاشيقىلارين ايلدە اوچ آى محرم، صفر بىرده اورو جلوق آيى رسمى تعطىل لرى
اولار.

صفر آيىنин صاباحسى يېغىشمىشىق قەھوھىيە. عاشق حسین تېرىزى او خوردو.
قەھوھخانادا آداملا دولودو. بىر بالابانچى واريدى مش تىمور آدىندا. من بونلا قدم

وورماق اوچون گلستان باغينا گئتىدىك. اونونلا مصلحت ائله ييردىم كى گۈرەسەن من
عاشىغلىق ائله مەيى باشارا جاغام ياخ ئۇ؟ بودا منه اورەك وئرىز:
- اوغلان نە دئىيرسەن؟ سەن ھانسى عاشىقдан عاجزسەن؟
آمما منىم قلىيىمن آيرى سۆزلىر كېچىر.

سازا صاحب اولان كىمسە

معرفتى اولا گەرك.

سېينە سېينە آلان كىمسە

بلد اولا يولا گەرك.

ايىرەمە يە اۋزۇن ائلدە،

آدى تمىز گەزە دىلە،

بولبول كىمى مئىلى گۆلە،

قۇنمۇيا ھەر گولە گەرك.

مرد كىمسە يە اولا اياق،

گەزە حسین جوان ساياق،

يۇخسۇللارا اولا داياق،

آلدانمايا پولا گەرك.

بىلە صحبت، داستانلارى،

دئىيە عشقە يانانلارى،

آيىلتىماغا انسانلارى

الە قلم آلا گەرك.

«عاشق حسن» آلس اوپود،

حلال اولار امدييى سود،

چالىش اولما ايشيندە كود،

دئمهسىنلر آلا گرهك.

ساغدان سولا: على حملهور - حسن اسكندرى - داود - ميرمحسن (تبريز - گلستان باغى)

منيم بوسؤزلر نظرىمدن كىچە - كىچە، گۈردىم مشهدى احمد عمىنىن اوغلۇ
مصطفى، منى چاغىرىركى تىز گل، توپچون وار. من دئديم كى، بؤيوك عاشيقلار ھله
توى توتمايىيلار، منيم توپچوم گلىب. ائلە يىل كى، منلە شوخلوق ائلە يىر. من
دورماديم. تىمور دئدى: - بابام دور گئت، بې يە دوز دئىر.

خلاصە، من قەھەخانايىا گئىدىم. مئشە مصطفى توپچولارى منه نىشان وئردى.

اولار ايکى نفرايدىلر. منى گۈرجىك، دوروب منلە گۈروشدولر.

دئدىلر: - عاشيق گىدەك ائشىكىدە دانىشاق.

دئدىم: - باش اوستە.

بىز ائشىيە چىخىب، دئدىم: - سىز هارالىسىز؟

دئديلر: - بيز ايراناليق.

من دئديم: - آخى من اورا گلمه ميшим، سىز منى نه تائيرسىز. آخى من تزه ساز
گۇتورموشىم.

دئديلر: - سن مگر عزيز آقا شېخىزىن حىطييندە او تورمورسان؟
دئديم: - نىيه اوردا او لوروق.

(بۇنو دئىيمى كى من بو صنعتى باشلا ياندا، قارداشىم آقام گىلىمى يىغىب آپارمىشىدى
تهران. اونا گئورە، عزيز آقا دوستوم، او ز حىطييندە بىزە بىر اتاق وئردى، اوردا
(او توردوق).)

من دئديم: سىز اونو نه تائيرسىز؟

دئديلر: داي نئيلىرسىن. بو گىچە بىزىم تويموزدو. اگر راضى اولسان، ناهاردان
سورا ساعت اوچدە گلىپ، سىزى گۇتورك.

واختا ياخىن، حاجى شاه محمدى آدىندا بالابانچىنى گۇروب، آخشاما ياخىن
چاتالىق توى ائوينە. من اىچەرى گىرنىدە عزيز آقانى گۇردو، سلاملاشىپ،
گۇروشوب، باخىب عزيز آقايى دئيدىم؛ بىن سىن بونلارى يوللامىسان.
او تورجاق بىر نفر بىش تومن پول اليندە، دئىدى: سعاشىق آچ سازى، دور اياغا. او
كوراوغلوно كى رادىودا نه جور او خوموسان، او جور او خوييا جاقسان، سورا چاي
ايچرسىن.

من باخدىم عزيز آقانىن او زونە. اشارە ائله يىب دئىدى: - دور كوراوغلوно او خو
بولار ائشىتىسىن.

(من بۇنو دئىمەلىيم كى رادىودا بىر نىچە هاوا او خوموشاسو، بىر يىدە تۈركى
كوراوغلويدى. من ساز گۇتورەنە قىدەر نىچە دۇنە پىخش ائله مىشىدىلىر كى ائشىدەنلەر اونو
چوخ سئومىشىدىلىر.)

من دوروب كوراوغلوно او خودو. دورە ال ويرىب، دئديلر: - عزيز آقا سن
آپاردىن. عاشيق ايلەشىن چايىزى ايچىن. آخشام مجليسىمиз وار. بىز او تورماڭدا بىرى

دئدى کى، يوخ عاشيق، اول بو دوستون عزيزآقايا بير تعريف دئ، سورا. من ده دئديم
کى، باش اوسته.

آنادان امدييىن سوت حلال اولسون
سن منى دوز يولا گنيدىن عزيز!
جانىمدان عزيزىن، عؤمر و مدن عزيز
آخىر كى آرزمىما يېتىرىدىن عزيز!

تو تموسان اليمدن دوز يولا سارى،
بو چتىن يوللارى گندىيدىم بارى،
اونو تما آى قارداش منى، سن تارى
درىايى عمانا او توردون عزيز!

محبىت او جاغى سۈنمىز سىنه نىدە،
او دور كى وورغۇنام سەنە دە من دە،
دولانىم باشىوا بوز دفعە گوندە،
آغلىمى باشىمدان ايتىرىدىن عزيز!

تعريفى دئىيب او توردوq يېرە. چايى ايچە- ايچە دئىيم: - ايندى عزيزآقا دئ
گۈرۈم بىر نە جريانىدى.

عزيز آقا دئمه مىش، بىرى دئىي: - عاشيق قولاق آس من دئىيم. بىزىم بوردا
رسىدى كى بىر توى اولاندا، گرهك كندىن آغ ساققاللارين، ايش بىلنلىرىن چاغىرىپ،
مصلحت ائدرلر كى توى ائله يېرىپ، هانسى گونه سالاق؟ عاشيق گتىرەك يا
گتىرمە يك؟ اگر گتىرەك كىمى گتىرەك؟ بوجوردا مصلحت ائله رىپ. بىز بىر سۈزلىرى
دانىشاندا، عزيزآقادا بىزىم كىتدهايلى. آخى اونون باجىسى او غلو حسین بوردا فرش
تو خوتدورور. گلمىشدى اونون يانىنى. بىز بىر كىشى يەدە زحمت وئردىپ. بىز
مصلحت لشىنده راديودا سىنىن كورا غلوو پخش ائله دىلر. بىز دئىيك كى بىر حسین

جواندىها. عزيزآقا دئدى: يوخ بو حسن جواندى. دئدىك: عزيزآقا، بيزيم حسن جوان آديندا عاشيغىمиз يوخدو. عزيزآقا دئدى: واردى. اونون اوستوندە مرج ائلەدىك.
اودوركى عزيزآقا، بيزى اوددو.

من عزيز آقادان قدردانلىغىمى بىلدىرىدىم. گئجه اولوب، مجلىسىلىرى باشلادى. بىر بئيوشك اوزون كؤھولايدىكى او باشدا اوستورانى بو باشداكى تانيمىرىدى. من باشلامىشام اوخويورام. اوستاد نامەدن، اوياندان بوياندان دئيرىم. توى بئى گلىپ منه دئدى: - عاشيق گئت كۈر يوخارى باشدا آغ ساققاللار هانسى داستانى ايستەيىرلر، اوندان دئگىلن.

من گلدىم اوزوومۇ توتوب، دئدىم: بويورون هانسى داستانى دئيرىسىز، دئىيىم.
اوره يىىمده قورخا- قورخا دئيرىم، گۈرەسەن هانسى داستانى دئىيەجكلەر كى، من بىلەن اولا.

بىرى دئدى: - عاشيق ائله بىزە وطن شاعرىنندن دىء.

من دئدىم: - وطن شاعرى؟

دئدى: - بىلە وطن شاعرى.

دئدىم: - واللاھ من وطن شاعرى آدیندا داستان ائشىتمەميسىم.

دئدى: - نىيە؟ سەن قربانىنى بىلمىرسىن؟

دئدىم: - بىس سىز اونا وطن شاعرى دئيرىسىز. باش اوستە.

من باشلادىم قوربانىدىن دئمەيە. ايکى دفعە ايستەدىيلر شام گتىرسىنلر، دئدىلر كى صحبتىن شىرىن يئرىنەيىك، بىر آز سورا.

بو داستانىن ھامىسىنى دئمكەدە بىر نىچە گون وقت آپارار. اونا گۈرەدە منه دئدىلر كى، عاشيق قالانىدا قالسىن انشاللاھ بىر آيرى تويدا گلىپ دئىرسىن. بئىسى گتىرىن كى سحرە آز قالىر.

بىزدە توبىو مباركلىكىلە باشا چاتدىرىپ، تېرىزە گلدىك. بو توى لا من عاشىغلىق صنعتىنى باشلادىم.

ائلين توى - دويونوندە....

توبىلار ائله يە - ائله يە، رادىودا، تلوىزىوندا، اوخويما - اوخويما گونلىرىمىز كېچىر.
آرزو ائله يىردىم بىر گون اولايدى كنديمىزى بىر گورئىدىم. بو فيكيردىدىم كى
كنديمىزە ياخىن، «كىرىنگان» آدىندا كىندا، بىر توپچو گلدى منى گئوروب، دئى: -
عاشيق منى اوز قوهوموز، حاجى يوللايىب. آخى اوغلۇنون توپىدو، گندەك.
من يولداشلارىمى گئوروب، يولداشلارىمى سئوينه - سئوينه، بالابانچىما دئىدىم: -
ماشالا، بىزىم كند اورا ياخىندى تويدان سورا، كىدىب بىر باش ووررۇق.

توپيو قورتارىب يولداشلارىمى، منيم دۇرت عميم وارىدى. بىرى اسكتدرخان كى
گۈرمەمىشدىم، آمما اوچون گۈرمۇشدىم. بىرىنىنده آدى اسفنديارىدى كى اودا بىزدىن
سورا دونيادان گىتمىشدى. بىرى جعفرىدى، بىرىدە ظفر عميم. اولار بىزىم قاباغىمىزدا
قوربان كىسىب. اوپوش - گۈروش، بىر - بىرىمىزە قۇوشىدۇق. نىچە ايلين آيرىسى ائله
بىل كى دونيايا تزە گلمىشىم. آقامىندا ايسىن اولاрадان آلىرىدىم. آخى آقامادا دونياسىن
عرض ائله مىشدى. اوچ گون اوردا قالىب، بىر گوندە مجلس قوروپ، يىنه آيرىلىق اوز
ۋئرىدى. هامى لا قول - بويون اولوب، يولداشلارىمى، كىندا دئونە بىلمىرم. بىر يېرىسىم،
بىر دالا باخىرام.

آيرىلىقدان چتىن نەدى دونيادا،
قالدى عمىلىرىم، ائلىم، كىدىرىم.
دۇنمۇرم، بىلمىرم نە وار بورادا
حال ائدىن دئىر دىلىم، كىدىرىم.

اوينادىغىم يېرلر دوشدو يادىما،
آلولانىر جانىم باخىن او دوما،
سېز آللاھ سېز يېتىن منىم دادىما،
گوناهىمىم دئىن بىلىم، كىدىرىم.

فلکدندي بىزده دوشدوک آرالى،
سinehه اولوب وطن سارى يارالى،
«حسن»م من اصليم ذاتيم بورالى،
داشى مرجان، تورپاق لعليم، گئدىرم.

كىندىن فاصلە آچىب گئتىدىك تېرىزە. منه خلونىسردن توپىچى گلدى. اورادا بىر
گۈزەل صفالى كىندىدى كى نئچە دفعە اورا توپا گئتمىش. توپو دانىشىب، يولا
دوشدوک. كىنە گلېب، توپ باشلاندى. توپون آخرى گونو اورانين اھلىنىن بىرى گلېب
دئىدە: - عاشيق حسن من بىر اتاق تىكدىرىمىش. اورانين شىرىيەنلىگىنە، آخشام باشى
بىر ساعت گلېب اوخوياسان.
دئىدەم: - باش اوستە.

ناھار مجليسىن سوپىوب، ناھارى يەدىك. آمما ائله بىل دئىرلەر كى گئدىب اوردا
اوخوما. ماشاللا گىلە دئىدەم كى من گئدىرم بىر يئرده بىرآز ياتام. اوردا سعدى بئى آدیندا
منىم بىر دوستوم وارىدى؛ چىخىب، اولارا گئتىدىم. دئىدەم: - منه بىر يئر آچىن اوزانىم.
هر كىمde منى خبر آلسا، دئىن بوردا دئىيل.

اوطرفدن ماشاللا گىلە گلېب آپارىلار، داي منى تاپا بىلمىرلەر. آخرى گلېرلەر سعدى
بئى گىلە. من اوندا گۈرددوم كى قاپىنى سىندىرىرلار. سعدى بئى دە دئىر، بوردا دئىيل.
من بىلە گۈرۈب دئىدەم: - قاپىنى آچىن.

من دوروب گئىينىب، دوشدووم يولا. اوتابا گىرېب، سلام وئردىم. سلام آلىب،
دئىرلەر: - عاشيق حسن، به هارداسان؟ هامى بوردا قالىب.
من عذر ايستەيىب او توردو. من

ماشاللا دئىدە: - به سن هارداسان؟ نىڭران اولدوق.
دئىدەم: - ماشاللا من بوردان قورخورام.
ماشاللا يواشجا دئىدە: نە دن. بىر ساعت اوخو گىدەك، آخشام مجليسىن وار.
دئىدەم: - بىلمىرم كى.

سازى آچىپ بير شيروان شكستهسى هاوسى لا باشلادىق. گئجه ده مجليسى قورتارىب، بير جىپ واريدى اونلا تبريزه يولا دوشدوک. او زمان من فرج قهوهخاناسيندا او خوياردىم. صاباحىسى اورا گىتدىم. جمشيد عاشقى آديندا بير بالابانچى واريدى. اونلا دوروب بير قهرمانى هاوسى باشلادىق. من ايسته ديم او خويام، سىن گلمەدى.

جمشيد آقا دئدى: - بلکە كۈك بىمى.

دئدىم: - يوخ، ائله بىل مريض اولموشام

بوينومون دامارلارى آز قالىرىدى پارتلاسىن. واختى قورتارىب، دوكتوره گىتدىم. باخىب دئدى: - بير زاد گۈرمۇرم. سورادا بير نىچەسىنە گىتدىم، بىرى بىلمەدى. آخىردا قره آغاج آغزىنىدا، دوكتور على پاكدل آدیندا بير دوكتور واريدى، اونا گىتدىم. باخىب دئدى: - او غلۇم، سىن بوغازىندا ھېچ نە يو خندۇ. نە اولوب؟

دئدىم: دوكتور من او خوييانام، عاشىغانم. منىم سىسىم گلەمیر. ايندى دە كى سىزله دانىشىرام، ائله بىل كى منى بوغۇرلار. بوينومون دامارلارى آز قالىپ پارتلاسىن.

دئدى: - آچ آغزىوى گۈرۈم. باخىب دئدى: - دئ گۈرۈم رطوبت يىرده او خوموسان؟ بىردىن منىم يادىما دوشوب، دئدىم: - بىلى دوكتور او خوموشام. (من اولانلارى نە جور او لموشدو دئدىم).

دوكتور دئدى: - سىن اىكى داماردان گلەم. بىرى زىل اولار، بىرى بىم. رطوبت سىن سىسيوبىن زىل دامارىن فلچ ائله يىب. اۆزۈدە دئىسم كى داوسى فقط استراحتدى. بىر - اىكى داوادا يازىرام، ناراحات او لموياسان.

دئدىم: - آقاي دوكتور نە واخت ياخشى اولارام؟

دئدى: - بىلەك او لماز كى، بىر آى چكە، بىر ايل يادا چوخ. قالىب سىن شانسىوا.

من داوالارى آلىب، ئوھ گلە - گلە بىلە بىر شعر سىنەمە گىلدى:

پارلاق اولدوز کیمی پارلا دیغیم واخت
ال- قولمو تو توب، با غلادی منی.
شهرتیمی آلب، سالدین بلایه
ائل- اوبادان، سازدان ساخلا دی منی

جوانيكن اولدو قلبيم يارالي،
ايندن بله دونيا منه دارالي،
گونو- گوندن گول رنگيم سارالي،
درمانسيز درد نه تئز حا خلا دی منی.

فلک سن گل يامان او لاما «حسن»ه
ئيله ميشم سؤيله گوروم سن منه،
مني سالدین نامرد بله بير گونه،
آلو ولا نيب قلبيم داغلا دی منی.

من ائوه گليب، جرياني دئديم. او زوده اورو جلوق آيينا قيرخ بئش گون قالير.
توبوندا لاب او شيرين و اختيدى. بونودا دئييم كى، بير بالا ائوده تيكدير ميشم، آمما
برقى يو خدو. او شاقلا را دئييم: - هر كيم گليب مني سوروشسا، دئيin ائوده دئيل.
سسينه گئره تهراندا دوكتوره گئدip.

دئمك او لار كى هر گون توبىچو گليردى. او شاقلا را دئيير ديلر كى ائوده يو خدو.
گئدip تهرانا؛ بير آز ناخوشدو. خلاصه اورو جلوق گليب، چاتدى. من ده كى ائوده
يئر سالىب، ياتمىشىدىم. اورو جلو غون يئدىنجى گىجه سيدى. او شاقلا را ائوين دالانىدا
او تورموش دولار. من فيكيره گئتمىشىدىم. ائله بيل كى منه دئيير دور او خهو؛ سسيين
دو زهلىب. من خانىمى چاغيرىب دئييم كى، سازىمى گتىر. ائله بيل دوزلمىشم. سازى
آلب، كئكۈنە با خىب، بير قره چى ها واسى باشلا ديم. گئر دوم دوغور داندا سسييم
جورلە نيب. او شاقلا ر گليب دئورەمى آلب، منه با خىر لار.

اوشاقلارین بىرى دئدى: آقاچان سىسىن دوزهلىپ.

دئدىم: هن بالا، دئىهسەن دوزلەمىشىم.

باشىم اوستن گىتىدى دومان

دئىير منه تىللە سازىم.

صاباحىما واردى گومان

دئىير منه تىللە سازىم.

او خويورام قره چىنى،

آللاھ آپارسىن پىس گونو،

آمىن دئسىن يوزو، مىنى،

دئىير منه تىللە سازىم.

"حسن" قالخ بىر اياغا سن،

او خوگىيان ائيلەمە غم،

قالماز گىندهر دوماندا چىن

دئىير منه تىللە سازىم.

سازى يېرە قويوب، دلى آداملار كىيمى ائودن چىخىب، قەھەرخانايىا گىتىدىم. آخى او زامان اورو جلوق آيىنин گىچەلرىنده قەھەرخانادا او خويياردىق. قەھەرخانايىا چاتىپ، اىچەرى كىچدىم. سلام وئریب او توردوم. عاشيق مصطفى او خويوردو، منى گۈردو، گىلدى اوپوش - گۈرۈشدن سورا، دئدى: - به سن هاردارسان؟ بىزى نىڭران قوييموسان.

دئدىم: - بىز آز مريضىدىم. داي ياخشى يام.

دئدى: - بىز بىرىن او خوييا حاقسان.

بىر تهران سەگاهى باشلادىلار، او خودوم. داي اورو جلوغۇن آخىرىنە جىن هر گىچە او خودوم. بئلهلىكىلە اورو جلوق آبىدا سونا چاتدى. توىلار گىدىپ، رادىودا،

تلويزيوندا، تريبيت كتابخاناسيندا، بالاباغدا، تزه دوستلاريم منوچهر عزيزى و عباس عابدين زاده ايله برنامه وثريديك.

انقلاب نغمه کاري....

۱۳۵۶- دون اورو جلوق آيى من فرهنگ اداره سينه گشديب، اورو جلوق آينينين گئجه لرينه برنامه آلدريم. منيم باشچيليجي ملا بير نئچه عاشيق لاردان: عاشيق اصغر مرندى، عاشيق حاجى عبادپور، عاشيق بشير شهريارى، عاشيق الياس يوسفى، بيرده سازچى ايمران حيدرى لە، اژدرآقانى، بيرده بالابان چالانلارдан مختار قربانپور، سردار رشيدى، ميكائيل گۈزەلى، قالالچى ابراهيم دانشورى، و رضا قره داغى لە برنامەنى باشلاديق. بالا- بالا جماعت شاه رژيمى نين عليهينه دانيشىردى. بيزده اونا گؤرە بير نئچه انقلابى شعر دئيب، او خويوردق.

دینمه، دینمه آى قارداش،
قلىين سىخما آى قاداش،
هر قطره قانىمزدان
قالىخاجاقدى مين قارداش.

ياز گلېب ئىللەر، گوللر آچىدى،
شن چمندە آچان گوللەر قوربان.
آزادلىق سۈيلەنير اىنسان دىلىنده
آزادلىق سۈيلەين دىللەر قربان.

تریبیت کتابخاناسی - ۱۳۵۶

دئمەلییم کى بو برنامەلر اولین برنامەیدى کى عاشيقلارىن طرفىندن قويولوردو.
۱۳۵۶ نجى ايلين برنامەسىنده، عاشيقلاردان - عاشيق حسین جوانىن گۈزەل شاگىرى
عاشيق قلى ترکەدارى، بىرده تىمور بالابانچى دا وارايدىلار.

بو ايلين اول برنامەسى کى كارگر گونو مناسبتى لەايدي، تبريزين دانشگاهيندادا
داود آدىندا بير دانشجو شهيد اولموشدو. او نا گۈزەدە اونون حقينىه اولان بىر شعر،
بىرده كارگر شعرى، ايلمە شعرى و آراز ماھنىسى اجرا اولوندو. بونلار هامىسى بىر
طرىدن، بىرده عاشيق قشمىن بىزله اولماسى، برنامەنى لابدا شورلو بير برنامە ئىلهدى.
هر برنامەدە ايکى پاسبان گلىرىدى کى تاماشاچىلار طرفىندن ناراحتچىلىق
اولماسىن. من ده هر گون اولا را بير زحمتانا وئيرىدىم.
برنامە قورتاريپ، من ايسته ديم اولارين حقين وئرم؛ اونلارдан بىرى دئدى: -
عاشيق قوى قالسىن سىنلە ايشيمىز وار.

من بولارين سۆزوندن جرييانى بىلدىم. دئدىم: - بىس دۆزۈن جماعت گەتسىن
سورا. جماعت چىخىب گەتىدى. من عاشيقلارىدا يولا سالدىم. بىر قالدى عاشيق قىشم.
قاوال چالان رضا قره داغى دا بو برنامەدە وارىدى. رضانى چاغىرىپ دئدىم: - سن

مشهدی تیمورلا قشم عمینی، بیرده اوغلوم علینی کی اودا برنامه یه گلمیشدی
گؤتورگئت.

سورا اوزومو توتب تیمور بالابانچی یا، دئدیم: - قشم عمینی سن آپار اسوه،
داریخماسین. من ده سیزین دالیزجا گلیرم.

بولار گنتدیلر. پاسبانلاردا خیابانین او الينده دورموشدلار. منه طرف گلیب،
دئدیلر: - دئ گوره ک سن بوردا او خوماغا گلمیسن یا جماعتی تحریک ائله مه یه؟
من دئدیم: - بونه سؤزدو دئیرسیز؟

دئدی: - نه سؤزدی، يازمیشام. دئیرسن کی یاتما کارگر. مگر سن وزیر،
وکیلسن؟ دئدیم: - بابام، دئیرم کی یاتمادا دور ایشله، بو سؤزون هاراسی پیسدی؟

دئدی: - بس آراز نه دی؟ او بیری کی دانشگاهدا اولموشدو؟ یا بیر شعر
او خویوردن، شاهی تولکو ائله بیردن. گئده ک. دیرناقلاریوی چکنده دئیه رم.
دانیشا - دانیشا بیر آز گلديك. منه دلیل - نصیحت وئریرلر: - سن عاشيقسان بىلە
ایشلرلە نه ايشين وار؟ اۋز سؤزلېزدن او خويون.

من ده دئیرم کی ائله او سؤزلر ھامىسى عاشيق سؤزو دور. بىلميرم سیز نه
دئیرسیز.

او بیری پاسبان دئدی: - بابام اۇتور گئتسین، بو بیر بیسواو آدامدى. گؤره سن او
شعرلری کیم وئریدى، بودا او خويور. دای او سؤزلردن او خوماز.

آنjac منى اۇتوردولر. ائوه گئدیب، گؤردو كى او شاقلاڭ منى گؤزەلە يىب،
یاتما يىيلار. او لار منى گۈرۈب، سئۇيندېلىر. بىر آز دانىشىب، ياتدىق. تزه يوخو
توتموشدو كى گۈردو كى قاپى دئيولىدو. دئدیم: - حتما ساواكdan گلېلىر. باخىب
گۈردو كى یوخ، عاشيق قىشم لە تیمور بالابانچى دى. قشم عمى منى گۈرۈب بويۇمۇ
قوجا خالايىب، باشلادى آغا لاماغا. تیمور دئدی: - بابام بىز گئدنىن، سىندىن نىگران
قالىب. او توموردو كى. تىز - تىز دئیرسىز، دور منى آپار او ندان بىر خبر بىلىم.

دئدیم: - بس گلین ائوه.

تیمور دئدی: - یوخ، من دای گندىرلە.

بیز گلديك ائوه، بير آز او توراندان سورا ياتديق. يئندهه صاباح گئجه دن برنامه نى باشلا ديق. برنامه نين آخير گونو هامي خياباندا رژيمين عليهينه شعار وئره- وئره گئتديلر. تا کي بهمنين ييرمۇ دوقۇزو اولدو. ملت خيابانا تۈكۈلۈپ، قاباقكى گونلره تاي شعار وئرديلر. من ده اولانلاردان تاير آليپ، شعر دئيردىم:

جانا گلدى ملت ايران
ظولم الييند، ظولم الييند.

آچيليدى اووجو شاهين،
وېرىن يېخىن ظولمۇن كاخىن،
يوخسوللارين گۈرون آھىن
ظولم الييند، ظولم الييند.

«عاشيق حسن» يادا سالاق،
حاقىمىزى گلىن آلاق،
نه اولار بير راحت اولاق،
ظولم الييند، ظولم الييند.

انقلابين غلبه سى....

من دئيرىم کى عاشيق اولا، شاعير اولا، يادا يازىيجى اولا، فرق ائله مز؛ هنرمىند خلقى لە اياق اولمالىدى. بئله بىر ايسلر ده خلق دن دالى قالما يىب. اولاردان قاباغا كىچىمه لىدى.

بالا- بالا بىلنچى ايسلر، ايرانين هر يېرىنinde اوز وئرىدى. اصفهاندا، قومدا، زنجاندا تاكى انقلاب پىروز اولوب، شاه قاچدى بئله لىكلە ملت، زندانلارى دا الله كىچىرىدىب، زندانى لارى آزاد ائله يىب، اولارلا اوز مبارزەلرین دوام ائله دىيلر. بو زندانى لرین ايچىنده ئىچە بؤيوک شخصلر وارىدى کى

اولارдан بىرى آيتاله طالقانى، بىرىيده صفر قهرمانىدى كى اوتسۇز ئېچە ايل شاهين
اسىرى اولموشدو. ملتىن ھامىسى بولارىن آزادلىغينا خاطر شىنىلىك ائديب، اولارى
گۈرمە يە جان آتىرلار. صفر قهرمانىنىن آزادلىغينا گۈرە دوستلارينىن ائويىنده بؤيوک
بىر يىغىنجاق توتوب، بىزىرلە قالمايىب، اورا گىنتدىك. من دە بو ملت قهرمانىنى گۈرە
شعر يازىپ، او خودوم:

آى قوجامان اينسان، داغ تك ووقارلى،
گلىرى هر يئردىن سوراغين سىنىن.
گۈيدن يېرە سالدىن منم دئىهنى،
تۈپرقلارا سورتىدو اياغىن سىنىن.

صفر قهرمانى سىنسن قەھرمان،
افتخارلا باخىر سىنەدە ایران،
آنا يوردوم سئوبىر كى آذربايجان
گۈرمە گىيە گلىرى قوناغىن سىنىن.

گۈرۈرم كى باشىن نىجە آغارىب،
ائىلە بىل كى داغ باشىنا قار ياغىب،
اۋلۇكەمېزە نورالەنېب، گون شاخىب،
گىدىر ظولمات، يانىر چىراڭىن سىنىن.

«عاشقىق حسن» خەدىمەتىيە واراندا،
جىسارتىدى، قول بويۇنۇوا سالاندا،
سازلا دوروب قاباغىندا چالاندا،
تعرىفە ياراشىر ياراڭىن سىنىن.

بوگونلریدى كى داي جماعت آيرى بير شور و حالدайдى. گون به گون انقلاب
قدرت تاپىر؛ بو طرفدن ساواكى لار- شاهچى لار فرصنت تاپىپ، جماعىتى اينجىدىرلر.
هامى ال بير اولوب، اولارى توتوب، نهادلارا تحويل وئيرىلر. آيرى جوره اولاردان
انتقام آيلار. راديو، تلويزيون، ارتش، هامىسى دوشوب ملتىن اليه. ملت اوزو كميته لر
قويوب، جوان، قوجا، اللرينده سيلاح، انقلابدان دفاع ائدىرلر. من ده اوز يولومدا،
سازى لا- سؤزايىله جماعىتى بيرلىك چاغيريرام. خلقين قهرمانلارينين آدينا، انقلابى
شعرلر قوشوب، اوخويورام. صمد بھرنگى نين آدينا- صمد عمى گلمەدى يا آراز
ماھنىسى، آمريكانىن عليهينه سؤزلر دئىب، اوخويورام. ائلە بو گونلریدى كى
«گرهكدى ئىللر بير اولا» آدина بير شعر يازىب، اونو اردو باشقا گرايىلىسى هاواسى لا
راديودا، اوستاد على سليمى نين اركئسترى ايلىه اوخدودوم.

امپريالىزمى ازمه يه،

گرهكدى ئىللر بير اولا.

آمريكا بئلين ايمە يه

گرهكدى ئىللر بير اولا،

قابارلى للر بير اولا.

قورقو قورور سرمىيادار،
ظولم ائتمە يه نقشهسى وار،
قورقويا تاپماغا آچار،
گرهكدى ئىللر بير اولا،
قابارلى للر بير اولا.

زىروهەلرە يئتىشىمە يه،

آبادلىغا چالىشماغا،

سعادته يول آشماغا،

گرەکدى ائللر بىر اولا،

قابارلى الـلـر بـير اـولا.

بو اوخوماق دئنه - دئنه راديودان پخش اولدو. بو اوخوماغى تمام تويلاردا -

كنسرتلرده مندن ايستيردىلر. بولاردان سورا آذربايجان آدیندا بىر شعر يازدىم، عاشيق

اصلان خوبلودان ئويزەنن هاوانىن اوستونه قويوب، اوخدودم. بو اوخوماقدا

عاشقىلارين - خلقين ايچىنە زىل آذربايغان هاوسى تانىندى.

سنسن بىزه گوزھل وطن،

آذربايغان، آذربايغان!

اينان سنى بىزىك سئونەن،

آذربايغان، آذربايغان!

تبريزيمىن قهرمانى،

ايرانيمىن قورچ اينسانى،

ستارخانى، باقرخانى،

واردى يئنه آذربايغان!

عاشقىلارين دسته - دسته،

سازلارى وار سينه اوسته،

گلين وئرهك بىز سىس سىسە

دئيك ياشا آذربايغان!

بوجور شعرلردن يازىب، اوخويوردوم، آيرى عاشيقىلارىميىزدا بولارى اويرەنib يى

أۋىزلىرى انقلابى شعر يازىب، گۈزەل عاشيق هاوالارى لا اوخويوردولار. عاشيق

عبدالعالى نورى، عاشيق اشرف حسینپور، عاشيق يدالە عيوضپور و تمام عاشيقىلار

خلىقى بىرىئە چاغىريپ، انقلابا چوخخلو گوج وئيرىدىلر. عاشيق عزيز شەننازىدا،

آمریکانین علیهینه، بىرده وطن حقينه گۆزەل شعرلر دئىير، بىز عاشيقىلاردا اولارى آلىب، اوخويوردوق. آمما بوطرفدن آمريكا راحات دورمادى؛ نىيە كى منافعسى خطره دوشموشدو. اوナ گۈرە اۇز دوستلارين باشينا يېغىب، صدامى ايرانىن علیهينه قوردو. صدام ايرانا حمله ائلهدى. بونا گۈرەدە قوجا، جوان بىسج اولوب، مبارزەيە حاضير اولوب، يوردو موزو قورو دولار. يىنه دە عاشيقىلار، شاعيرلر، تمام يازىچىلار قىلمىرىن گۈزۈرۈپ، صدام لا آمریکانىن علیهينه اۇز مبارزەلرین باشلايدىلار.

بو زمان موسىقى سۇمه يەن آداملارين اليھە فرصنە دوشوب، عاشيقىلاردى توپلاردا تو توب، اينجىدىرىدىلر؛ بونا گۈرە كى هر يېرده شھىد، سىزىدە چالىپ اوخويور سوز، بىر نىچەسى دە دئىيردى كى موسىقى حرامدى؛ ائله اودا شاهلا گىتىدى. ائله منى دە نىچە دفعەلر تو توب بو سۇزلىرىنى دئىيردىلر. ياكى سن نىيە فدائىي - كارگر اوخويور سان، جوابلارىندا دئىيردىم كى شاه واحتىندادا منه دئىيرلىرى سن نىيە كارگر اوخويور سان، سىزىدە دئىيرسىز. او واختىلار ائله فدائىي اوخويوردوق كى فدائىي لر گلىپ ملتى اولارىن اليىندىن قورتارسىن. اوندان سوواى، مگر سىز اۇزۇز كارگر بالاسى ياكى كارگر دئىيلسىز؟ بو سۇزلىرى لە باشا دوشوب، اۇت سورور دولر. بو طرفدىنە خلقىمىز بىزلىرى او نۇتمايىب، بىلەنچى آداملارين قاباغىندا بىزلىرى دفاع ائدىب، دئىيرلىرى كى عاشىغىلىق بىزيم اۇز فرهنگىمىزدى. بىز دده - بابا رىسلەر دوام وئرمەلى يىك. عاشيقىلارى توپلارى يىمىزى، شىلىكلىرى يىمىزه آپارمالى يىق. چوخودا گلىپ دئىيردى كى آقا توى ائله مك، توپلارى يىمىزى عاشيق آپارماق بىزيم دده - بابادان قالان رسميمىزدى. عاشيق توپلاردا پول يېغىب بىيە كۈمكلىك ائله يېرىك. اوندان سوواى عاشيقىلارين سۇزلىرى، شعرلىرى، داستانلارى، ملتىمىزىن سۇزۇدو. كوراوغىلودان كى ئالىملىر قارشىدى، عباس تو فارقانلى دان كى سۇزلىرى نصىحىتدى. قربانى دن، اصلى - كرم دن، بوجور صحبتلىرى اولار. ملتىن بىلەنچى سۇزلىرى، بىزە چوخ كۈمك ائله يېرىدى كى عاشىقلۇق دوام تاپىردى. من دە بىلە گۈزۈرۈپ، اليمدن گلن شعرلىرى يازىردىم.

ائلسیز عاشیق هئچ یاشارمی؟
نئجه بولبول گولسوز اولماز.
سئل گلمه سه چای داشارمی؟
دریالاردا سئلسیز اولماز.

ساز و صحبت اولان یئرده،
دوز ایشیندە، یالان یئرده،
ظالیم بوینون بوران یئرده
دئیبلر کی ائلسیز اولماز.

ائل دایاغدی بیزه اینان،
«عاشیق حسن» ائدیر عیان،
آذربایجان، گۆزەل ایران
بو بیر جاندی بولسیز اولماز.

انقلابدان سونرا تبریزدە بیرینجى کانسرت....

بو زمانلاریدى كى من بو فيكىر دوشىدوم اولىن کانسىرتى انقلابدان سورا قويىماق لازىمىدى. نىيە كى هم بئله بىر ملتىمىزىدن قدردانلىق ائله يىب، همىدە موسىقىنىن اولان اهمىتلىرىن، اوно پىس بىلنلەر گۈرسىدك. اوナ گۈرەدە بىر درخواست يازىپ، ارشاد اسلامى ادارەسىنە آپاردىم. نامەنى ارشادىن مدیرىنە آقاي حسن اورنگى پورا وئردىم. بويوردولار صباح گليلين جوابىن آلىن. من صباح تئزىن گىتدىم. موافقت ائله مىشدىلر. من عاشيقلارдан، بالابانچىلارдан، قاوالچىلارдан بىر نىچەسىنى گۈرورب، كتابخانا تالارىندا اوچ گون برنامە قويىدوق.

بو برنامە دە اوخوماقلاردان سوواى، «قورخىگىنان، قورخىمورام» آدىندا بىر نمايشىدە جورلە يىب، اجرا ائله دىك كى سۇزلەرى "حىبى فەرىشىباڭ" دانىدى. بو نمايشىدە اىكى

نقش واريدى. بير ايران، بير يده آمريكا نقشى كى عاشيقلارين هئچ بيرى آمريكانىن نقشىن اوينامادىلار. آخر من آمريكا اولدوم، عاشيق اشرفده ايران. نمايشده بئله قرار قويىدوم كه عاشيق اشرف، تماشاچيلارين ايچينده او تورسون. نوبه سينده اوردان جواب وئريب، نقشىن باشلاسين. اؤزوده سازىنى، ذوالفار عبداللهى بير آز سورا اونا آپارسىن. عاشيق اشرفده او خويا - او خويا گلېپ، چىخسین سئن اوستونه. ائله بئله ده برنامەنى باشلادىق.

جماعت نه جور گلېپ كى سالوندا اينه سالماغا يئر يوخدو. عاشيقلار بير - بير گندىب، او خويورلار. نمايشدن قاباق عاشيق پناه «اولوم اولسون سنه دئيك آمريكا» آدىندا، بير شعر او خوياندان سورا تاماشاچيلار «مرگ بر آمريكا» شعاري وئردىلر. ائله من بو زمان، تاراب تورو بونان سئن اوستونه گىتدىم. ائله بىل كى منى قووورلار. شعار وئرنلىرىن اوستونه قىشقىردىم كى، كسىن سىزىرى! مرگ بر آمريكا، مرگ بر آمريكا. آمريكا سىزه نئيلەيىب. او تانماقدا ياخشى شىئىدى. هامى سىزىن كسىب باخدى منه. من سۆزۈمۈن دالىسىن دئىيم: - آخى من سىزىلە دوستودوم، سىزى كىيم منىم اوستومە قودوردوب؟ باخىن بير، ددهايىلە بالاسى نىندا سۆزۈ او لار. سىزىن خطا، مندن عطا. اونون - بونون سۆزۈنە قولاق وئرمەيىن! يوخسا آيرى جور او لار. جماعت هلە قالىيدى كى بو نه برنامەدى!

بو طرفدن عاشيق اشرف، جماعتين او رتاسىنidan اياغا قالخىب، دئىي: - بير منه دئ گۈرۈم، نه جور اولا جاق؟ بونو بىل كى ايراندا سىنин يئرین يوخدو. ال چك بىزىن! هامى اونا باخىر. بير نفر دئىي: - آقا او تور يئرە، برنامەنى وورما بير - بيرىنە. من بير نفر قويىموشىدوم كى بئله اولسا قاباغىن آلسىن. او آدام گندىب اونا دئىي: - ايلەشسىن، بودا برنامەدىر.

من دئىيم: - سىن كىيمىن؟ او تور يئرینىدە. بو آداملارى سىنى نمايندە تىكىدىلر؟ او تانمىير. نه اىستەدىز وئردىم. يئدىز قودوردوز. دوز دئىرسىز. عاشيق اشرف دئىي: - يوخ سىن دوز دئىرسىن. ايران خالقىن چاپىب، آپاردىن بسىن دئىيل، يئنە ال چكمىرسىن. داي بونو بىل كى آيىلمىشىق. بير قطىرە قانىمز قالىنجان

سندن ويريشيب، سنى يئر اووزوندن محو ائده جەيىك. ایران ملتىنин اىچىنده، سىنىن
ئېرىن يوخدو.

من دئدىم: - آبالا، گل اتەينىن شىطانىن داشلارين تۈك، يوخسا پەشمان
اولارسانها!

دئدى: - اليندن گلەنى، بىش قابا چك.

دئدىم: - بس ائلە بىل، منى ياخشى تانيماميسان. قولاق آس گۆر نە دئىرم.

آلېپ سازى، بئلە باشلادىم. بالابانچىم تىمورادا دئدىم: آى يولداش بىر كشكۈولو
هاواسى چال، گۈرۈم بۇ منه نە دئىير.

اربابلار اربابى آمريكا منم،
قان اىچمك پېشىمىدى مندن قورخىگىنان!
عدالت دئىهنى سونبىللر كىمى -
كۆكۈندىن بىچمكىدىر، مندن قورخىگىنان!

دئلىم: - ئىشىتىدىن سوزومۇ؟ او تور يېرىننە!

عاشقى اشرف دئى: - اىه منه بىر ساز وئرىن گۈرۈم بۇ نە دئىير. بالابانچى
ذوالفقار عبدالەھى سازى گىتىرىپ، وئردى. عاشقى اشرفلە باشلادى. جماعت بىر ال
وېردىلار كى گل گۈرە سن. منه باخىپ بئلە دئىير:

من ايرانام آزاد اينسان يوردو يام،
استقلال يولوندا داردان قورخىمورام.
آزادىغا مىنلر قوربان وئرمىشىم،
بىر تولك طرلانام ساردان قورخىمورام.

بونو اوخويوب، دئىه - دئىه گلىرى قاباغا. تاماشاچىلاردا تشويق ائلەيىب، ال
وېرىلار. من جواب وئرىرم:

گۈنده مىن اينسانى چكەرم شىشە،
قان اىچمكىدىر ازىزلىن منه پېشە،
سرمايە نىشانىن ويرمىشام دۇشە،

زورووم وار زرييم وار مندن قورخگينان!
 جماعت هئچ منه اهميت وئرمير. هامينين گۆزو اوندادير. آليب دئير:
 بيرلشىن بير اولسون دونيا خلقلىرى،
 دونيادان محو ائدinin بو سرسختلىرى،
 ائللر آنلايىبىدى حقللى حقلرى،
 دوستلاريم وار دوشمنلردىن قورخمورام!
 دئير، بالا- بالا يېرىسىر قاباغا. ساغ اول ايران عاشىغى. آز قالىر سالون پارتلاسىن. من
 دئديم: - سنين دوستون وار، منيم يوخدو؛ بير قولاق وئر:
 صدامى قورموشام داغىتىسىن سىزى،
 ميرازلارى آليب شاد ائتتىسىن بىزى،
 احتكار ائلهسىن بوللو روزىزى،
 "ستون پنجم" واردى قورخگينان!
 جواب وئرير:
 ايللر بويو حاقيمىزى آپاردىن،
 ايران خلقين سئودىيەن تك چاپاردىن،
 اگر بىرى دينسەايىدى قاپاردىن،
 آمما ايندى متحدىك قورخمورام.
 دئير، گلير قاباغا. جماعته تشويق ائلهير. من جواب وئريرم:
 كيم سىزى قوروبدور ايش آچىب بىزە،
 قويىمارام چاتاسىز ايشيق گوندوزە،
 بومبالار ياغدىررام قان چىخار دىزە
 سايسيز دوستلاريم وار مندن قورخگينان!
 داي منه يېتىشىب، چىخا چىخا دئير:
 ييرمېنجى عصرىيدە باتاجاق سسىن،
 دونيادا قطع اولار كىيف نفسىن،

ائشیت بو ملتین حق دئین سسین،
گئت اولگینن من لیبرالدان قورخومارم!

سؤزون قورتاریب، چيخدی سنه. سازى قوزاییب، یومولدو متیم اوستومه. من
سنهن باشلادیم قاچماغا. جماعت بیر طرفدن ال ویریر، بير طرفندنه "اولسون آمریکا"
شعارین وئرمە يه باشلاییب. بو اوج گون برنامه ده هر گون بو نمايش اجرا اوپردو.

تهراندا کانسرت....

۱۳۵۹ دا ائله بو برنامه نی اجرا ائله مە يه، تهراندا خانیم منیزه علیزاده نین سرپرست لیبی لە تئاتر شهردە اون گون برنامه قویدوق. ائله اوردادا بونمايشین اجراسیندا تاماشا چیلار دان، دوروب عاشيق اشرفه دئیردی کي او تور يئره برنامه نی قاتما. داي بیلمیردی کي بودا برنامه دندى. سورا آدام قویدوق، تىز توضیح وئرسین، مسئله قاباغا گلمه سین. بو اون گون برنامه نین خرجین چیخاراندان سورا، قالان پوللارى رجائى نین حسابينا ئوكدوك. دئمه لیبیم کي بورابطە دېزى برنامه اجرا ائله مە يه گۈرە ایستىردىلر کي جبهە يەده يوللاسینلار کي مباريزلىرىمىزىن روحىيەلری تقویت اولسون. بىز حاضىر اوپردو؛ آنجاق کي اقىdam اولمادى.

عاشىقلار يئنە ايشلرین ادامە وئریب، دده - بابا عادتلرین ائله يىب، توپلارينا گىتدىلر. يئنە قاباقدا دئدييىم كىمى خوشو گلمەينلر، بىزلىرى توتوب، اينجىدib، تعهد آلىرىدilar کي داي توبا گئتمە يك. داي بیلمیردىلر کي بو ایران ملتىنин بىر بؤيووك فرهنگلىرىندىن دىلار کي داي توبا گئتمە يك. داي بیلمیردىلر کي بو ایران ملتىنин بىر بؤيووك آذربايجاندا، ایرانىن هر يئرىنده بىزىم بو فرهنگىمیز تانىنىيىدىر. يئنە قىزىن اره وئرن، اوغلۇن ائولندىرەن، عاشيق گۈرۈب توی ائلىرىدى.

آنچاق من ده عاشىقلارىمىز كىمى توپلارا گىتدىب، امكان اولان قىدەر، سؤزومو دئىيب، چالىب اوخوماغا، توی ائله مە يه دوا م ائدىرىدىك. حتى بىر دفعە توپلارين بىرین قورتاراندان سورا بىزى توتوب آپاردىلار. من بو فرصنىن استفادە ائله يىب، اولارىن ماشىنندا كەمە يە يئتىشىنجه اولارا اوخودوم كى ائشىتىسىنلر. بىز اورا يئتىشىب

گۈردوک، شفاعت ايمانى، اروج ايمانى، بىرده ذوالقار عبداللهى نىدە تو توب، اورا گتىرىپىلر كى اولار منى گۈرجك سئوينىب، دئدىلر: - عاشيق حسن بىزى قورتاراجاق. من ده اورانىن باشچىسى آقاي احرابى لا دانىشىب، قرار بىلە اولدو كى من تبريزىن ارشادىندان بىر مجوز آپارام، هامىنى اؤتورسونلر. سورا ارشادا گىندىب، اوردان بىر كاغاذ آلدىم كى اوندا يازمىشىلار، بولارين موسىقىلىرى ستى بىر موسىقىدى. ستى موسىقىدە آزاددى. بو كاغاذى آپارىب اورا وئردىم، اولاردا بىزىم همكارلارىمېزى اؤتوردولر. سورا بىز بو فيكىرە دوشدوک كى تهرانا گىندىب، اۇزومۇزه بىر مجوز آلاق.

عاشيقىقىك اجازەسى....

اىلە بىز بوگۇنلرده شمالىن صومعەسرا شەھرىنده بىر توى تو تدووق كى بو تويدا منىم يولداشلاريم قالوچى محسن رزمى، بىرده بالابانچى تىمورايدى. بىز تويو قورتارىب، اىلە اوردان مجوزه گۈرە تهرانا گىنتىدik. بىز اوچوموز بىر نامە يازىب امضالادىق. گىنجە وانختى تالار وحدتىن قاباغىنا يېتىشىب، سحرەجن اوردا قالىب، سحر اىلەدىك. سورا نامەنى آپارىب معاون هنرى يە وئرىدىك. نامەنى اوخويوب، چوخدا ناراحت اولدوكى آخى بو موسىقى ستى دى، آزاددى. كىم سىزه بىر سۆز دئىير؟ سىز گىندىن. من دستورون يازىب يوللارام. سىز تبريزىن ارشادىندان پىيغىر اولون. خلاصە بىز تبريزە گىلدىك. بىرايىكى گون سورا تبريزىن ارشادىندا منه زىنگ ويرىب دئىيلر كى، مجوزىز گلىب، آمما ارشادىن مدیرى - آقاي سروى - تهراندادى. امضاسى لا، مەھرى قالىب. گلىن آپارىن. آقاي سروى گلننده من سىزه دئىه رم گتىرهسىز، قالان ايشلىرىن گۈررلر.

مندە گىندىب آلدىم. چوخدا تشكىر اىلەدىم. سورادا خدافتىلىك اىلەيىب، يولدا دوشدووم. مجوز اليمدە، مشهدى احمد قەھوھسىنە گىندىب، عاشيقىلارا دئىدم. داي بىلمىردىلر كى سئوينىدېكلىرىندا نە اىلەسىنلار.

گون او گون اولدو کی آقای شکاری منه تلفون ائله‌دی کی آقای سروی گلیدی.
من گئتدیم آقای سروی نین حضورونا. سلام وئریب، او توردو. اودا منه خوش گلدين
ائله‌بیب، دئدی: - عاشيق گۈرۈم مجوزى!

من وئردیم. باخیب دئدی: - لاب ياخشى، آمما بىليرىن؟ عاشيقلارين
بىرنىچەسینىن علیھينه استاندارىيە شکایت گلیپ کى اولار: سن، عاشيق يدالە، عاشيق
عبدالعالى، بىرده عاشيق اشرفدى. استانداريداندا گئدىپ مرکزى كميته يە؛ او لاردا بىزه
يازىيلاركى سىزىن قاباغىزى آلاق. ايندى من قالميشام كى نه ائله ييم.
من ائله بوسۇزلرى اشىدېپ، قالدىم.

آقای سروی گوردو کى من چوخ ناراحت اولدوم، دئدی: - من بىر اىش گۈرە
بىلەرم کى بو مجوزى امضالى يام، آمما مهر ويرمايام. سىزىدە هلە بونلا كىچىنин،
گورەك نه جور اولا جاق.

من داي دىنمه دىم. امضالا يىپ وئردى. آلىب دئدیم: - آخى كىم بىزىم
شكایتچىمiz اولا بىلر. آقای سروی دئدی: - اونو گئدىپ استاندارى دن سوروش
بىلرسن.

من اوردان چىخىب، قەھەخانا يائىغا گئتدىم. اولانلارى دانىشدىم. دئدیم: - بو گون
اولماز، صاباح من گئدىم استاندارى يە، گۈرۈم بىزىم شکایتچىمiz كىمىدى. سورا
گورەك نه ائله ملى يىك.

من صاباح استاندارى يە گئتدىم. اوردان سورشىدوم. دئدىلر: گرەك معاون
سياسى نىن يانينا گىنده سن. من اورا گئدىپ، معاون سياسىنى تاپدىم، دئدیم: - من
عاشيق حسن اسكتندرى يەم. او بشش نفرىن بىرى كى اولاردان شکایت اولوبدور. بىزىم
جرمو موز نەدى؟ شکایت ائله يەن يىمiz كىمىدى؟ جوايندا دئدی: - من عاشيق زاد
بىلەرم. بىرده بىلمىرم شکایت ائله يەن كىمىدى. گئدىن يېغىشىدىرىن. داي عاشىغلىق
زامانى كىچىب.

من ايستەدىم دانىشام، دئدی: - سنه دئدیم گئت.

من بو جريانى دا عاشقلارا دانيشديم، بئله قرارا گلديك كى مجوزى فتوکپى ائله يىب، هرى يه بيرين وئرهك. سورا دئدىلر كى فتوکپى آرادان گىدەر، بىر كارت چاپ ائله يىك، عكسيمىزىدە اوستونه ووراق. هره اۋزوودە، ھزىنەسىن وئرسىن. ائله بىز بئله ائله دىك. هر بىر كارتىن يوزاللى تومۇن خرجى اولدو. بىللى بئله نچى تمام عاشقلارين بىرمجوز كارتى اولدو. يئنه بو كارتى، كىمى قبول ائله يىرسىدى، كىمى دە خوشى گلمە يىب بىزى اينجىدىرىدى. آمما دده - بابالار دېيىسىدى كى آغاچى اۋز ايچىندىن قورت يئير. من آختارىب، شكايتچىمىزى تاپدىم كى بو نامىرد كىمىدى، بىر كىسە دئمەدىم.

دوسىدان دئىين يارا منى

پارالادى، پارالادى.

اورەيىمى بىر اوخ كىمى

يارالادى، يارالارى.

زحتمىمىز گىتىدى زايى،
گلىن باخىن سىز آخ - وايا،
ھېچ سىنە يوخ مروت، حىا،
بىز يازانى قارالادى.

معركەدن بىز اولدو ق پرت،

«حسن» او لماغىنان دلسىردى،

دردىمىزىن اوستونه درد

قالالادى، قالالادى.

دەھ فجر جشنوارەسى....

دئىيم كى يىنە بىز فعالىتىمىزدىن ال گۇئىتىرىمدىك. هارا گىلدى سۆزۈمۈزۈ دئىيب، توپادا گىتىدىك، تا كى ۱۳۶۴-نجى ايل اولدو. آقاي خضرلۇزادە تەراندان كى خانە موسىقىنىن رئىسى ايدى (تەراندا بىزەدە چوخ كۈمىكلىيى كېچمىشىدى) منه تلفن ويردىلار كى تەراندا، دەھ فجر جشنوارەسى اولاجاق. تمام استانلارдан دعوت ائله مىشىك. تېرىزىندە ارشاد اسلامى ادارەسىنە نامە يازىب، سىزى دعوت ائله مىشىك. سعى ائله بىن كى حتماً اولون، چوخ مهم دى. من تىز گىتىدىم ادارەيە. اوندا ادارەنىن مدیرى حجتالاسلام محمدى ايدى. بويوردولار كى، بئلە بىر دعوت گلىپ، ھە تصميم تو تولمايىب كى خبر وئەك. منتظر اولون.

من گلىپ بىر، ايکى گون دؤزدوم، گۈرددوم كى جواب گلەمەدى. يئنە گىتىدىم. خلاصە نظرىمە بئلە گىلدى كى نظرلىرى يوخدو تەرانا عاشق يوللاسىنلار. دئىيم: - جواب بويورمادىز.

دئىيلر: - نامەزى وئرمىش معاونتىدە، آقاي رنجىرى دە دى. منيم كى نظرىم يوخدو، گۈرون اولار نە دئىيرلر. من آقاي رنجىرىنىن يانىنا گىتىدىم. رنجىرى لە قاباخدادا گۈرۈشۈمۈز اولمۇشدو.

او مىدلە، او تاغىنىن قاپىسىن ويرىپ، ايچەرىيە كېچدىم. گۈرۈشوب، اياق اوستە دايىندىم. دئىيلر: - عاشق ئىلەشىن. من او توردوم. باخىپ منه دئى: - حتماً او نامەدن اۋتورى گلەميسىز. دئىيم: - بىللە.

دئىيلر: - بىلىرسىز كى آقاي محمدىنىن گۈيلو يوخدو، آمما من راضى ائله مىشىم كى بىر گروه عاشيقىلاردا گىتسىنلر.

من دئىيم: - فقط بىلىرسىز كى ائله واخت قالمايىب، بىر آز گەرك تىز اولا، نىيە كى بو عادى بىر برنامە دئىيل، مسابقه دى.

دئىيلر: - بىللە، آمما بىز بىر سира عاشيقىلارى سئچمەلى بىك كى بىرىنىندا كۈتەيىن او بىرى يئمەسىن. من اوستاد على سليمىيە بوجۇن دئىەرم، سىزىدە عاشيقىلارا خبر

وئرين، تربيت كتابخاناسينا ييغىشىنلار. اوستاد سليمى نېچە نفر عاشيق، بالابانچى، قاوالچى سئچسىنلر.

بو قرارلا تمام عاشيقلارا خبر وئرىم، گىلىلر. اوستاد سليمى، دوكتور بەجت، بىرده نزاداريا قاباقدا ايلەشىب، مندە عاشيقلارى يىر- يىر چاغىريام، گىلىپ اوخويورلار. آخىردا من اوزومدە بىرین اوخودوم. هامى قورتاراندان سورا بىزە دئىيلر كى صباح ساعت فيلاندا، اوچ- دورت نفر عاشيقلاردان، عاشيق علسىگر داداشپور، بىرده عاشيق رسول لا من، معاونت اوتاباغينا، آقاي رنجىرى نىن خدمتىنە گىندهك. بوطرفندىه اوستاد سليمى گىل تشرىيف گتىريدىلر. آقاي رنجىرى اون بىر عاشىغىن آدین اوخويوب، بويوردولار كى خوشبختانه اون اىكينچى نفر عاشيق حسن، سىزسىز. بئله دئمكده عاشيقلاردان بىرى دئمىشىدى كى اگر بو بر نامەدە عاشيق حسن اولسا، من قولاغىمى كىسىرەرم.

من آقاي رنجىرى يە اوز توپب، دئدىم: - منيم اولماغىم بىر آز بعىدالىدی. البتە من اولام- اولمايام، فرق ائلەمۇز. فقط ايستيردىم عاشيقلاريمىزدان بو برنامە يە گىتسىنلر. سورا بىش نفرەدە بالابانچى، قاوالچى، انتخاب ائلەدىك. بو عاشيقلارلا كتابخانادا تەرىن قويىدوق. آقاي نزاداريانى دا، بىزە سرپرست وئرىدىلر. عاشيق اصغر مىندى «بىسچ» آدیندا بىر شعر يازمىشىدى. اونا كور گروھى جورلەيىب، كوراوغلو قايتارماسى لا اوخودوق. تەرىنин آخىر گونوندە، حاج آقا محمدى گىلىپ بىزى يولا سالماق عنوانىندا دعا ائلەيىب، دئىيلر: - آرزمىم بودور، الى دولو گلەسىز. بىزەدە اولارىن زەمتلىرىنندن، مخصوصاً آقاي رنجىرى نىن زەمتلىرىنندن قدردانلىق ائلەدىك.

خلاصە تەرانا يولا دوشىدوك. ناھارдан قاباق رودكى تالارىندا برنامەمېز باشلاندى. بو برنامە بخش مسابقه يىدى. ناھارдан سورادا برنامەنин تىكىرارى اولدو. آىرى سالوندا، بىز اول گونو مسابقهنى باشلاياندا آقاي نزاداريا دئدى: - حسن كور اجراسىنلار سورا بىر توركى كوراوغلو اوخويارسان. بىزەدە دئىيىلر آغىر هاوالاردان اوخويون. ايشىن اولىدى، گورەك نە اولور. بو كوراوغلو هاواسى دا بىر شاد، همى دە هيچانلى هاوادى. من بونو اوخودوم، جماعت

ظرفیندن چوخ تشویق اولدوق. سورا برنامهنى ادامە وئردىك. بو برنامەدە، كور گروھونون ايکى اجراسى، واريدى كى بيريندە عاشيقىلار تك- تك اوخويوب، گروھدا جواب وئرهجكدىلر كى بوندا عاشيقىلارين بعضىسى گئدىپ، اوخومادىلار. من اولارا اشارەدە وئردىم، گئدىپ اوخومادىلار. من دە مجبور اولوب، اولارين پئرينه اوخودوم. بو ايش بىزيم برنامەنى بير آز ناھماهنگ گئرسىدى، خراب ائلهدى. بىز برنامەنى قورتارىب، بير يئرده اولانلارا گۈرە دانىشماغا باشلادىق كى نىيە گئدىپ اوخومادىز؟ دئدىلر: - وقتى كى سىز دۇرت نفر هر يئرده اوخويياجاقسىز، ائله كورىدا سىز اوخويون.

دئدىم كى قرار بىللەيدى. دۇرد عاشيق تكخوانىلاردا اوخوسون، قالانى دا كورلاردا. بولارين ھاميسىندا تبرىزدە، ادارە طرفيندن نامە يازىب آقاي نىزادآريا اوخوموشدو كى ھامى بىلىسىن. بوندان علاوه، سىز نىيە تبرىزدە اعتراض ائله مەدىز، بوردا ايشى خراب ائله بىرسىز؟

بىرى كى ايشى قاتىرىدى دئدى: - بىز بىللە بىلمىرىدىك. مگر من سىندەن پىس عاشىغام كى من اوخومايم. ائله بوسۇزون اورتاسىندا منى تلفوندا چاغىرىدىلار؛ گئتىم گۈرددوم كى برنامەنин مجرىسى آقاي آقاسىدىدى. منه دئدى: - عاشيق حسن، سىز گلمىشىدىز سئىن اوستوندە، برنامە وئرھىزىز يا دعوا ائلىيەسىز؟ من دئدىم: - ساواشان يوخدو.

دئدى: - يوخ سىزىن برنامەنى قايچىلادىم. صباح تىزدىن تبرىزە قايتىمالىسىز. من اىستەدىم بىر سۆز دئىيەم، دئدى: - داي كار وئرمنز. گوشىنى قويدو اوستونە. من گلدىم عاشيقىلارا دئدىم. اولار اينانمايىب، دئدىلر: - سىننە كەفين سازدىها. بىزى لە شوخلوق ائله يېرسىن. دئدىم: - يوخ بىلىرسىز كى من شوخلوق ائله مەرم. دوز دئىيرم. بونون علتى دە بودوركى برنامەدە بىر دئىيىشىمەدە قويىموشدوq كى اوңدا، ايکى عاشيق بىر- بىرى لە دئىيىشىردىلر. اولاردا بونو باشا دوشىمەيىب، ائله بىلىلىر كى بو ايکى عاشيق ساواشىرلار. بىر طرفىننە، كورون اوچور اولماسى.

بو سؤزلردن سورا عاشيقلار ناراحات اولدولار. عاشيق عبدالعالى دئدى: -
قارداش بيز هله ئييرديك كى بو صنعت ائلوب، ايسته ييرديك بونو ديريلدك. سيز
او خوماق دعواسى ائله ييرسيز.

يئنه بير آز ناراحتچيليق اولدو. بو واخت آرانى قاتان عاشيق، عاشيق عبدالعالى نين
بو سؤزلرinden حرصلەنib، اوئى آغزينا گلن سؤزو دئدى. بيز ھاميمىز ناراحات
اولدوq. بو واخت نزادآريا گلىپ، من اولانلارى دئدىم. اودا دئدى كى، بو مورده
گۈرە تبريزدە دانىشمىشدىق.

او طرفدن يئنه همان عاشيق، آقاي نزادآريانين اوستونه قىشقىرىدى. اودا بير سؤز
دئمه يىب، سالونا چىخدى. من ده دالىسيجا چىخىپ، اوندان عذر ايسته يىب، اونو
قايتىماغا زور ائله دىم، آمما او منه گلمەدى. مندە او تاغا قايتىدىم.
عاشيق يدالە منه اوز توتوب دئدى: - حسن من بىلمىرم، اگر بير سحر تبريزه
قايتىساق، اۋزومۇ اولدورە جەيم. آخى بيز گلمىشدىك ايش دوزلدىك يا بير آزا خراب
ئائىلە يىك؟

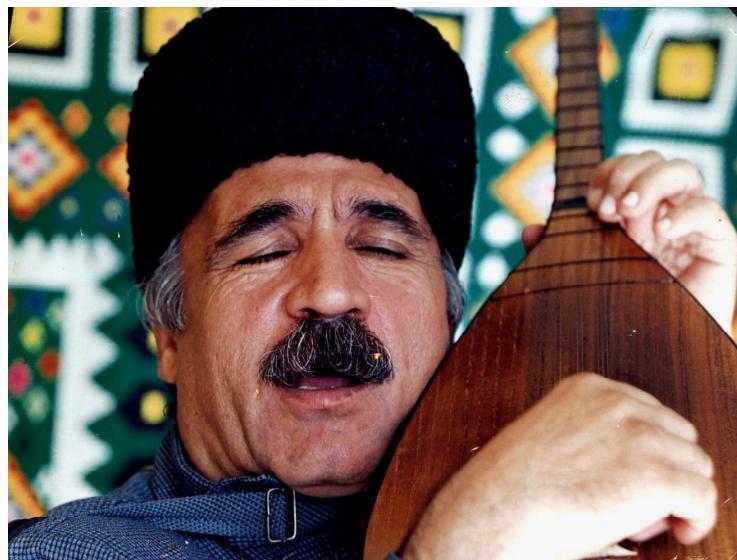
او بىرى لىرە دئدىلر: - دوز دئىير، بىزىم اۋلمە يىمیز بئلە گىتمىكدىن ياخشىدى.
آرانى قاتانلاردا بالا- بالا گۈردو كلىرىندن پىشمان اولدولار.
من بئلە گۈرۈپ، عاشيق مىشى يە اوز توتوب دئدىم: - پس اولماسا گىدەك
گۈرەك، نە ائلىيە بىلەرىك. بيز گلدىك، تلفون باشىينا. چوخ زاماندان سورا، آقاي
حضرلۇزادەنى تاپدىم. دئدى: - عاشيق حسن سن بىلېرسىن كى نە جور سىزى تبريزدىن
بورا گىرمىشىك. بىس بو نە اىشدى عاشيقلار گۈرۈپ؟ هله دۈزۈن گۈرەك بىزە
ساغ اول دئىيەجكلىر يە سىللى لە اوزومۇزو قىزار داجاقلار.

من دئدىم: - آقاي حضرلۇزادە، باور ائلەيىن كى اولار پىيس دوشۇنوبىلر. او جور
ايش اولمايىب. من اولانلارى دئىيب، اونو باشا سالدىم. خلاصە، اىشىمىز جور اولدو.
من گلىپ عاشيقلارا دئدىم، بير آز راحات اولدولار. دئىيم كى بيز بو برنامەدە كى
اولىن جشنوارە ايدى، اىكىنچى مقامى الله گىتىرىدىك.

بىر اولساق آرزىلار يېرىنە يېتىر،
خائىنин، خېسىن اوزو قارا اولسون.
گۈن گلىپ هفتەدە، آى لاردا اۇتر،
بىرلىيە چاغىران اينسان وار اولسون.

چىچكلى داغلارىن گولو سولماسىن،
باغلاردا آغاچلار بارسىز اولماسىن،
نامىرىدىن اىستەيى يېرىن آلماسىن،
اوئوروب دوراندا دئىن خار اولسون.

«حسن» يىن آرزيىسى كمالە چاتا،
يامانى باشىندا بىر دفعە آتا،
بئلە بىر شىنىيە توى بايرام توتا،
عاشىقلار اوخويوب نغمە كار اولسون.

تبریز برنامه‌سی....

بیز تبریزه قاییدیب، او بیری عاشیقلارا اومید وئیریک کی عاشیغليق صنعتی ياخشی او لاجاق. بیس طرفدن، جشنواریه گؤرە روزنامەلرده يازیب، تلویزیوندا دئیردیلر، بیر طرفدنده بیز هر پئرده اونا گؤرە دانیشیب، دئیردیک. بونا گؤرەدە ائله دوغورداندا عاشیقلارین صنعتی ياخشیلاشدی.

ایکینجى جشنواره اولدو. بیز يئنه جشنواره‌دن ئى دولو، تبریزه قایيتدىق. اوچونجو جشنواره‌دن سورا آقای رنجبرین ايستەدىيىنە گؤرە، بيرمۇ دوققۇز بەھمندە، تبریزین تربیت تالاريندا (شهید مدنى سالونو) بير كانسرت قويىدۇق. بونودا دئيىم کى آقای رنجبرى اوندا مدیر كل اولموشدو کى بیز عاشیقلار اوچون چوخ ياخشى اولموشدو. بو كانسرتده آذربايچانىن گۈزەل شاعيرى-يەھىي شيدانىن-تبریز حقىنەدە دئىيى شعرينى، كور صورتىنە اجرا ائلهدىك. تاماشاچىلار طرفىنەن چوخ ياخشى آليندى، آمما کى بير-ايکى نفرىن ياخشى اولمايان حركتىنە گۈرە بیزىم برنامەلريمىز يارىمچىق قورتاردى. ھامى بو حركتىن ناراحت اولدولار. آمما آقای رنجبرى بیزى صباح ادارەيە دعوت ائله يېب، عذر ايستەيىب، دئىدى: - بير نېچە نفرىن حركتى، ياخشى اولماماغانىنا گۈرە، برنامەنى بىلە قورتاردىق. سىز هېچ ناراحت اولمايىن. بیز يئنه دە گلىپ، ايشيمىزه دوام ائلهدىك.

عاشيق قشمین اۇلۇمو....

ائله بىر زمانلاردا من بىر كاست او خوماغى نىن فىكىرىنە دوشىدوم. بونا گۈرەدە، اونون شعرلىرى اوستوندە فيكىلشىرىدىم کى عاشيق قشمین اۇلۇم خېرىن اشىيتىدىم. بو خېرى منى، داغىدېب، داي ھر اىش يادىمدان چىخدى.

بىر گۇنوم اولمادى كدرسىز، غم سىز
دولانىديم ائللەدە واى دئىيە- دئىيە.
چولغادى بایىھ زمانە منى،
گۈندردى دردى غم ساي دئىيە- دئىيە.

اولمادى آيىلا قىصادان باشيم،
نه گونلر گۈرمە يىب بو جوان ياشىم،
آجىغىم تو توبدو داي گلمىر خوشوم،
اولورام دىل خسته واى دئىه- دئىه.

قىشمى آپاردىن بىزى تك قوبدون،
جانىمىمى آليبان قلىبىمى اويدون،
«حسن»ه دوستلوغون اولوبدو آيدىن
ايچىدىن زهرى چاي دئىه- دئىه.

قىشمىن اولوم خېرى هر يئرە يايىلدى. اوچۇ گونو، آذربايجانىن شەھرىيندن،
كتلىرىندىن، تبرىزىن هنر سئۇنلىرى، شاعيرلىرى، يازىچىلارى، عاشيقىلارى، تبرىزىن
تلویزیونوندا اولان پروين علیزادە، بىرده خېرىنگارى اروج علیپور، ھامىلىقجا يېغىشىپ،
کوندور كىدىنە گىتدىك. اورانىن مسجدلىرىنده تعزىيەدارلىق ائلەيىب، سورا قبر اوستونە
گىنىدip، اوردا عاشيق قىشمىن ائلدارلىغىنidan دانىشىدilar. اونون شعرلىرىندىن، بىرده اونا
گۈرە يازىلان شعرلىرىن اوخودولار.

عاشيق گىرەك ائلە اولا،
ائىللر اونو اونوتمايا.
اورەكلەر سوتىك دولا،
دىللر اونو اونوتمايا.

حقى ناحق ائلەمە يە،
ظولمكارىن ظولمۇن دئىه،
صراف اولوب زر بىيەنە
نيل لر اونو اونوتمايا.

قشمایدی عاشيق ائله،
 جفا چکدی دوشدو چؤله،
 دئیه جکسن «حسن» هله
 ايللر اوونو اونوتامايا.
 مراسيم قورتاريپ، تبريزه قايدىپ، تبريزين تاريخى اولان گئى مسجدىندە
 عاشيق قشمه تعرييە توتدواق. بو تعرييەدە، عاشيق قشمى سئونلر، اوونون ياخىن دوستو
 حسین حراستى کى تبريزين بئيوک داغچىلاريندى، بيرده بئيوک عرشە خوان
 استادسليم کى آقاي اوروچ علېپورون توسطله دعوت اولونموشدو، عاشيق قشمين
 شعرلىرىندەن اوخويوب، مجلسىھە عظمت وئردى. گئى مسجىدە اينە سالماق يئرى
 يوخىدى. گلن گئتمك بىلمىرىدى. يئنە دە شاعيرلر، عاشيقىلار، يازىچىلار اوستادىن
 حقىنە دانىشىپ، شعر اوخودولار. عاشيق حسین نامورى، عاشيق حسین تبريزى دە،
 اوستادا گۆرە دانىشىپ، شعر دئدىلر. مجلسىس باشا چاتىپ. عاشيق قشمه اولان لايق بىر
 مجلسىس اولوندى.

عاشيق قشمين مراسيمىندە

"بیاد عاشیق قشم" کاستی....

ائله بو گونلریدى کى منه سوپوق دىيپ، اوندان سورا من اؤسگورمه توتدوم. دئ بير گون، ايکى گون، نئچه گون دؤزدوم، جورلانماديم. ايسته ييرديم کى او خويام، اؤسگورمه يينجه سىيىم دوز دئميردى. ائله کى اؤسگورمه باشلىرىدى سىيىم گلىرىدى. آمما اؤسگورمه، او خوماغا مجال وئرمىرىدى. قىيلىنج كىمى سىيىمى كسىرىدى. او دوكتوره، بو دوكتوره، فايدا ائله مەيىب، يئنە ده دوكتور على پاكىلە پناه آپاردىم. دئدى: - يئنە نە اولوب.

جريانى دئدىم. دئدى: - حساسىتىدى، دوزه لر. حساسىت دوكتروونە گئتمىسىن؟

دئدىم: - چوخ، آمما فايداسى اولمادى. سن آلاه دوكتور گۇر ئىيلرسىن.

بىر آز داوا، درمان، نئچە دفعە، گىندىن سورا اؤسگورمم، يوزه دوخسان دوققۇز دوزلدى. آنجاق اولوردى کى بعضى واختىلار اوزۇن گۈرسەدىب، سىيىم ايشلەمېرىدى. يئنە بىر آز وضعىت جورلانىب، قاباقكى فيكريمى کى بىر كاست او خوماقايدى يئرینە يئتىرىپ، او خودوم. كاستىن آدى «بیاد عاشيق قشم» اولدو كى شعرلىرىن عاشيق قىشمىن شعرلىرىنىڭ انتخاب ائله دىم. او خوماغىدا تهرانىن ایران صدا شركىتىنە اولدو. بو عاشيق كاستى، ايكىنچى عاشيق كاستىدى کى انقلابدان سورا بازارا گلدى. بىر يېرىسىنى، عاشيق رسول قربانى لە عاشيق اصغر مرنىدى او خوموشىلار.

بو ايش ده عاشيق صنعتىنە گۈزەل بىر حرڪت اولدو. بو طرفدن تهراندان بىزى ايسته دىلر کى فرانسەنин فستىوالىنا يوللاسىنلار. بو اولان اىشلر، بونو گۈرسەدىرىدى کى عاشيق صنعتىنە ياخشى باخىلir. منىمde او مىدىم چو خالىردى.

ايش دوزلسە او كىشىدىن اىلىمز،

حۇرمىتىوى بىل سن آى آدام او غلو

يا خشىلارا هەنج وانخت يامان دئىيلمز،

عزمىتىوى بىل سن آى آدام او غلو،

صبر ائیله سن حالوا پیشر قورادان،
قورتارارسان عقله گلمز بلدان،
گؤر گلمايسن هارا دئدين سن هاردان.
صنعتيوي بيل سن آى آدام اوغلو!

سن اوززوو ياخشى ساخلا آلدانما،
هر گئيچەين داليسىجا ساللانما،
«حسن» دئير دوزگون دولان بوللانما،
غىرتىوي بيل سن آى آدام اوغلو!

فرانسه سفرى....

فرانسه نين برنامهسى گلېپ چاتدى كى اوナ گئوره تبرىزدن عاشيق رسول قربانى، عاشيق عبدالعلى نوري، بالابانچى سهراب نقى، قاولچى محسن رزمى، بىرده من انتخاب اولموشلوق. ايرانين اكشر استانلاريندان چوخلو هنرمند چاغرىلمىشدى. تهراندان شهرام ناظرى نين گروھو، گىلكلەن عروسک بازى گروھو، بىر گروھ تعزيھخوان، بىرده ئىچە نفر باستانى ورزشىندن. بونودا دئمهلىيم كى آقايى على مرادخانى - رئيس انجمن موسيقى ايران -، اوونۇ معاونى آقاي سفرىلى، بىرده آقاي علیرضا حيدرى، تهرانين فرهنگ و ارشاد ادارەسىنин طرفىندن وارىدىيالار. بو فستيوالين سرپرستى ده، خانم «كىيا» ايدى.

بىزىم برنامە مىز اوڭون، "اوينىيۇ" شهرىنده اولدو كى فرانسه نين قدىمى شەھەلریندن بىرىدى. بو برنامە اوستو آچىق بىر كىلىسادا اولوردو. آنچاق بىزىم برنامە اولان گون، بىر باغيش باشلادى كى دئمهلى دئيل. بونا گئورەدە بىر دانا بلىطە ساتىلما مىشىدى. اوردا بىر ايرانلى خانىم وارىدى كى فرانسەدە ياشايىردى. منى چاغىرىپ دئدى: - عاشيق حسن بو شانس كى بىزدە وار، ايندى گئيدن داش ياغار.

من ده فيكره گئتمىش كى گۈرەسەن نە جور اولاچاق. گۈرە سەن ياغىش آچماياچاق.
بىزىم برنامەمۇز نە جور اولاچاق.

دوزدو كى سەن بىركتسىن
قوربان اولوم، ياغما ياغىش!
ياخشى اولار بوردان گئتسىن
قوربان اولوم، ياغما ياغىش!

چىخىپ سوپىون باخ بىر دېزە،
آدام اىستىر گلە اوزە،
فرصت وئرسن بوجۇن بىزە،
قوربان اولوم، ياغما ياغىش!

گل انصاف ائت يامان اولما،
چىسىگىن اولما، دومان اولما،
بوجۇن بىزە تمام اولما،
قوربان اولوم، ياغما ياغىش!

باغىشلا وار گۇناھىمى،
گۈيلەرە باخ گۈر آھىمى،
كسدىن اوميد پناھىمى،
قوربان اولوم، ياغما ياغىش!

آپار خىيرىن آىرى يىرە،
بورا نە داغ، نە دە درە،
سەن آللە دۇندۇرمە سىلە،

قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

سالما منى او زدن گۆزدن،
گەلەيلىدى «حسن» سىزدن،
سنى آلاه ال چك بىزدن،
قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

آمما يىلمىرم كى ياغيش سۈزلىرىمى ئاشىتىدى ياخىجە يواشلانىب برنامە مىزىن
واختىنا، اىكى ساعت قالاندا، دوز ساعت بئشىدە كىسى. جماعت ائلە گىلدى كى بليط
آلماق، دئمەلى دئىيل. آمما اورداكى برنامە وئرە جىككىك، دىزە جن سو يېغىشمىشىدى؛
بوتون صىنللر ايسلانىب، او تورماق امكانى يوخويدو.

آنچاق چوخ سۈزدن سورا برنامەنى كىلىسانىن اىچىنده اجرا ائلەدىك. آخر
برنامەمىز، بىر بؤيووك كىلىسانىن حىطىنەدە كى بئش مىن نفر آدام تو توردو، اولدو. بىزە
گەنجە ساعت اوچىدە نوبە چاتدى. اوندان سورا اوچ گروھ انتخاب ائلەدىلر. بىرى بىزىم
گروھ، بىرى كوردوستاندان خليفە قدس گروھو، بىرىلە كى زاهدانىن گروھويدو كى
پارىسىن شەھداريسينىن ياخىنندا، پارك شەھرەدە اوستۇ آچىق بىر يىرددە، برنامە اجرا
اولوندو. بىزىم برنامەمىز اولاندا، اوردا اولان آذربايجان اوشاقلارى، تۈركىلر، فارسلىر،
هامىسى بىزىم دئورە مىزى آلىرىدىلار. بعضى لرىدە او زاقدان تعجلە باخىردىلار. نىيە كى
ایناملى اىش دئىيلدى، آخى اولا را ايرانا گئورە بئلە خېر چاتمىشىدى كى ايراندا
موسيقى قاداغاندى. بعضىلەر دە او زاقدان باخىردىلار كى اولارين بىرى منىم قدىمى
 يولداشلاريمدانىدى.

اوغرۇن دورۇب باخماگىنان،
گل ياخينا، گل ياخينا!
اورهيمى سىخماگينا
گل ياخينا، گل ياخينا!

خیلی و اختندي گؤرمەمیشم،
سنله دئییب، گولمەمیشم،
گۈرۈشوب ال وئرمەمیشم
گل ياخينا، گل ياخينا!

«حسن» م آل سلامىمى،
وئرىم سنه پىامىمى،
يوللا گلسىن انعامىمى،
گل ياخينا، گل ياخينا!

دوغورداندا سۆز يئرينه دوشدو. دئرەدە دورانلار ھامىسى ياخينا گلىپ، بىزىملە گۈرۈشوب، ئۇپوشدولر. بىر آيرى حال اوز وئردى. بىز ایرانا گلىنجك بىزدن ال چىكمەيىب، بىزه اللرىندن گلن ياخشىلىقلارى ائلەدىلر. اوردا ایرانىن موسىقىسىنە گۈرە بىرنئچە مصاحبە اولوندوكى من اونا گۈرە دانىشىپ، گشت بە گشت اونون ياخشى اولدوغوندان خبر وئردىم. بونودا دئىيم کى بىزه دئمىشدىلر فرانسەدن سورا آلمان، هلنلە، بىر دە اينگىلىسە گىنده جەيىك.

بىر گون منى چاغىرىپ، دئدىلر کى، جلسەمiz وار سىنە گلرسىن.
دئدىم: - نە يە گۈرەدى؟

دئدىلر کى، سفرىزە گۈرەدى کى قرار اولوبدو، گىندىلرىن بىرینىن يئرينه، آيرى آدام گىتسىن. بونا گۈرەدە سىزىن نظرىزى بىلەمەلىيىك.

دئدىم: - من کى بىر آيرى آدامى دىيە بىلەرم. مندن نظر اىستەسز، بونو دئىيەجاڭام کى او آدامى منىم يئرىمە آپارىن.

دئدىلر: - ناراحت اولما، ائلە آد وئرىپلىر کى بو آدامى سىزىن يئرىزە آپاراق.

دئدىم: - لاپدا ياخشى، داي جلسەيەدە گلەمەيىم لازىم دئىيل.

اولار گىتدىلر، بىز ایرانا قايتىدىق. ایراندا سفره گۇرە پاسپورتلىرى آلىرىدىلار كى من پاسپورتومو وئرمىرىدىم، آمما زورلا مندن آلىب، دئدىلر كى تىزلىككە خبر وئرەجەيىك.

ساغدان سولا: عاشيق اشرف - عاشيق حسن - رضا قرهdagى - سلمان پورمحمدى (فرانسه)

آلمان، هلنن، اينگليس سفري....

بىز تېرىزە گلدىك. يىرمى گوندىن سورا بىزە خبر وئرىدىلر كى فيلان گون بوردا اولون. بىرده آدلارى منه دئدىلر، من گۇردوm كى عاشيق عوض عبادپور كى قرار اولموشدو بو برنامەدە اولسۇن، آدى يوخ.

خلاصە بىز گلدىك تهرانا، بو برنامە يە بالابانچى دولفقار عبدالەھى لە عاشيق رحيم نظرى، بىرده ايمان حيدرى كى ياخشى ساز چالانلارдан ايدى، اضافە اولموشدولار. آمما او بىر نفر كى قرارىدى، عاشيق عوضىن يېرىنە گتسىن، اونو بىلمىرىدىم كىم ايدى. سورا كى هامى يىغىشدىلار، اونودا گۇردوm. بىزلىه بو برنامەدە اولانلار، تهراندان ذولفونون گروھو، گىندى كاۋوسون ياخشى دوتار چالانى مجید تكە، بىرده آقاي عليرضا حيدرى ارشادىن طرفىنەن ايدىلر.

آلمندا برنامه میز دوسولدورف شهرینده اولا جاقدی. هتلده یئربه یئر اولاندان سورا، منی چاغیریب برنامه نی دئدیلر. بيرده برنامه اوچون چاپ اولان مجله دن منه نئچه سین وئردیلر کی من اولاردان گروهوموزون هره سینه بيردانو وئرم. بو مجله ده بيزيم گروهون عکسین ده سالمیشیدیلار کی او عکسی تهراندا، بيزيم گروهی انتخاب ائله یندن سورا سالمیشیدیلار کی او عکسده عاشيق عوض عبادپوردا وارايدی. بو مجله نی، بير عاشيق عوضین یئرینه گلندن سورا، هامیبا وئردیم. عاشيقلارددا حسرتله باخدیلار کی عوضین عکسی وار، اوزو يوخدو. اولارا دئدیم کی او بیلمه سین، روھیه سینده پیس تاثیر قویار.

من گلدیم تمرین ائله مک اوچون بير یش آلدیم. بيز تمرین ائله یېردىك کی آقای حیدری منی چاغیریب، دئدی کی بو كاغاذدا آدلاری اولانلارین، هره سیندن بير عکس آلان. هلندله اینگلیسە ویرا آلماق اوچون نیازدی. من آدلاری او خودوم. دئرت نفرین آدی يوخدو. اونا اعتراض ائله یندە، دئدی کی بو نه منلیکدی، نه ده کی سیزليک. اولارین اوزلری بو آدلاری وئریلر. بيز اوزو موژده، بو دئرت نفر اوچون چوخ تلاش ائله دیک، اولمادی. البتہ تهراندادا منه دئمیشیدیلر کی بئله اولا جاق.

من ناچار گلدیم بولاردان عکسلری آلدیم. واخت او واخت اولدو کی من گلدیم برنامه لریمیزی يازام. يازاندان سورا عاشيقلارين يانینا گندیب، برنامه لری او خودوم. او دئرت نفره دئدیم کی سیزدن تک تک سوروشمالیام. سیزده گرەک آخر جوابیزی دئیه سیز. او دئرد نفر، عاشيق رحیم نظری، ایمان حیدری، ذوالفقار عبداللهی، بيرده او بيری يولداشیمیز. عاشيق رحیم دن سوروشدوم، دئدی کی بيزيم سرپرستیمیز سنسن، سن ده منه دئسن کی لاب ایندی دور گشت ایرانا، باش اوسته دئیرم. بولاردا اوزلری بیلرلر. ایماندا دئدی کی سن نه دئسن منه قبولدو. اما او ايکى نفر دئدیلر: بئله اولسا يوخ.

گلدیم او ز او تاغیمیزا، جریانی او بيری يولداشلاریمیزادا دئدیم. عاشيق رسول قربانی دئدی کی اجازه وئرسز من گندیم اولارلا دانیشیم، بلکه راضی سالدیم. ساکی من آغ ساققالام. عاشيق رسول گندیب، بير آزادان سورا گلدى. دئدی کی، اولار برک

دایانیبىلار. سورا عاشق عبدالعالى ده گىتدى، آمما او لار راضى اولمادىلار. من جريانى آقاي حيدرى يه دئديم. اودا دئدى: - اولسون، سىز وسايل لرىزى گوتورون. او لاردا برنامه وئرمەسىنلر. من او لارلا دانىشارام.

بىز كىچىب سازلاريمىزى گوتوردوك، بولاردا گلىرلر، آمما سازلارين گوتورمەدىلر. آقاي حيدرى بولارى چاغىرىدى. قولاقلارينا نه دئدى كى او لار سازلارين گوتوروب، گلىب بىز لره قوشۇلدولار. من ده چوخ ناراحات اولدوم كى باخ من هېچ، عاشق عبدالعالى ده هېچ، عاشق رسول كى آغ ساقالدى، اونون سۈزۈنەدە باخىمادىلار.

باخىمادىلار هر نه دئديم، دانىشدىم،
من دئدىكىجه او لار باش او يناتدىلار.
راضى سالماق اوچون چو خلو چالىشدىم،
يوخ - يوخ دئىيب منه قاش او يناتدىلار.

عبدالعالى، عاشق رسول دا گىتدى،
دده كىمین دئىيب نصىحەت ئىتدى،
جواب آلىپ: بولار سۈز و صحبتدى،
قالىمادى داي منه هوش او يناتدىلار.

برنامەنى يازىب وئردىم مسئۇلا،
ساز اللرده دوروب دوشدوك بىز يولا،
آيرىسى لا بولار وئردى قول - قول،
يازىمىزى ئىدىپ قىش او يناتدىلار.

من بىر مثل چىكدىم يېتىردىم سۈزو،
 يولداشلىغىن آخى بو دئىيل اىزى،

«حسن» دئییر بئله بیلمزدیم سیزى،
آغ ساققالى باشا دوش، اویناتديلار.

آنجاق برنامه‌لر باشلاندى. آلماندا، هلنده، اينگلیسىدە ايرانلى باجى -
قارداشلاريمىزى گۈرۈب شاد اولوردوq. اولار بىزە حؤرمەت ائلهييپ، قوناق آپارىپ،
وطنه تعرىف ايستەيىردىلر. من ده اولارا وطنە گۈرە بىر شعر اوخدوم:
قوربان وطن توپراغينا،
چمنىنە، داغينا باخ.
دوروشونا ياراغينا
اوجا- اوجا داغينا ياخ.

اگر گلىز سىز ايرانا،
گلەرىك بىزدە ايمانا،
قاياغىزدا قوچ قوربانا،
قرەسىنە آغينا باخ.

عاشيق حسن نغمە قوشما،
سازى چالا- چالا جوشما،
سيزلە عۆمۇر وئرسە باشا
ملهم اولان داغينا باخ.

آجى حادىھ....

بىلەلىكىلە بوبىنامەلرده قورتارىپ، ايرانا گلدىك. سىزە دئىيمى كى توپىلارلا
باشىمىز قارىشىدى. آلاھ ھېچ كىمە يامانلىق وئرمەسىن. منه موغاندان توپىچو گلىپ،
دانىشدىق. توپىدا بو گونلرده چوخويido، هر گەنجىھ بىز توپىدايدىق. داي منىم گۈزۈمە
يوخۇ گلەمىردى. بىزىم بو موغان توپىچوموز كى بىز گەنجىھسى بىر آيرى توپىدايدىق،

گلیب منی تاپدی کی، عاشیق حسن توییوموز چوخ یوبانیب، سندن خواهش ائله ییرم
توییو قورتار گئده ک.

من دئدیم: - بیزیم واختیمیز صاباحدی، تویدان سورا من گره ک بیر ایکی ساعت
گؤزو مو یومام. سورا من نه قدر بونا دئدیم، راضی اولمادی.

دئدی: - قورخما ماشینی بیر آز من سوره رم، بیر آزدا سیز. گندیب چاتاریق.

من دئدیم: - من هئچ کیمه ماشین وئرمەرم. دؤزورسون دؤز، دؤز میرسون بیر آیرى
عاشق آپار.

بئله اولاندا ماشاللا کی بالابانچیم ایدی دئدی: - اولسون عاشیق حسن گئده ریک،
بیر آزدا من سوره رم، ائله بیر يول دئیل کی.

دئدیم: - ماشاللا سن دئیرسن، سؤزوم يوخ. من يولداشین سؤزونه باخaram.
آنjacاق اورهیم راضی اولموردو. خلاصه بیز توییو قورتاریب، ائوه گلدىك.
ماشاللا ایله قاوالچى محسن ده اۋز ائولرینه گئتدىلر کی ليباسلارین عوض ائله سینلر.
من ده توییچوایله يولا چای گئتسوروب، اولارلا قرار قویدوغوموز زعفرانیه آغزينا
گئتدىك. من کى يورغون ایدیم، ماشینی ماشاللا یا وئردیم. اۋزو مده محسن لە دالیدا
او توردوq، توییچودا قاباقدا.

ماشاللا ماشینی سورور. من دئدیم: - صحبت ائله یین کى يوخو توتماسین.
دئییم کى بیزیمده ائویمیز، زعفرانیه شەركىنده اولاردى. بعلی بیز گلدىك، اھر
پلیس راهینا چاتدیق. اوراجاندا منیم گؤزو مه يوخو گلمەدی. اوردا ماشاللا ماشینی،
توییچویا وئردی کى بیر آزدا او سورسون. پلیس راهی رد اولماقدا، منی يوخو توتدو.
من بیر سسە آیىلدیم. ائله بیل کى داغ- داغا دئیدی. بیلدىم کى بیز تصادف ائله دیك.
من تئر قیشقیردیم، ماشاللا! ماشاللا! سس گلمەدی. يئرە دوشلۇم. نه قدر ایستەدیم
قاپینی آچام، آچىلمادى. قاوالچى محسنەدە بیر شئى اولمامىشىدی، گلدى. من گئتدیم،
شوفر طرفینین قاپیسینی آچدیم. اودا دوشدو. اوچوموز كۈمكەشىب، قاپینی آچدیق.
من گئردىم ماشاللا دان سس چىخمير. بونو يئرە اوزالدىب. من بیر قولاق وئردیم،
گئردىم نفسى گلیر، بیر آز اۋزو مە گلدىم. دئییم کى هاوا ايشىقلانمىشىدی. آدام آدامى

تانييردى. باخىب گۈرۈم كى بىزى لە تصادف ائلەين ماشىنин آداملارىن آپاردىلار. نە قىدر قىشقىردىم كى گلىن ماشاللانىدا آپارىن، بو پىس حالدادى، اوЛАР سۈزۈمى انشىتمەدىلر. ائلە بو زامان بىر ماشىن گلىپ، ساخلادى. ماشاللانى اونا قويدوق. بىزىم شوفرىمىزدە اونلا گئىتدى. آخى دئىيردى كى سىنه مەدە آغرى وار. هاوا لاپ ايشيقلاندى، من محسنە دئىيم كى سەن بوردا اول، من گئىيم گۈرۈم اوЛАR نە جوردولر. من گىلدىم يىمارستانا. دئىيلر كى يولداشىسى آپارىبىلار، عكسىن گۈرۈرسونلار. بىز آز زمان گىتمىشدى كى گۈرۈم محسنە گىلدى. دئىي: - پلىس گىلدى ماشىنلارى يازدى، يول قىراغىنا چكدىلر. داي من دە گىلدىم.

ائلە بو واخت بىزە دئىيلر كى سىزىن بو يولداشىز، تېرىزە گەرە كىنده، بورالىق دئىيل. بىر آمبولانس گلىپ، من دئىيم: محسن آقا سەن دە ماشاللانىن يانىجا گئت. بولارى يول سالدىق. منه توپىچۇ قالدىق. بىزىدە آپارىب، تختىن اوستوندە ياتىرىدىلار. بىر آز سورا دوكتور بىزى معایىنه ائلەيىب، بىر ايکى داوا يازىپ، بىزى يول سالدى. من فيكەر گىتمىشدىم كى بو نە اىشدى گىلدى منى تاپدى، من گلمىرىدىمە. نىجە بلايە دوشىدوم. گۈرە سەن ماشاللا نىجە اولاچاق. من اونون بالاارىنین اوزونە نەجور باخاجاغام. ائلە بوزامان بىر مامور گلىپ، دئىي: - تصادف ائلەين سىزسىز؟ دئىيم: - بىلە.

دئىي: - نە جور اولدو، دئىي بىلەسىز؟

من گۈرۈويوم قىدر دئىيم.

مامور دئىي: شوفر كىمىدى؟

توپىچۇ دئىي: - منم.

دئىي: - گواهىنامىلە، كارت ماشىنى وئر منه.

من دئىيم: - جناب بويورون مقصىر كىمىدى؟

دئىي: - اوچ گوندىن سورا مشخص اولا.

بونو دئىيب گەتىدىلر. دئىيم: - بىن نە يە بوردا قالاق؟ دور بىزىدە گىندهك.

دوروب چىخدىق ائشىيە. بىزيم بولۇچوموز دوزلدى يولا. من ده بولۇچىرىلە كى
بىر ماشىن گۈرۈم گەندىم اۋە، گەلدىم ماشىن اياغىنا. گەت بە گەت گۈرۈم كى منىم
بىلەيم آغىرىيەر. بولۇچىنىڭ دەپتەن گەندىم كى، من تصادف ائلەميسىم. منىم
بىلەيم آغىرىيەر، فقط ياواش گەت؛ هەنرە ئەسەن، سەنە وئەرمە.
دەدىي: - خاطېرى جمع اول، باش اوستە.

بىز يولا دوشىدوك. بولۇچىنىڭ گەندىم كى گەل گۈرۈم. من اۆز- اوزومە
دەدىي: - كاش دەئەمەيدىم ياواش گەت.

منى قاپىمىزا يېتىرىدى. داي من ماشىندان يېرە دوشە بىلەمەدىم. اوشاقلار گلىپ منى
يېرە قويىدولار. داي منىم اورەييم بولاشىمىزا گەلنلەرنى آغىرىماغا باشلاادى.

بو چىرخ زماندا نە ايسلە واردى،
آچىلىمیر اورەييم يامان اليىندن.
ظالىمە داياقدى، نامىردە ياردى
دوشوبىدو چۈللەرە قانان اليىندن.

ھرنە بلاسى وار وئىرىدىر منه،
قويمىمير كى چىخام كۈلگەدن گونە،
نه دەئىيم، نە يازىيم آى نامىرد سەنە
چوخلارى داد چىكىر آمان اليىندن.

گۈزۈمو قورخودوب سىز قىنامايىن،
باشىما نە گلىپ ائشىدىن، سايىن
دۇنداھىرىدىر قىشا «حسن» يىن يايىن
شكایت ائيلىرم زمان اليىندن.

بعلی منى ماشیندان يشنديريپ آپارديلار ائوه. بئليم قيريلار. اولانلارى ائوده دئديم.
اوشاقلار چوخ سؤزدن سورا منى شهدا بيمارستانينا گۈئوردولر. اوردا دوكتور شريفى
آديندا بير دوستوم واريدى، گليب منى گۈردو. دئدى: - عاشيق به بئله نيء؟
دئديم: - تصادف ائله مىشىم. بئليم ائلدورور.

دوكتور شريفى منى تئز يازدى عكسه. بئليمين عكسين سالىپ وئردىلىر. دوكتور
گليب دئدى: - خوشختانه ائله بير شئى اولمايىب. فقط بئليوبىن ايكتىنچى مهرهسى
بالاجا بير چات گۈئوروب. بونوندا درمانى او دور كى فقط بئلين اوسته ياتاسان. بو
گوندە بوردا بىزە قوناقسان.

صاباحىسى گون منى ائوه گىتىرىدىلر. بير تخت دوزلدىب، اونون اوستوندە دكتور
دئين تك اوزانديم. آمما بير نفر منىم يانىمدان كىچنده دئيردىم به كى بئليمە شيش
سوخولور، قىشىقىرىتىم گۈئىلە قالخىرىدى.

من بو وضعده دئديم، ماشالالادان منه بير خبر گىتىرىن. خانىميم، او ياتان بيمارستانا
گىتلە. گليب منه دئىى كى، لاب ياخشىدى. سلام يېتىرىسب، دئىى كى، غصە زاد
ائله مەسىن آللە كريمىدى. اۆزومۇزە كى بير شئى اولمايىب بسىمىزدى. من اوندان
سارى بير آز راحت اولدورم. بو طرفندە دوستلار، همكارلار، منى گۈرمە يە گلىرلە.
آنjac بالا- بالا من دوردوم آياغا. منى آپاردىلار دريانى آديندا بير دوكتورە كى
دئمك اولاردى بىزىم خانوادەسى دوكتورىمىزىدى. اۆزۈدە منلە بير قارداش كىمى، بير
ياخىن دوست كىمى ايدى. باخىپ مندن خبر آلدى كى، نه اولوب، نيء بە بوجور؟
جريانى دئديم. دئدى: - عاشيق بير شئى يو خەدو. بە نيء خبر وئرمە بىبسىز؟ بير
ورزىش وئيرىم، اونو تكميل ائله مەلىيسىن. بىر آز آغريسى او لا جاق. آمما درمانى بودور،
بالا- بالا دوزلرسن.

اوردان چىخىپ، دئديم: - گىئەك، بير ماشالالانىدا گۈرۈم.
بونودا دئىيم كى اونون اوشاقلارى تئز- تئز منىم ملاقاتىما گلىرىدىلىر. بو طرفدن
من تصادفدىن بير خبر توتدوم كى گۈرۈم ايش نه جور اولوب. سن دئمە بىزىن سورا
بو تويچو گىدىب گۈرۈب كى بىزى مقصىر يازىبىلار، بير نامە يازىب، آپارىپ پاسگاها

کى او ماشيندا من مسافريديم، او اتفاق دوشنده عاشيق حسن گيزلينجه منيم جيبيمدن
گواهينامه مى گؤتوروب، وئيريب افسره، اونادا دئيب كى راننده من ايديم، آمما دوزو
بودور كى ماشينى بالابانچى ماشاللا سوروردو.

اونون بو يالان دانيشماسى، منه تمام دردلردن آغىر بىر درد اولدو، آمما اونون
يالانلارى بولونسوب، زندانادا دوشدو، آخىرده، بويوننا آلدى كى اوزو ماشينى
سوروردو، دادگاهدا حكم ائلهدى كى بىزه خسارت وئرسين، آمما بىز رضايتىك
وئردىك.

بعلى گونلريميز ياخشىليقلارى لا، گاهداندا پيسلىكلىلە گلىپ گئدىر، يئنه ده
ايшимيز دوام ائديب، چتىيلىكلە باش ايميرىك، يئنه ده قاباقلار كىمى تويلارى
باشلايىب، ماشاللا اكىرى ده جورلەنيب، بالاباين گؤتوروب، مجلىسلر سوپوروق، بو
دفعه منه ايشلەين قاوالچى رضاقرەdagى اوالدو، بو گروهلا ايرانىن چوخ يېرلىنىدە،
قرەخان ائلىنىن يايلاقلاريندا، مقدم ائلىنىدە، چاخىرلىدا، ياغ بسىدە ائلىنىدە، اۆز كندىمىز
كاللادا، قره چىدە، تهراندا، رشت دە، صومعە سزادا، زنجاندا، زنجانين طارىم ماحالىندا،
شىرازدا، كرماندا، كردستان، اصفهاندا گىدىب، برنامە وئيريب، توپلاريندا اشتيراك
ائديب، دئيب گولوب، روزگاريميز ياخشى گىدىرىدى، انسانى بىر اورە يى توپلاندا،
بىرده اورە يى آچىلاندا اىستەر دئسين، دانىشىسىن، اوخوسون، شعر يازسىن، من ده بو
گونلە گورە بئله بىر شعر يازدىم:

اورەك آچىق، كۈنۈل گولور
بو يېرلەدە، او يېرلەدە.
اينسانلارا خوش گون دىلىر
بو يېرلەدە، او يېرلەدە.

يئر بىتىرسىن، بوللوق اولسون
سونبوللرده دنه دولسون،

ز حمتكشىن اوزو گولسون
بو يئرلرده، او يئرلرده.

آلاچىقلار قورور ائلات،
قاباغىندا اوينادىر آت،
آدام قالىر باخدىقجا مات،
بو يئرلرده، او يئرلرده.

توى مجليسى قورور عاشيق،
سازا مضراب وورور عاشيق،
ظولمه قارشى دورور عاشيق
بو يئرلرده، او يئرلرده.

«عاشق حسن» اونوت غمى،
سازى گؤتور تو تاق دمى،
گونش گلسىن قووسون چمى
بو يئرلرده، او يئرلرده.

باكى سفرى...

گونلر، آيلار، ايللر يئنه ده كىچىپ گندىر. ايليميز گلىب چاتدى ۱۳۷۰-نجى ايلە.
من عاشىغلىق صنعتىنە اوز قوياندان سورا، اوره يىمەن آرزىلاريدان بوايدى كى بىر گون
باكى شەرىنە گىندهم. تەرانىن حوزە هنرى نىن طرفىنەن بىزى باكىيا يوللا迪لار. بو
برنامەدە منىم يولداشلارىم بالابانچى ذولفقار عبد الله، بىرده قاوالچى محسن رزمى دى.
بىزىلە بىر نئچە گروھدا گىتمىشدى. آذربايچانىن گۈزەل شاعيرى اوستاد كريمى،
گۈزەل ساز چالانيميز ايمان حيدرى، آقاي عندىلىنىن گروھو، تەراندان بىر نئچە

نقاش، بيرده نئچه فيلمسازدا واريديالار. موسيقى گروهونون سرپرستى، بير گؤزەل اينسانىدى كى نه قدرده دئسن آزدى، جليل پور آديندا كى تهرانين حوزه هنرى طرفيندن گلمىشدى. بيرده آقاي طلابى كى تمام گروهالارين سرپرستلىرىدى.

خلاصە بىز صبحە ياخىن باكى شەھرىنە يتىشدىك. بىزە ايتوريست هتليندە يئر ائلهدىلر. آمما ياتماديق كى سحر اولسون باكىنى گورەك. سحر آچىلىدى، اوز اوزومە دئىيردىم كى آللە بو دوغورداندى يا يوخودو. بيرده بونا فيكىر ائله يېرم كى گۈرەسەن، باكىنىن عاشيقلارين، خواننەدلەرين ھواخت گۈرەجەيم.

بىز دوروب صبحانەنى يىيب اوتابغا گلنندى سورا، بىزىم اوتابغا بىر نفر گلىپ بىزلىه اۋپوش - گۈرۈشىن سورا دئىد: - من عاشيق آزافلى ميكاييلين شاكىرىدىم. سىزى ئاشىدېب گىلدىم. بىر آز صحبتىن سورا سازى گۈئوروب، بىرىن اوخودو. سورا بىرىنە من اوخودوم. من عاشيقلارى سورو شىدوم. آمما اوئونۇن دئمەيىنەن بىلە باشا دوشىدوم كى باكىدا عاشيق يوخ.

خلاصە باكى شەھرىنەدە برنامەلىرىمىز باشلاندى. شاعيرلىرىمىز باكى حاقىندا، آيرىلىق حاقىندا، نئچە شعر اوخويوب. عاشيق موسيقىسى، ايرانى موسيقىسى اجرا اولۇنوب، تاماشاچىلارين طرفيندن ياخشى آلينىب، آقىشلايدىلار. برنامەمېز قورتاراندان سورا باكىنىن گۈرمەلى يئرلىرنە گىتدىب، گۈرۈرددوم. نظامى موزەسىنە، اينجە صنعت موزەسىنە، بىرده صمد وورغۇنون ايش يېرىنە كى موزە ائله مىشىدىلر. اوئونۇ آناندان اولاندان عكسى واريدي تا قىر ائۋىنە گىئەنەجەن. صمد وورغۇنون سازىدا موزەدىدى. آخى او اۋزو ساز چالاردى. بولارдан سوواى، اورادا من بؤيوک اوخويانلارين خدمتىنە اولىدوم. اسلام رضايوف، بابا ميرزا يوف كى هر گون بىزىم كنسرتىمىزه گلىرىدى. اولار بىزە للرىنەن گلن خدمتى اسirىگە مىرىدىلر. اسلام رضايوف اوز صفەلرىنەن، آيرى صفەلردىنە منه تحفە وئردى. باباميرزا يوفدا بىزى قوناق چاغىردى، آنجاق گىئە بىلمەدىك. اوردا منه رادىيودا، تلوىزىوندا مصاحبه دە ائلهدىلر. اولار ايرانىن عاشيق صنعتىنە گۈرە سوروشوب، دئىدىلر كى بورانىن عاشيقلارين تانىيرلار ياخشى يوخ؟ من بىلە جواب وئردىم كى، بىز بورانىن عاشيقلارين ياخشى تانىيرىق. بونا گۈرە كى

شاه زمانیندا ائله بیزه اهمیت وئرمزدیلر. بیز چوخلو باکیتین رادیوسونا قولاق وئریب،
بورانین عاشیقلاریندان، شاعیرلریندن، یازیچیلاریندان استفاده آپارمیشیق. سیز اونو
بیلین کی ایراندا، خصوصاً آذربایجاندا بیر ائو تاپا بیلمزمیز کی باکی عاشیقلارین یادا
خواننده‌لرینین کاستی اولماسین.

بو مصاحبه‌لرین بیریندە او خودوقلاریمین بیری، آذربایجانا یازدیغیم بیر شعریدی.

گورسیئیدیم یوخودا نغمە کار کیمی
یازاردیم حسنونه گۆزەلدی باکی.
شیروانی، گنجھسی نخجوان، شکی
لکران طووزا سروردی باکی.

ایله‌نیب خزردن کنارдан باخیر،
چاغیریر قارداشین اوره‌بیین باخیر،
محبت او خلارین سینه‌مه تاخیر
آیریلیق الیندن حذردى باکی.

«حسن» م اوپه‌رم توپراگین، داشین
او جادی قامتین، او جادی باشین،
ایاغا قالخمیسان جواندی یاشین
دیللرده سؤیله‌نن غزلدی باکی.

گنجھ عاشیقلاریتین دعوتى...

باکیدا برنامه‌لریمیز قورتاریب، وطنیمیز ایرانا گلديك. گلن گئدنه اوردان
تعريفله بیبریک کی باکی بئلئیدی، ائلئیدی. هر يئرده اوردان دئیبریدیك. خلاصه بهمن
آییندا موسیقى فجر جشنواره‌سی باشلاندی. بو برنامه ده ياخشى بير مقام گتیریب، يئنه

الى دولو نئچه جاييزه لره تبريزه قايديق. ائله بو ايلين ايچينده، گنجه شهرىنин عاشيقلار ائوی طرفيندن، تهرانين حوزه هنرى سينه بير دعوتname گلېپ، مندن و بير نئچه عاشيقلاردان کي تهراندا ياشاييردىلار، اورا دعوت ائله ديلر. برنامه نى ترتيب وئرن ده، گنجه عاشيقلارينىن صدرى پروفسور سدنيك پاشايىدى. عاشيق چنگىز بيريا، عاشيق ستار باباىي، عاشيق صبر على، عاشيق زلفعلى، بالابانچى جليل حميدى کي من اونو اول دفعه ايدى گئوروردوم. حوزه هنرى دن منه بير نامه وئردىلر سرپرست عنوانىندا. بيز يولا دوشدوک.

دئيم کي اورو جلوق آيينا اوچ گون قالير، اوزوده قىش فصلىدى. بو طرفندىدە آذربايجان ارمىنی جنگى نين لاپ او شدتلى زمانىدى. بيز يولا دوشدوک. قارلى هاوادا گنجه يه يئتىشىدىك. آدرسىمیز سدنيك پاشايوفون ائوی دى. آختارىب تاپدىق. قاپىنى دؤيوب سدنيك گلېپ قاپىنى آچدى. اۇپوش - گئوروش، آپاردى ائوه. دئدى: - گلىن! معلوم اولان کي سىز اوشوموسوز.

بىز اوتوردوق. سدنيك پاشانين خانىمى، اوغانلاريدا گلېپ، بىزه خوش گلدىن دئدىلر. سورا چاي، چوره ک گتىردىلر. يئىب، اىچندن سورا من سدنيك پاشاييا دئدىم: - اگر بىزه هتل تو تموسان، اورا گىتمە يىمېز ياخشىدە. اودا دئدى: - بىلەن ئەتكەن ئەتكەن بىلەن ئەتكەن بىلەن.

اوردان چىخىپ، هتلە سارى يولا دوشدوک. هتلە اوشاقلارى بىر يئرە يېغىب دئدىم کي، سىز مندن ياخشى بىلېرسىز كى بورا عاشيق مکانىدى. ياخشىسى بودوركى جدى صورتىدە تمرین ائله يك. نىيە كى بىز ايران عاشيقلارينىن نمايندەلىيىك. گرەكدى كى بوردا اوزومۇزو ياخشى گۈرسەدى

بىز بالا-بالا تمرىنى باشلادىق. بو تمرىنلرده اوستاد شەھريارين حيدربابا مجموعه سيندن، بىر نئچە بند آييرىب، باش توراخانى هاوسىندا چالدىق. اوردا واختىمېز چوخ اولدوغونا گۈرە، گنجە نين عاشيقلاريلا، بالابانچىلاريلا، عاشيقلار ائويندە گئوروشوموز اولوردو. عاشيق عىسى، عاشيق حسين جوانىن شاگىردى، عاشيق تيمور، عاشيق عدالت دلى داغلى اولاردىلار کي اولارلا چالىپ، اوخويوردوق. بىز

اولارلا، عاشق ھاوالارى حاقىندا، بو تايда نه جوردى، اوردا نه جوردى، دانىشىق آپارىردىق.

آنچاق كى برنامەمۇزى باشلادىق. بىزىم برنامەلر دانشگاھلاردا، فابريكا لاريندان آيرى يئرلرده اولوردو كى جنگ اولا- اولا بىزى ياخشى تحويل آلىب، هتللە قالماغا ايذن وئرمىرىدىلر. بىرگون اوردا اوونون ائويىنده، بىر گون بوردا بونون ائويىنده، قوناق ائله يىب، اولار بىزىلرى ائتۇرمۇردولر.

برنامەلر يىمىزىن آخىر گۈنلەيدى. عاشق كاماندارىن گۈرمە يىنه گۈرە، اىستېرىدىك كى طوووز ماحالىنا گىئدەك. قويىمادىلاركى او طرفە ارمىنلىر سىزى توئارلار. بىز راضى اولمادىق، آمما ناچار قايىتىدىق. ائله او گۈنلەين بىرىنده، عاشيقلار ائويىن قاباغىندا، زىيمخان يعقوبو گۈرۈپ، قول- بويون اولسۇپ، بىر آز دانىشاندان سورا، دئدى: - عاشق گلمىشىم سىزلىرى باكىيا دعوت ائله يىم، گلىرى سىز؟ دئدىم: - بىلە كى گلىرىيک. مگر اولا بىلە كى بىز باكىيا، اۋزوودە سىزىن دعوتىزىلە گلەمە يىك.

بىلە، گون او گون اولىدۇ كى بىز گنجەدن يولا دوشىدوک باكى شهرىنە طرف.

عاشقىلار ائويىنە بىز قوناق اولدوق،
سازلارى كۈكلە يىب چالدىق گنجەدە.
زىادخان يوردونو گىرېپ دولاندىق،
بىر آيا قىدەرى قالدىق گنجەدە.

اونوتىماق اولارمى بو محبىتى،
وئردىلر بىزىلرە بؤيووك قىمتى،
گئتمە يىب ھەدرە بىلىن زىمتى
علەمسىگەرلەن دادىن آلدىق گنجەدە.

چىكمىرم آدلارىن ھامىسى گۈزەل،

وورغونوز اولموشام سیزلره عزل،

«حسن» دی یولوزدا جانینی اوزر،

دریای عمانا دالدیق گنجه‌ده.

بعلى بىز باكىيا يېتىشىپ، بىر هتلده يئرلىشىك. اوگونلىرىدى كى باكىدا، عاشقىلارا صدر سەچىرىدىلر. انتخابات، شاعيرلر او جاغىندا او لاجاغىدى كى بىزدە شرکت ائله دىك. بو انتخاباتدا، زليمخان يعقوب چىخدى. ائله زليمخاندا بىزه بىر گۈزەل قوتاقيق وئردى. بىز اورداندا اوز قويدوق اوز وطنىمۇز سارى.

ژاپون سفرىنinin تداركى...

١٣٧٢- نجى ايلين بىر گونوندە، تهرانين تalar وحدتىندن آقاي صفريان منه تلفن ائله دى كى ژاپوندا بىر برنامه اولا جاق كى اولار او زلىرى گۈلەر اورا گىندىلىرى انتخاب ائله سىنلر. تئز گلىن بورا. من عاشيق رسول لا مصلحت ائله يىب، عاشيق رحيم نظرى، بالابانچى ماشاللا اكىرى، بالابانچى بايرام دست دراز، قاوالچى احمد عليزاده، بىرده قاوالچى رضا قره داغى بىرلىكده يولا دوشدوك. تالارى وحدتىن قاباغىندا ماشىندان دوشوردوك كى گۈرددوم چىنگىز مەھدى پورگىل، سازاللىرىندا گۈلەر. اولارلا گۈرۈشۈپ، بىزه دئىيلر كى بىز انتخاب اولدوق. سىزدە تئز گىدىن اوراكى يغىشىدىريلار. بىز گىدىب، گۈرددوك كى دوغورداندا دستگاھلارى يغىشىدىريلار. آمما بىزى گۈرۈپ، بىر- بىرلىنە بىر زاد دئىيە- دئىيە دستگاھلارى قوشىلolar. بىزدە سازلارى چىخاردىب، اول عاشيق رسول، بالابانچى بايرام درازدست، بىرده قاوالچى احمد عليزاده، سورا عاشيق رحيم نظرى، اوندان سورادا من، ماشاللا اكىرى، رضا قره داغى، آخىر دە عاشيق رسول لا بىر دئىيىشىمە چالىب، او خودوق. ژاپونلولاردا، اجرالارىمىزىن ھامىسىندان فيلم گۈتسۈرۈر دولر. بىز قوتاردىق. اولار قاباغا گلىب، گۈرۈشىلر. يورو لمایاسىز دئىيلر. سورادا، عاشيق رسول لا منه، بىر مىال وئردىلر. بىزدە هله بىلمىرىك كى نه وار نه يوخ. گلن گىنىندا بىزه تىرىك دئىيىر. سورا تالارىن مسئۇللارىندان بىزه دئىيلر گى گىدىن ناھارىزى يېيىن. بولار دئىيە جىكلەر كى كىم

انتخاب اولوب، بیزده گئتديك. ناهار باشيندا، بير نفر گلېپ منه دئدى: - عاشيق حسن
سنله عاشيق رسول سئچيليسىز. گرەك گئنەسىز وزارتاخانىا.
من دئدىم: - بس بالابانچى، قاوالچى.

دئدى: - بیزه بئلە دئىيىلر. بير آز تىز اولون گئنەك.

بیز ايكمىزدە گئدib سازلاريمىزى گۇتوردوك. من ماشالالاگىلە دئدىم: - سىز
گئدىن تالارا، من سىزە خىر وئررم.

بیزى وزارتاخانىن حىيطىنە گىتىرىدىلر. من گۈرددەم كى اوردا بىش آلتى نفر آىرى
ھنرمندە واركى اولارى دانىشدىرىپ، مصاحبە ئىلەيىرلەر و فيلم گۇتورورلەر. من آقاي
صفرىيانى گۇروب، سلاملاشدىم. اودا بیزە تېرىك دئدى كى سىز انتخاب اولوبىسوز.
من اولارىن بیزە گۈرە توجھەلىنىن قدردانلىق ئىلەيىپ، بالابانچى، قاوالچى نىن
سئچىلىمكلىرىنە گۈرە سوروشىدۇم. دئىيىلر كى، من اولارلا دانىشىرام، سىز اۆزۈز
اولارىن آدین وئرسىز.

من دئدىم: لاپدا ياخشى. پس بويورساز ياخشى اولار. آقاي صفرىيان اولارلا
دانىشىپ، بیزە دئىيىلر: - دئىيىلر كى اگر لازىمىدى، اۆزلىرى بير قاوالچى، بير بالابانچى
آدین وئرسىنلەر. من عاشيق رسوللا مصلحتلەشىپ، ماشاللا اکبرى لە، رضا قەدادۇنى نىن
آدین وئردىم. گئدib اولاريدا گىتىرىدىلر. بىزىدە دانىشىرىپ، فيلمە چىكدىلر. اولار
آخىردا دئىيىلر كى آلتى آيدان سورا، سىزى ژاپوندا گۈرە جەيىك. بىز اورдан چىخىپ،
تېرىزە گىلدىك.

حقە سارى اولا كىمسە
تاپىپ يولون گئنەجىكدى.
ھركس ھر نە دئىيىر دئسىن
مورادينا يئته جىكدى.

سعى ئىلە بىر كسىن بالا
اورەيىنە وورما يارا،

داوا درمان او لماز سورا
کیم طبابت ائده جکدی.

«حسن» او يما او جالماغا،
بیریسیندن باج آلماغا،
باشیوی قات ساز چالماغا،
ياخشی يامان اؤته جکدی.

بيز يئنه ده تويلارا، كانسرتلره گندىب، چورك قازانيريق. بيرگون تهراندان منه
تلفن ائله ديلر كى بير كاست يوللايريق سىزه كى اونون ايجيندە ژاپونون بير ملى
ماهنيسى واردى. او ماھينىنى ائيرەنېب، حاضيرلرسىز. او بيرى گروهالاردا يوللامىشىق.
اولاردا تمرىن ائله يىب، ژاپوندا هاميليقجا اجرا ائده جكسيز. دئمه لييم كى بىزى لە
گىدنلر بئش نفر اولا جاقلار كى اولار كرمانشاهدان دورد نفر آقاي جابرینىن گروھو،
بىرده شىروانىن دوتار چالانلاريندان آقاي ميرزا يى.
كاست گلدى منيم اليمه چاتدى. من آقاي جابرى يە تلفون ويرىب، بو ماھينيا
گۈرە اولارى لا دانىشىديم. اولار دئدىلر كى، عاشيق بو ايشى قبول ائله مەيك. تهراندا
دانىشىن، اولاردا دئىين كى بىز اونو يېر به يئر ائلليه بىلمىرىك.
من تهرانا زنگ ويرىب، جريانى دئىديم. آمما اولار دئدىلر كى بو ايش اجبارىدى،
گرەك اولا. من يئنه آقاي جابرى لە دانىشىديم. اودا دئدى كى، بىز كى ائلليه بىلمەرىك.
سىز اگر بير ايش گۈرە بىلەسىز، ياخشى اولار.

بونا گۈرە من آختارىب بير ژاپونلو تاپدىم كى فارسى بىلىرىدى. او بو كاستى منيم
اوچون ترجمە ائله دى. من شعرلىنە قولاق آسىب، گۈرددوم كى طېيغىلە، بىرلىيە
گۈرە ديلر. بونۇدا باشا دوشىدوم كى ارزشى وار اونون اوستوندە ايشلە يىب، زحمت
چكم. سورا كاستى على فرشبافا آپاردىم كى ماھينىن نوتلارىن يازا. (دئمه لييم كى
اوستاد على فرشباف منيم نوت اوستادىم اولوب. منيم چوخ زحمتىمى چكىب). او

ماهنيا قولاق آسيب، نوتلارين يازيب وئردى منه. من گلليب، او لارلا تمرىنه باشلاديم.
جابرى گيله ده خبر وئرديم كى تمرىن ائلمك اوچون بئله بير ايش گۈرمك او لار.

ژاپون سفرى...

خلاصە - ۱۳۷۳ - نجى ايلده، آقاي پيروز بئين سرپرستلىيى ايله، ژاپون سفرىن باشلاديق. بيز اولدە توکيو شەھرىنە گىدىپ، بىزى اورانىن فرودگاهىندان گۇتسوروب، هتلە آپاردىلار. يولدا بىزە دئدىلر كى، بىر آى بوردا اولوب، ژاپونون ھر يئرين گۈرە جىكسىز. يا اولاردا برنامە وئرە جىكسىز، يا دا كى اوردان كىچە جىكسىز. نقشه دە بىر بالاجا يېرى گۈرسە دىپ، دئدىلر كى فقط بورانى گۈرمىيە جىكسىز كى اوردا برنامە قوييانماديق.

ھتلىنىدە تمام برنامەلرین وئردىلر. او گونو بيز استراحت ائله يىب، صباح بىر تمرىن قوييدوق. سورا بىزى آپاردىلار اوپىرە كى برنامە وئرە جىكدىك. سئنى تخت جمىشىدين نماسىدى. بوندا دئىيم كى منىم اصرارىم لا اول تمرىن يىمىز، ژاپونون ملى ماھنىسى اولدو كى كاستىن يوللامىشىلار. اولىنجى برنامە مىزدە، سالون باشا باش دولويدو. بىزىمدا ژاپونون ملى ماھنىسىن اجرا ائله مەيىمىز، سالونا گۈزەل بىر حال وئىب، ھامىسى اياغا قالخىب، موسيقىنин رىتمى لە الگوريتىم ويردىلار و برنامەنин سونوندا، تماشاچىلار عقلە گلەمەين تشوىقى ائله يىب، برنامە قورتادى.

دئمەلىيم كى بىزىم برنامە اولان سالونلارين ھامىسىنин ظرفىتى مىن بش يوز نفردن، مىن ايکى يوز نفرە جنايىدىلر. بوندا دئىيم كى بىزى ژاپونا گىنرلەر، بىر مردمى موسيقىسى كى دئىيكلرىنە گۈرە، بو موسيقىنىن ايشى بوايدى كى دونىادا اصىل موسيقىلىرى اورا گىتىرىپ، تانىتدىرىرىدى. اۋزو دە تمام ايشلەينلىرى جوان قىز - اوغلان دا طلب صورتىدە ايشلىرىدىلر. دئىيردىلر كى فقط موسيقىنىن كارگىردا نىبا بىر آز پول وئىريلر كى اونون ماشىن پولونا كؤمكلىك او لسون.

بىزىم او بىرى شەھىرلەدە بىنامەلرىمىز باشلاندى. بىرى - بىريندن ياخشى اول سوردو. واخت اولان گۇنلەدە بىزى گۇرمەلى يېئرلە آپارىردىلار. ائلە يېئرلە وارىدى كى هتلە قاييتماغىمىز گلمىردى.

بىر گون بىزى شەھىر بازى لەرینە آپاردىلار. داي بىز اوردا اوقدەر گولدوک كى نە يازماقلا اولار، نە دە دئمكەلە. بىنامەلرىن بىريندە بىزە دئىدەلر كى، سئەن اوستە قالىن، تماشاچىلاردان سىزە، تحفە وئەجكلەر. بىزەدە اۆز- اۆزومۇزە دئىيردىك كى اولارىن تحفەسى يَا عكاسى دوربىنىدى يادا كى ساعاتدان، رادىودان، بولارا تاي بىر شەئىلەرىدى. بىنامە قورتارىب، تحفەلرى گىتىرىدىلەر. اولارى آچىب، گۇردوكلرىمىزە گولمە يىمىز توتدۇ كى بولارىن ھەچ بىرى بىز فيكەر ائلەين شىئىلەر دئىيل. داي گولمكەن، ھەچ كىم دانışما بىلمىردى. آخى بىزىم فيكەر ائلەدەيىمىزدن چوخ فرقى وارىدى. او تحفەلر، گۈزەل اويناتمالىدىلار كى اولارى سادە شكىلەدە، اۆز اللەلە دوزلىتىمىشىدىلەر. سورا بىر بولارىن بارەسىنەدە فيكەرلىشىدىك كى بولار بىر بئلە تكىنكلەرىنىن قاباغىندا، كەچمىشلىرىن ياددان چىخارتاما يىپىلار. اۆزۈدە اودور كى بىزىم بو دەدە- بابادان قالان موسىقىمىزە بىر بئلە ارزش وئریب، بو تحفەلريلە ايستىرلەر دئىسەنلەر كى بىزە كەچمىشىمىزى ياددان چىخارتمامىشىق.

دئمەللىيم كى بو موسىسەنин آيرى گۈزەللىكلىرىدە وارىدى. بىر گون بىزى موسىسەنин، موزەسىنە آپاردىلار. دونيانيڭ بئىووك موسىقىچى لەرىنин سازلارى بو موزەدە ساخلانىرىدى. بتهونىن پيانوسى و آيرى- آيرى سازلار كى بىزە توضىح وئرىرىدىلەر. چوخ گۇرمىلى بىز موزئىدى. بىز تمام موسىقىچى يولداشلارىمىزى اوردا آرزالىرىدىق كى يېئرلى بوش.

ايىندى گون او گون اولوب كى ايستىريك ايرانا سارى قايداق. ژاپونون فرودگاهينا گلدىك. بونو دئمەللىيم كى بىزە قاباق گونلەر دئىشىدىلەر كى موسىسەنин اۆزۈدە سىزلىر بىر تحفەسى اولا جاق. بىز ھوپىمايا مىندىك، آمما تحفەلردىن خبر يوخدۇ. اۆزۈدە بىر- بىرىمىزە دئىيردىك كى داي بو دفعە تلوىزىوندان سوواى آيرى بىر شەئى اولا بىلمىز. بىز اشارەايلە بىر- بىرىمىزە دئىيردىك كى بالام تلوىزىونلارдан خبر چىخىمادى. ائلە بىز

بوفیکیردە، هرەمیزه بىر آلبوم وئریب دئدیلر کى بودا موسسه طرفینىن سىزە تحفه. بىز
هامىمیز دئدیك کى بىز نه آختارىرىدىق نه تاپدىق. دئىينه- دئىينه آلبوملارى آچدىق،
دای هر نه گۈيلىموزدن كېچىرىدى، ياددان چىخدى. بولاردان گۈزەل بىر شئى اولا
بىلمىزدى. بىز هر يئرە گەتمىشىك بولار عكسىمىزى سالىپلار. ھامى كىفلە بو عكسلەرە
باخىب، بىر- بىرىمېزه دئىيردىك کى بو تحفە ائلە بىر تحفە اولدوکى بىز نه قىدەر وارىق
بو تحفەلرده وار. حتتا بىزدىن سورادا. ھانسى تحفەنин بىر بئلە دوامى اوЛАر. من يئنەدە
بئلە بىر انسانلارا گۈرە، بئلە بىر اولكەيە گۈرە، بئلە بىر تحفەيە گۈرە اورهىيم
فرحلىنىب.

ياشىلىدى هر يئرى سودۇ، دريادى
ساختمانلار گىدىپ گويم ژاپوندا.
ايىشلىنيدە دوزدى، يالانى يوخىدو
بئكار اولا بىلە بعىيە ژاپوندا.

اودوکى هر ائودە واردى نىشانى،
صنعتىنيدە حىران قويوب جهانى،
گۈرمەسىنلر دونيا بويو يامانى،
تايپىلىپ بىلەنە يىيە ژاپوندا.

عاشقىق حسن نقدر دئىسن آزدى آز،
اولا بىلسە شائىنە بىر دستان ياز،
سۈيەسىن هر اولكەلرده تىللە ساز
بىلمىر يالان بىرى دئىيە ژاپوندا.

بىز ژاپونون او گۈزەل جماعتىنندن، او موسسه کى بىزى دعوت ائلەمىشىدى،
آيرىلىپ او ز قويدوق وطنە سارى. هرە اۆز شەھرىنە گەتىدى. بىزىدە گەلەپ چاتدىق ئىوه.

ائشیدیب بیلن، دوستلار فامئلر گلیب، اویندان بوياندان سؤز آچیلیب منه دئدیلر کى،
يئدیسین، ايشدیسین اوززوون؛ گۇردوکلىنندن بىزه دئیه جىكسن.

من دئدیم: دئمه يه و اختیمیز پئتیرمز. بولارى يازاجاغام. اوخويوب بىرسىز. بىر آز
گولوشدولر.

دئدیلر: - قارداش عاشيق طایفاسى لا باجarmac اولماز.

واخت اولوردو كى توپلاردادا بىزدن خبر آليردىلاركى، توپوموز واريدى،
كلميشدىك سىزدىن اۇرتو. دئدیلر كى عاشيق حسن ژاپونا گئدیب. قارداش آخى اولار
بىزيم دىليمىزى نه باشا دوشورلر كى سىزى آپارىرلار. من ده اولارين سؤزونه جواب
وئردىم كى، - بىزيم چالىب، اوخوماغىمiza اوردا بوردان ياخشى قولاق وئيردىلر.
اۇززوده موسىقى بىر دىلدى كى دونيانىن تمام اولكەلىنىدە اوно باشا دوشىرلر. بىرسىز
كى ژاپون ملتى چوخ پىس گونلر گۈرۈب. جىنگىدە آمرىكا اولارىن باشىنا بمب
قالمايىب كى تۆكمەمېش اولسون. تمام شەھرلەرن، كىتلەرن ويرىب داغىدېلەر. آمما
اۇزلىرى اۇز گوجلريلە آمرىكانى شىكست وئرىب، باشلايىلار وطنلىرىن آباد ائلەمە يە.
ايىدى تزەلىك ايچىننە غرق اولوب. آمما او قدىم، دده- بابا عادتلىرىن ايتىرمە يېيلر.
بولارا گۈرەدە بىزيم عاشيق موسىقىمېزى كى قدىمدى، دده- بابا قالمادى، اورەكدىن
سۇيىب، قولاق آسىردىلار. ائلە بونا گۈرەدە كىچمىشىن اونوتمايان، گله جەيىنە قدرىن
بىلر. دئيمى كى اولار ھم كىچمىشلىرىن ياد ائلەيىب ساخىلىلار، ھمدە ايندىلەرن. عىن
سېزلىرى كىمى كى دده- بابا قالان دېلى، عادتلىرى ياددان چىخارتمامىسىز. بىزه ساغلىق
آرزىليردىلار كى سىز بىزيم فرهنگىمېزى، موسىقىمېزى ھر يئرده گۈرسەدېب،
باشىمېزى اوجالدىبىسىز.

ژاپون ۱۳۷۳

عاشق حسن - عاشق رسول قربانی - بالابانچی ماشاللا - قاوالچی رضا قره‌داغی

ژاپون و چین سرگیسیندە...

دئمه‌لییم کی تهرانین ارشاد اداره‌سی یئنده بیزه خبر وئردی کی ژاپونلا، چین اوکله‌لریندە ایرانین طرفیندن بیر نمایشگاه قورولاجاق کی سیزین گروه‌وزودا اورا گؤندره جهییک. بو سفرده بیزیم گروه‌موز، عاشق رسول قربانی، عاشق عوض عبادپور، بالابانچی جلیل حمیدی، قاوالچی رضا قره‌داغی، بیرده من اولدوق. بو سری بیزیم برنامه‌میز ائله نمایشگاه قورولان يئرده اولوردو کی بیزه گئرە بیر سئن جورلەییب، اوردا برنامه وئریردیک. ژاپوندا اولان برنامه‌لریمیز قورتاریب، چینه گئتدیک. چیندە، اول برنامه‌میز پکن شهرينده اولاچاقدی. بیزی پکنده هتلە آپاریب، هرەمیزه بیر اوتاق وئردیلر کی چوخ بؤیوک، چوخدا گۆزەل بیر اتاق ایدیلار کی بیز بونون علیین سوروشوب، جواپیندا دئدیلر کی بوردا هتل لر، هم اوجوز، همدە گۆزەل اولور.

گونلر كىچىپ، برنامەلىرىمىز باشلاندى. برنامەلىرىمىز بىر بؤيووك سالوندا اولوردو كى بو سالونون آغا جدان سوتۇنلارى وارىدى. آدام اينانميردى كى آغا جدىلار. بولارين يوغۇنلوقلارى، اوچ- دئورد متر اولاردى. او زوده بولاردا بىر دوزلۇق وارىدى كى ئاله دومبه- دوز گۈئىه گىتتىمىشدىلر. هله بىز كى او خويوردق، تاماشاچىلار دورەمىزى آلىپ، حىرتىلە بىزە باخىردىلار. من اوز او زووه دئىيردىم كى بولار بىزە نىيە بئلە باخىرلار. شايد بونا گۈرە بىزە بوجور باخىرلار كى بىزىم او خودوغۇمۇز سۆزلىرى باشا دوشمورلر، دىلىمىزى دە بىلمىرلر. دئىيردىم: آلاھ كاش كى ھامى بىر دىلە دانىشىپ، بىر- بىرين راحات باشا دوشئىدىلر. اولارين بعضىسى ياخينا گلىپ، ايشارەايىلە اجازە آلىپ، بىرى اللرىن سازىن سىمييە وېرىرىدى. بىرى بالابانى آلىپ باخىردى، بىرىدە قاوالى بوسۆزلىلە يئنەدە بىزى باشا دوشىمەيە، دوشىمەيە بىزلىلە ئالە برخورد ئالە بىردىلر كى بىز كەنف ئالە بىردىك. برنامەلر قورتاراندان سورا بىزە واخت وئرىرىدىلر كى بىز دولانىپ، اورانىن گۈرمەلى يئرلىرىن گۈرەك. بىزىدە قالمايان يئر اولمادى كى گىتمەيك. ھە يئرە گىلدىرىدىك يئنەدە تازا بىر گۈزەلىك گۈروردوک. اوردا اولان قدىمىي ائرلەدە ئالە گۈزەل ساخلانمىشدى، بىلمەين دئىيردى بولار تازا جورلەنیب. بىز بىر يئە گلىپ چاتدىق كى دىوار دىيىنە بىر صىندلى قويوب، باش قىرخىردىلار. من بىر آز دوروب باخدىم. منى يولداشلاريم چاغىرىدىلار كى، نە باخىرسان، اولمايا اىستىرسىن باشىسى قىرخىدىراسان؟ دئىيم: - يوخ بابا، بولارى گۈردىم، بىرخاطىرە يادىما دوشدو.

دئىيلر: - نە خاطىرەسى؟ دئە بىزىدە بىللىك.

دئىيم: - آخى تېرىزىدە گلستان باغىنин يانىندا، بىلەنچى اىشلەر اولاردى. يادىمدادى كى بىر گون آقام منى آپاردى، ئالە دىوار دىيىنە، وئردى منىم باشىمىي وېرىدىلار. بوسەنەدە من بىر لحظە آپاردى او زمانا. بونو دئىيب، دوشىدوک يولا بوردان اورا، اورдан بورا. نە قىدەر گۈرمەلى يىش. اولارى گىدىپ گۈرمەنى، بىلمىز كى اورا نەدىر، نە جور يېرىدى. اورانىن آىرى ئۆلکەلرلە فرقى چوخدۇر. بىزى نېچە موزەيە آپاردىلار بىرى- بىرىندىن گۈزەل. اولارين بىرى، "شەر مەمنۇعە" آدىندا قدىمىي بىر

بئیوک يئریدى كى دئيرديلر، اورا بىر شەھرىدى كى چىن اۇلکەسىنин، تمام امپراتورلارى بوتون آداملارىلا، وزىردىن توتدۇ تا نوکرلىنەجىن اوردا ياشامىشلار. بورادا او يېرلەندىدى كى ائله بىل بو گون دوزھلىپ. بىزە دئديلر كى، بورانىن ھەر يېرىن گۈرمك، بىر گون واخت آپارار. بىزدە واختىن آزىغىنا گۈرە قاچا-قاچا دولانىرىدىق. اونا گۈرەدە، گۈرمەدىيىمىز يېرلەرى بىزە توضىح وئىرىدىلر. بىر گوندە قرارىدى كى بىزى چىن دیوارينا آپارسىنلار. او گون گلىپ چاتدى. ماشىنا مىنib يولادوشدوک. بىر آز واخت گىندىن سورا دئديلر: - دوشون!

بىز پىادە اولدۇق. اورا بىر يام - ياشىل داغىن اتەيىدى.

دئديلر: - بورادى.

آدامىن گۈزو اىشلەين يېرەجىن، مئشەلىك گۈروردو. بىلمىرم ندىن ايدى كى من او را باخىب، كاللانىن اوستۇنده اولان مئشەلر، حسنى مئشەسى گلىپ دوردو گۈزۈمۇن قاباگىندا.

گۈز اۇنۇندا دوران مئشە

ائشىت منى، ائشىت منى!

يانسىن سنى قىران مئشە

اونۇدوبىدو او وطنى.

ائشىت منى، ائشىت منى!

جيغانلارين ياتاغىسان،

ماراللارين اوتلاغىسان،

بزەميسن بو داغى سىن،

گول-چىچىكىن اولان غنى

ائشىت منى، ائشىت منى!

كاش اورا بىر يولۇن دوشە،

بیزیم یئردهد وار مئشه

گۇرنلرى اىدەر نعشە

لاله، نرگىس، ياسمنى

ائشىت منى، ائشىت منى!

آدام حىران قالىر سنه،

انه يىنندە گۈي چمنە،

خاطىرەدى من «حسن»^٥

اونوتمارام اينان سنى،

ائشىت منى، ائشىت منى!

بو واختلاريدى كى بىزى چاغىرىپ، هامىنى بىر يېرە يغىب، دئدىلر كى اوستە گىتمك اوچجون اىكى يولوار. بىرى پىادە، بىرىدە تله كابىنلە. دئدىلر كى ائلەيە بىللىك كى گىلننە پىادە گىدەك، گىننە تله كابىنلە، يا كى ترسەسىنە. يادا كى اگر اىستىرسىز اىكىسىنە تله كابىنلە گىدەك. بىزە فرق ائلەمزر. سىز نە جور اىستەسز، او جور ائلەيە جاغىقى. آمما بونو دئمەلىيىك كى پىادە گىننە گرەك اوچ مىن دانا پىللە چىخاسىز. بىز راضى اولدوق كى گىننە پىادە گىدەك، گىننەدە تله كابىنلە گلک.

يا على دئىيب يولا دوشدوک. بىر آز گىننەن سورا پىللەلر باشلاندى. بىر طرفدن گونون اىستىسى، بىر طرفدنە يولون اوزونلوغۇ بىزى لاب ترلەدىرى. آمما بىزى هئچ زاد يورا بىلمىزدى. بىز ائلە بئلەنچى بىر طبىعتىدە آناندان اولوب، بؤيوموشدوک. پىللەلرى چىخا- چىخا، گول- چىچكلەر، مئشەلرینە باخا- باخا. دانىشا- دانىشا گىدىپ، چىن دىوارىنин اوستونە يېتىشىدىك. سئويندىيىمىزدىن بىلمىرىدىك كى گولك، آغلاباق، گىدەك، او توراق، يا ئىلەيىك. ائلە بىل كى دىوار گۈپۈن او زوندەدى، هارا باخىرسان، بولوتلارдан سورا بىرزاد گۇرموسن. اورانىن او او جالىقىدا تىكىلەمىسى آدامى بوفىكە سالىردى كى گۇرەسەن بولار نە جور تىكىلىپ، نىچە نفر، نىچە ايل بوردا اىشلە بىبلەر. كىپىچلىرى قىپ- قرمىزى، ائلە بىل ايندى دوزوبىلر. اوردا دىوارا گۇرە بىر تابلو وارىدى

کى اورانىن اوزونلوغون آلتى مىن كيلومتر يازمىشدى. يازمىشدى كى بورانىن باشلانجىغى، بىرده كىمین اليله جورلانمايىدا معلوم دئىيل. ديوارىن بعضى يېلىرى وارىدى كى اوردا بىرايىكى نفر، قديمى بير مخصوص لباس گئىب، اللرينىد بؤيوك بير قىلىنج، دولانىردىلار كى اورانىن نگەبانلاريدىلار. اولار بىزى گۈرۈپ، خوش گىلدىن دئدىلر. بىزدە قاباغا گندىب، اولارا الگوريتىم وئرىب، گۈرۈشىدۇك. بىر آزدا بىز اوز دىليمىزدە، اولاردا اوز دىللرىنىدە، لال اوپۇنو چىخاردىب دانىشدىق.

بونودا دئىيم كى هر يېرە باخىردىق، ديوارىن اوستوندە آدام وارىدى كى تماشا يا گلىبلر. اۆزۈدە چىن ديوارينا گىتمك اوچون آدامىن بىرىنە نىچە پول آلىب، يول وئىريلر. اورا اوقدەر آدام گلىرىدى كى دئمك اولموردو. من گلىب ديوارىن بىر طرفىنده او توردوم. اۆز- اۆزومە دئىيردىم كى آللە من نە قەدر خوشبخت آدامام. بورا چىن ديوارىدى. تك بىر يئردى كى آيدان گۈرۈنور. من بورا خلقىمىن، ئىلىمىن گوجى لە گلەمىشىم. كاش سازىمیدا گتىرئىدىم، بوعظمته بىرىن اوخوييادىم.

كىچمىشلەرن نىشانەدى

چىن ديوارى، چىن ديوارى.
افتخارى بو جهانادى
چىن ديوارى، چىن ديوارى.

اوجالاردان اوجا دوروب،
باشىنى گۈريلە ويرىب،
نئچە بنا فعلە يوروپ،
چىن ديوارى، چىن ديوارى.

چوخ ايشلەين ياتىب سىنە،
سوروشوبان بىلدىم من دە،

گورونورسن آيدا، گوندە،
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

تىزەلردىن تىزە قالىب،
عالمه سىس، صدا سالىب،
گۇرۇشونە دونىيا گلىب
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

«عاشيق حسن» گۈردو سىنى،
تماشاندان اولمۇر غنى،
ساغ اول قبول ائتدىن منى
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

دوغورداندا چىنە گۈرە يىستە يەسنسىن دانىشاسان ياكى كتاب يازاسان، قورتاران دئىيىل.
اوقدەر اوردا كىچمىش فرهنگىلىرىنە اهمىت وئرىپىلر كى قدىمە گۈرە تمام عادتلرى
ساخلايىبىلار، حتتا او دیوار دىيىنە باش قىرخىماغى. او ملت كى دده- بابا عادتلرىن
يادىندان چىخارتمايا، هېچ واخت اولمز. بىلەلىكىلە چىن سفرييمىزدە سونا چاتدى.

چىن - ۱۳۷۵

ازبکستان و قزاقستان سفری...

يئنه ده گونلر، آيلار، ايللر گىلىپ كىچىپ، ۱۳۷۷ - نجى ايله چاتدىق. بو اىلده تهرانين ارشادى بىزى ازبکستان ئولكەسىنە يوللاadi. بو سفردە منيم يولداشلارىم عاشيق عباس محمدى، بالابانچى سلمان پورمحمد، قاوالچى اروج ايمانى، بيردە آقاي كريمى معرف شعبدە باز ايدى. اوردا اول برنامەمiz، دؤرت گون سفارتخانادا اولدو كى تاماشاچىلار ھم ازبىلى باجى قارداشلاريمىزىدى، همده اوردا اولان ايرانلىلارايدىلار كى چوخو تبريزلىدىلر. بىزى قوجاقلايىب اۋپوردولر. سورادا مندن، تبريزه گئره اوخوماق ايستيردىلر. مندە اولارين ايستكلىرىنە، باش اوستە دئىيب، اوخويوردوم:

شهرلرین گۈزو اولان،

تبريزىمدى، تبريزىمدى.

شىرىن دىلىن سۈزو اولان

تبريزىمدى، تبريزىمدى.

وار بازارى، بير دانادى،
ساختمانلار يان - يانادى،
كىچميشردن نيشانادى،
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

گوئى مسجدى، ارك قالاسى،
ستارخان تك وار بالاسى،
گۈزەللرین لاپ اعلاسى
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

سەند داغى، ساوالانى،
مېشۇو داغى ھم سولطانى،
قوربان ائدن دوستا جانى
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

«عاشقى حسن» آذربايجان -
آزادلىغا وئريپ قوربان،
سولطانلارا اولان سولطان
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

منىم بو تبريزه او خوماغىما، تاماشاچىلار بىر - بىرىنە دىب، آلقىشا باشلادىلار. بىزدە
تبريزين آدينا سئوبىنib، آلقىشا باشلادىق. بىلەلىكلە بىزى قزاقستاندا دعوت ائلهدىلر.
بىزدە اورا گىدىب، نئچە گوندە اوردا برنامە وئردىك.
بىزيم چوخ سفرلىريمىز اولوب. اترىش، اسلواكى، اوسلوانى، مجارستان، آلمان،
ترکىيە، ... آمما بولارى دئمكىدە، سۆزۈم بودور كى نىيە او بىرى اولكەلر بىزيم بو

صنعتیمیزه، هنریمیزه بئلهنچی بیر هوسله باخیب، بیزی اؤز وطنلرینه دعوت ائله بیرلر؟
شاید علتلرینین بیری بودور کی ایسته بیبلر کی اؤز ملتلرینه دئسینلر کی بیزده تمام
دده- بابا عادتلرین، ساخلامالی بیق.

منیم چوخلو سفرلریمە اوولوردو کی دعو تچی لریم، ایرانلی دیلار کی او اؤلکەدە
مقييمىدىلر. بو سفرلرین بیرى، فرانسه سفریدى کى ۱۳۸۰-نجى ايليندە غلام آبيار
آدیندا دوستوم منى اورا دعوت ائله دى کى بو دفعە من اؤزوملە بيرگروه آذرى
اركىتىرى آپاردىم. بو گروهدا محمد جدىرى (خواننده)، على اسكندرى (قارمان)،
اسماعيل بىزگر (قره نى - بالابان)، نبى اسكندرى (ساز)، واريدىلار کى برنامەلىرىنندە ھم
چالىب- او خوماق، ھمەدە آذرى رقص وارىدى. بىزيم اول برنامەمۇز، پاريس شەھرىنندە
اوولدۇ کى برنامەنىن اولىنىدە اسماعيل بىزگری کى منلە بالابان چالىرىدى، سىزە سلام
گتىرمىشىم آدیندا بىر شعر او خودۇم.

آذربايجان ائللریندن

سىزە سلام گتىرمىشىم.

شىريين- شىريين دىللریندن

واردى پىام گتىرمىشىم.

سىزە سلام گتىرمىشىم

يام- ياشىلى او گىلاندان،

خرمشەردىن، اىلامدان،

بويراحمد، آباداندان

سىزى سايان گتىرمىشىم،

سىزە سلام گتىرمىشىم.

تبريز، تهران، همداندان،

شىراز، اهواز، اصفهاندان،

اوزو بئله خراساندان
سیزی دویان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.
ترکمندن، گلستاندان،
مازندران، لرستاندان،
اردبيلدن، ساوالاندان
اوره کیانان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.

زنجان، قزوین، میانادان
ارومیه، کردستاندان،
کرمانشاهدان، زاهداندان،
یادا سالان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.

عاشقیق «حسن» قربانیزدی،
بو گون سیزین مهمانیزدی،
گؤزو يولدا ایرانیزدی
ائشیت، اینان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.

بو شعرلر تماشاچیلار طرفیندن گؤزه لآلیندی. من او خویا - او خویا بیردن بیری
دئدی کی عاشقیق میاندوآب قالدی. من بیریندە اونا دئدیم:
سیزه دئییم میاندابدان،
بینابدا يئه دوى کابابدان،
خوش هاوالى او سرابدان،

قالدى هايان گتيرميش،
 سيزه سلام گتيرميش.
 بيرىدە دئدى کى هشتريده قالدى. دئديم کى قولاق آس:
 هشتريدن سەند داغى،
 مراجانىن گوللو باغى،
 مرند، جلفا، قاراداغى
 كاللادان جان گتيرميش،
 سيزه سلام گتيرميش.

بوسؤزلر بعضىلرىنى آغلادىب، بعضىلرىنى اۇز يوردلارىسا ھوسلىنىرىپ، باشلا迪لار آقىشلاماغا. بو برنامەدن سورا، اركىسترين ماھنيلارى، رقصلىرى، برنامەيە بىر آىرى شور و حال وئىrip، داي تاماشاچىلار يئرده - گويدە دورمورلار. برنامە قورتاراندان سورا ھامى گلىپ، تشکورون بىلدىرىپ، قىدرانلىق ائلهدىلر كى، - ايندىيە قىدەر بئلە بىر كانسرت اولمامىشىدى. بىزلىدە بو كانسرت آىرى بىر حال ياراتدى. بىر طرفدن سۆزلىرى، بىر طرفندە گروھون رقصى. دوغورداندا بىز ھم آذربايچانىن بالالارينىن، ھمدە موسىقىمىزىن قاباغا گىتمەسىنە اينانىرىق. ساغ اولون.
 من دە اولارىن بئلەنچى ايشلەرە فيكىر وئرمكلىرىندەن، بئلەنچى سۆزلىرى لە اوشاقلارى تشویق ائلهمكلىرىندەن سئوينىپ، دئدىم کى بىر آز قورخوم وارىدى كى بو تدارك گۈردويموز برنامە، اوشاقلارا چتىن اولا. آخى بىليرسىزكى قدىمدىن دېيىلىر قازمانى گۇئىرۇر بئلى قوى، بئلى گۇئىرۇر قازمانى قوى. ائله بو برنامە اونا اوخشايىردى. آمما اول برنامەدە اورەيىم گلدى يېرىنە، داي قورخودان چىخدىم. آخى بو برنامەيە گۈرە، اوشاقلارين نىچە آى تەرىپلىرى اولوب.

خلاصە بىزىم بو برنامەمiz فرانسەايلە آلمانىن بىر نىچە شەھەرىنىدە اجرا اولدو كى ایرانلى دوستلارىمىز، تورك يا فارس ياخشى استقبال ائلهيىپ، بىزە اللرىنىدەن گلن ياخشىلىقلارى ائلهدىلر. ايشلرىنىدەن ال چكىپ گئچە - گوندوز بىزايىلەايدىلر. اولارا

هردم دئيرديم كى گورهسن، بيزيم اليميزدن قورتاراجاغسيز؟ اولار گولوب، دئيرديلر:

- سن هئچ اونو دئميرسن كى سيز گئىدىن سورا، بيز نئجه اولا جاغيق.

من تئز دئيدىم: - قورخمايىب، يئنه دعوتانامه يازارسىز، گله رىك.

ها بئله دئ گولوردوك. گونلر تئز - تئز كئچىپ، آيرىلماق گونو گلىپ چاتدى.

آخى بئله محبىتن، بئله اينسانلارдан، مگر آيرىلماق اول سور. اوره يىيم دولوب، اوز-

أۇزومە بئله درد دل ائله يېرم.

گندىريم آى دوستلار وطنە سارى،

دۇنمورم سىزلىرىن قويىمور آيرىليق.

اونوتمايىن بىزى، ياد اندىن بارى،

بو ئولىمدەن نىيە دويىمور آيرىليق.

آرزمىم بودور سىزى گۈرۈم وطنە،

تاماشادى اوردا سىزى گۈرنە،

قوزو قوربان كىسىرەرم گلنە،

يانسىن كولو چىخىسىن سايىمىر آيرىليق.

بىرىن آتىب دونيانىن او باشينا،

قويىمور يئته يولداشى يولداشينا،

رحم ائله مير «حسن» ين گۈز ياشينا

يالوارىرام بويون ايمىر آيرىليق.

دئىيم كى بو ايراندا گۈرۈشمك اميدى لە، قول- بويون اولوب، بىزى يولا

سالدىلار. او گونون آرزمىسى لا ياشا ياق.

خرمده تویونون ماجراسى...

ایرانا گلیب چاتدیق. یئنە ئەلیمیزین گۈزەل تویالاریندا اولسوب، چالماقلا، اوخوماقلا، داستان دئمکله مشغول اولدوق. گون اوگون اولدو کى خرمدرەدن منه تلفن اندىب، دئدىلر کى، من سىزىن ھمكارلاريزدانام. منيم اوغلۇمون تویو اولاچاق. بونا گۈرەدە اىستيرم کى سىز بو تويا گلەسىز.

من دئدیم: - آخى اورا عاشيق مکانىدى. من اورانىن بؤيوك اوستاد عاشيقلارينىن خدمتىنده نه ائله يە بىلرم کى؟

دئدی: ائله اورانىن عاشيقلاريدا اىستيرلر کى باهم اولاق. بىرده بىلېرسىز کى زنجان جماعىتى سىزى چوخ سئوير، اونا گۈرەدە سىز بو تويدا اولمالىسىز. بو بىزىم آرزمىزىدى. خواھش ائله يەسىز. بىر گئچە، بىر ناھاردا تویون زمانىدى.

من گونون سوروشىدوم. دئدی فلان گون. از قضا من ده او طرفىرە اولان طارىيمىن تشویر كندىدە بىر توى توتموشىدوم کى بولارىن تویالارى بىر گون اوندان قاباغىدى. دئدیم: لاپدا ياخشى، گلەرم. من قول وئریپ، خدا حافظلەشىدik. توى گونو گلیب چاتدى. من، بالابانچى ماشاللا، بىرده قاوالچى رضا ماشىنا مىنېب، يولا دوشىدوك. بىر آز يولدا قالماغىمىزرا گۈرە يوباندىق. او را يېتىشىپ، گئىدەپ گۈرددوک کى ھامى گلیب بىر بىزدن سورا. عاشيقلارلا، قوناقلارلا اۋپوش - گۈرۈش ائله يېب، او توردوq. داي آدام اليىندن حيط - باجا دولوب. نئچە دئىرلر، اىينه سالماغا يېر يوخدو. عاشيقلاردان منه دئدی: - عاشيق حسن، بو جماعت سەنە گۈرە گلیبە، يو خسما بىزىم تویلارىمىز بوجور شلغۇ اولماز.

بىر آزدان سورا چاي گتىرىدىلر، ايشدىك. بئىمەز گلیب، بىزە خوش گىلدىن ائله يېب، دئدی: - عاشيق حسن، بىزىم باشىمۇزى اوجالتىمىسىز. بىر دونيا تشكۈر ائله يېرم.

اجازە آلىب، منيم سازىمى گتىرىپ قويىدولار قاباغىما کى، عاشيق بوي سورون مجلسى سىزىنىدى.

من دئديم: - عاشيقلاريميزدان باشلاسينلار؛ من ده بئش - اون دقيقه اوخويaram.
دئديلر: - يوخ هامي گۆزۈن تىكىب سىزە كى اوخوياسىز. آخى بىزىم چو خوموز
سىزىن ناوارلارىزى آلىپ، او خودوروق، آمما اۋزو زو گۇرمە مىشدىك. خواهش
ائلىرىك كى دورون مجليسى باشلاين. سىزىن سورادا عاشيقلاريميز بىر- بىر
او خوييا جاقلار.

بو سؤزلرلە ايغا قالخدىك. من بىر ديوانى مجلسىسى لە توبو باشلادىم. او خوماغى
باشلاياندا گۈرددوم كى سىسىم بوتون خېرىلتى لا چىخىر. بىر اىكى دانا او خودوم كى
ايندى سىسىم جورلەنر. آمما گەت بە گەت دە چو خالدى. آنجاق كى اۋزو مۇ
سىندىرما يىب، دوام ائدىب، او خويورام. آمما نە او خوماق.
اوردا رشيدآقا آدىندا بىر اوستاد بالابانچى وارىدى، منه باخىب گولومسىيە -
گولومسىيە يياوش دئدى: - سىس دوز دئمير، هن؟
اشاراھا يىلە دئدىم: - هن دوز دئمير.

بو طرفىنده منيم يولداشلارىمدا سويا دۇنوبىل. آز قالىر او تاندىقلاريندان يئرە
گىرسىنلر. ماشالالادا منه دئير كى، آخى سنه نە اولدو؟ گۇرەسەن كى چايىن اينچىنە بىر
زاد - ماد تۈكمە مىشدىلر؟

من ده بو سۈزىن ناراحت او لوپ، دئدىم: - نە دانىشىر سان. بىر زاد - ماد نەدى؟
حتما سو يوق دىيىب، دوزەلەرم.

آنjac داي گۈرددوم اولمادى، او لارдан اجازە آلىپ، دئدىم: - منه سو يوق دىيىب
باغىشلايىن.

او تورددوم يئرە. مجلسىدە هامى سويا دۇنوب، بىر - بىرىنە باخىرلار. منيم نظرىمدىن
كىچىر ايندى جماعت دئىرلر كى، عاشق حسن - عاشق حسن ائلە بۇ؟! آخى بىز
بونون ناوارلارين او خوتىمو شوق، سىسى بئلە دئىيل. نە او لوپ بونا.

بعلى، يىنە دە بىزە چاى گىتىرىدىلر. او بىرى عاشيقلار دوروپ، او خوماغا
باشلادىلار. مجلسىس ادامە تاپدى. شام واختى گلىپ، جماعت شامى دا يىشىب،
داغىلىدىلار. بىزى بىر آيرى ائوه آپاردىلار كى بىز اوردا ياتاق. آمما دئىيم كى من

سحره جن ياتانماديم، ائله گؤز آچيق فيكـر ائله ييرديـم كـي گـورهـسن منهـ نـهـ اوـلدـوـ. بالـاـ
بالـاـ ماـشـالـلاـ دـيـهـنـهـ اـيـانـيـرـامـ كـيـ حـتـمـاـ منهـ بـيـرـ زـادـ وـثـرـيلـرـ. آـمـماـ بوـ فيـكـرـهـ اوـرـهـيـمـ اـيـانـمـيـرـ
كـيـ دـوزـ اوـلـاـ بـيـلمـزـ. سـحـرـ اوـلـوـبـ، صـبـحـانـهـ فـيـ يـئـيـبـ، توـيـ اـئـيـنـهـ گـلـدـيـكـ. توـيـ اـئـيـنـدـهـ
اوـتـورـوبـ، اوـزـ- اوـزـوـمـهـ دـيـيـرـمـ كـيـ اـنـشـالـلاـهـ سـسـيـمـ جـوـرـلـهـ نـيـبـ، اـئـلـهـ اوـخـوـيـاجـاغـامـ كـيـ
گـئـجـهـنـيـنـدـهـ عـوـضـيـ چـيـخـسـينـ. بـيـرـ آـزـ كـئـچـيـبـ، قـوـنـاقـلـارـ، عـاشـقـلـارـ گـلـيـبـ، مـجـلـيـسـ
دوـلـدـوـ. يـئـهـدـهـ سـازـىـ منهـ وـئـرـيـبـ، منـ اـيـاغـاـ دـورـدـومـ، باـشـلـادـيـمـ. اوـخـوـيـانـداـ گـورـدـومـ كـيـ
يوـخـ، سـسـ گـلـمـيـرـ. بـيـرـ آـزـ تـالـاشـ اـئـلـهـ دـيـيـمـ اوـلـمـادـيـ. اـيـكـيـ- اوـچـ هـاـ اوـخـوـيـوبـ، يـئـهـ يـئـرـهـ
اوـتـورـدـومـ.

دـيـيـمـ كـيـ عـاشـقـ گـلـابـ دـاـوـوـدىـ آـدـيـنـدـاـ اوـرـالـىـ بـيـرـ عـاشـقـ وـارـيـدـىـ كـهـ هـمـ يـاخـشـىـ،
هـمـ دـوـشـونـ، هـمـدـهـ گـؤـزـهـلـ بـيـرـ عـاشـقـيـدـىـ. اوـنـدانـ خـواـهـشـ اـئـلـهـ دـيـلـرـ كـيـ اوـخـوـسـونـ.
عـاشـقـ گـلـابـ دـورـوبـ باـشـلـامـاـمـاـيـشـ دـئـدـىـ: - اـجـازـهـنـيـزـلـهـ اـيـسـتـيرـدـيـمـ نـئـچـهـ كـلـمـهـ عـاشـقـ
حـسـنـهـ گـؤـرـهـ دـانـيـشـامـ، سـوـرـاـ اوـخـوـيـاـمـ. بـيـزـ هـامـيـمـيـزـ عـاشـقـ حـسـنـيـ تـانـيـرـيـقـ كـيـ نـهـ جـوـرـ
عـاشـقـيـدـىـ، نـهـ جـوـرـ اوـخـوـيـانـدـىـ، نـهـ جـوـرـ آـدـامـدـىـ. بـورـداـ اوـلـانـلـارـ، اـيـسـتـرـ عـاشـقـ اـولـاـ يـاـ
آـيـرـيـلـارـىـ، بـوـنـوـ بـيـلـيـرـيـكـ كـيـ سـسـ هـمـيـشـهـ دـوزـ اوـلـمـازـ. مـنـيـمـدـهـ باـشـيـمـاـ گـلـيـبـ، اوـ بـيـرـىـ
عـاشـقـلـارـيـنـداـ باـشـиـنـاـ گـلـيـبـ. مـجـلـيـسـدـهـ اـيـاغـاـ دـورـوبـ، گـؤـرـمـوشـوـكـ كـيـ سـسـ يـوـخـدـوـ. مـنـ
اـيـسـتـيرـمـ بـوـنـوـ دـيـيـمـ كـيـ عـاشـقـ حـسـنـ، سـيـزـيـنـ بـوـ مـجـلـيـسـدـهـ اوـلـمـاغـيـزـ بـيـزـيـمـ بـيـسـيـمـيـزـدـىـ.
سـيـزـهـ تـايـ عـاشـقـلـارـدـىـ كـيـ بـوـ صـنـعـتـيـنـ يـوـلـونـداـ زـحـمـتـ چـكـيـبـ، عـاشـقـلـيـغـيـ بـوـرـاـ
يـئـتـيـرـمـيـسـيـزـ. بـوـ مـوـسـيـقـيـ يـوـلـونـداـ بـؤـيـوـكـ بـيـرـ خـدـمـتـدـىـ. سـاغـ اوـلـونـ، وـارـ اوـلـونـ. بـوـلـارـينـ
سـاغـلـيـغـيـنـاـ بـيـرـ الـگـورـيـتـ چـالـيـنـ، مـنـ دـهـ اوـخـوـيـوـمـ.

قـوـنـاقـلـارـ الـگـورـيـتـ وـيـراـ- وـيـراـ عـاشـقـ گـلـابـ اوـخـوـمـاغـيـ باـشـلـادـيـ. توـيـ مـبارـكـلـيـيلـهـ
سوـنـاـ چـاتـدـىـ. هـامـىـ گـلـيـبـ بـيـزـلـهـ گـؤـرـشـوـبـ، هـرـهـ اوـزـ اـئـيـنـهـ گـئـتـدـىـ. بـيـزـهـدـهـ زـورـلاـ بـيـرـ
پـولـداـ وـئـرـيـبـ، بـيـزـىـ يـوـلـاـ سـالـدـيـلـارـ. بـيـزـدـهـ اوـرـدـانـ چـيـخـيـبـ، تـشـوـيرـكـنـدـيـنـهـ سـارـىـ
گـئـتـدـيـكـ. گـلـهـ- گـلـهـ دـانـيـشـيـرـيـقـ كـيـ مـنـيـمـ نـيـهـ سـسـيـمـ دـوزـ دـئـمـهـدـىـ. يـوـلـادـشـلـارـيـمـ شـكـلـىـ-
شـيـهـلـىـ سـؤـزـلـرـدـنـ دـيـيـرـلـرـ، آـمـماـ منـ بـوـجـورـ فـيـكـيرـلـشـمـيـرـ.

منله میدان آچیب نئیلیم

گولشمه يه سسیم منیم.

گل بوقدر اینجیتمه سن،

جانا گلدىم بسیم منیم.

سوزومه باخ جانیم قوربان،

کل منیمله اولما يامان،

کۈمكىمده يوخدو اینان

سەندىن سوواي كىسىم منیم.

ائىمە گىلىن منى خەجىل،

يالواريرام سن دوشون، بىل،

آغلايان گۆز ياشىمى سىل،

قويمما اولسۇن ياسىم منیم.

بىز ائلە بوجور درد دل ائلەيە - ائلە يە يېتىشىدىك تشویر كىندىنە. اورادا بىر ياخشى دوستوموز وارىدى آقاي مسلم جانمەند آدىندا. گىندىب اولا، خوش بىشدن سورا بىر آز استراحت ائلەيىب، توى اوينە گىندىك. داي من هەنج بونادا دئەمەدىم كى تويدا بئله اولدوم. قوناقلار گلىپ، مجلسى دوزەلىپ. بىز دوردوق اياغا. من قورخا- قورخا اوخوماغى باشلايىب گۈرددوم كى يوخ، سسیم شاق- شاق شاققىلدايىر. من دە اوخويما- اوخويما قەرلىنىدىم. اۋزومۇ بىر تاپىب باشلادىم اوخوماغا. آمما ھر دم ماشاللا بىر افسوس ائلەيىر كى ياناسان سىس. دونن ھاردايدىن. بىزى روسو ائلەدىن. بىز بو تويو خوشلوقلا چالىپ، اوخودوق. سورادا چۈلدە ماشاللا قىرە سرناسىن، آقارضا قاوالىن چىخارتىدىلار. بولارىن بوسىسىرىلە داغلارا بىر گومبۇلتو دوشدو كى آز قالدى فلكىن باغرى چارتلاسىن. گلىنى دە گەتىرىپ دامادا تاپشىرىپ، خېئىر- دعاسىن وئرىپ، يولا دوشدوك. آمما دئىيىم كى او گوندىن سورا منىم سسیمە بىر پارازىت دوشدو كى چوخ

واخت اولوردو کى سسىمى دايالدىيرىدى. بونا گۈرەدە چوخلۇ دوكتوره گىتدىم، آمما دوزلمەدى کى دوزلمەدى. سورا بىر بالاجا ياخشىلاشدىم.

بلىزىك، سوئد، دانمارك سفرى...

١٣٨١-نجى ايلين آذر آيىندايدىق كى منه تهراندان بىر خانىم تلفن ويردى کى من آقاي ڙاندرىنگ طرفىندن سىزه تلفن ويريرام. سىزى بلىزىك اولكەسينه برنامەيە دعوت ائله بىبلر. هاچان واختىز اولسا گۈروشەرىك.

منىمە تهراندا توپوم وارىدى. من دىئىم کى سىز اگر مندن اۇترو تبرىزە گلىرسىز، زحىتمە دوشەمىيەن. من صباح تهران، تويا گلىرم. سىز منه آدرس وئرين، من گلىيم خدمتىزە.

دئىيلر: - لاپدا ياخشى. بىس آدرسى يازىن.

من آدرسى يازىب، تهرانين توپون قورتارىب، او خانىمەن حضورونا گىتدىم. بىزە خوش گىلدىن ائله بىب، چاي، ميوهەن سورا، دئىيلر کى آقاي ڙان سلام يېتىرىپ، دئىيلر: بو برنامە بىر گوندو. آمما سىزىن دعوتنامەلرېز دۇرت گون اولاچاق. راضى اولساز بو قراردادى امضالىياسىز.

من قراردادى آلىپ، اوخودوم. گۈرۈم يازىبلاركى، بو برنامەدە داستان دئمەلىسىز. اۋزوز بىر داستان انتخاب ائله بىن. راضى اولسازدا انتخاب ائله دىگىز داستانى فيلمە چكىن، سورا وئرين بو خانىما گتىرسىنلەر من دە وئريم شورا باخسین. اۋزودە بو برنامەدە يارىم ساعت وقتىز اولاچاق. انتخاب اولسا بىز سىزە خبر وئەرىك.

من قراردادى امضالاپىب، سورا كوراوغلونون توركمەن سفرينىن داستانىنى اوخودوم. بىز اوخويوردوق کى فاطمىي آدىندا بىر كىشى گىلدى. سلام وئرىپ، بىز لەدە گۈرۈشوب، ايلشدى. بىز باشلادىق اوخوماغا. بو خانىمدا فيلم گۈتۈردو. من بىر اوتوز دقىقەلىك اوخودوم. بىز داي خدا حافظلىك ائله بىب، گىلدىك. بىر آيدان سورا بو خانىم زنگ ووروب، دئىى كى، ايشىز تاييد اولوب؛ مسئلە بودور كى هزىنەسى چوخ اولماغاندا گۈرە دئىبلر کى ايكى نفر اولاسىز.

ناچار من قبول ائله يېسب، دئديم: - بيزيم ويزاميزي بير آى وئرسينلر، بيز اوز خرجيميزله سوئدە، دانماركا گئده جه ييك. خلاصە زمان گلېپ، چاتدى. من ماشاللا اکبرى لە بىزىكە سارى يولا دوشدوک. بير سحرايىدى اورا چاتدىق. آقاى ژانلا برنامە نين مسئولو كى آمرىكالىدى، گلېپ بىزىكەن فرودگاهىندان بيزى آپاردىلار هتلە.

منه آقاى ژان دئدى: - عاشق حسن، آخشم اوستۇ گئده جه ييك سالونا بير باخاسىز. هم تمرىن ائله يەسىز، هم دە بير برنامە وار، ايستەسز گۈررسىز.

بىز بير آز ياتىب، سورا دوروب ناھارى يئدىك. آخشم اولوب سالونا طرف گىتدىك. من گۈرددوم بير آقا وار، ائله بىل كى اودا هەرنىندى. اونا سارى گەندىب، ال وئرىب گۈرۈشىدۇم.

دئدىم: - سىزدە هەرنىنىسىز؟

گۈرددوم منى باشا دوشدو. دئدى: - بىلى.

باشلادى منلە دانىشماغا. آمما من اوئلون دىلىن چتىن باشا دوشورىدۇم. اوز - اۋزو مە دئدىم كى بونون دىلى توركمەن دىلىنە ياخىندى.

اونا دئدىم: - اگر بىز آز آرام دانىشسان، من سىنى ياخشى باشا دوشەرم.

آرام منه دئدى: - ايراندان گلمىسەن، عاشقىسان؟

دئدىم: - بىلى، من عاشق حسن اسكتندرى، تېرىزىن عاشقىلارىندانام. اۋزو مە قارا داغ ماحالىندا، كاللا دا آنادان اولموشام. سىز نىچە؟ اۋزو زو منه تانىتدىرین.

دئدى: - من دە ازىكىن گلمىشم. اۋزو مە عاشىغام. منه عاشق قره دئىيرلىر. منيم آتامدا اوردا ياخشى عاشقىايىدى. اوئون آدىلا منى سىسلەرلەر. منلە دئىيشە بىلەرسن؟

من اۋزو مى سىنديرمايىب، دئدىم: دئىيشەرم.

بىز اىكيمىزده باشلادىق گولمەيە. من اوتابىغىمى اوナ نىشان وئردىم. اودا اوتاباغىن منه گۈستىرىدى. بىر- بىرىمىزە دعوتدىن سورا گىتدىك اوتابىغىمىزا.

من ماشاللا يَا دئدىم: - منه حرىف گلېپ، سەنە بىلمىرم.

ماشاللا دئدى: - كىم؟

من ده جرياني دئديم. سورا بيزى چاغيرديلار کى گللين گئديرىك سالونا، بيز سازلاريمىزىدا گۈتوروب، يولا دوشدوک. سالونا چاتىپ، من گۈردمۇم عاشيق قرهگىل تمرىنى باشلايىپلار. قاباغا يېرىپ، باشىملا سلام وئىrip، دوردوم. اللرىم قوينومدا باخىرام. بولار دئرت نفرايدىلر کى بىرى قاوال، بىرى بالابان، بىرىدە بىر خانىم ايدى کى همى اوينايىردى، همىدە عاشيقلا اوخويوردو. عاشيق چالان سازدا آذربایجان تارىدى. ائله ده اونو گوجلو چالىر کى ميكروفونسوز سىن سالونو باشينا گۈتوروب. بالابانلارى، بىزىم بالابانىمiza اوخشايىردى، آمما اونون سىسى آرينىن ويزىلتىسىنا بنزىرىدى. بىرى - بىريلە ياخشى بىر گروهادىلىر.

عاشيق قره داستان دئيردى. قولاق وئىrip، گۈردمۇم كوراوغلونون استانبول سفرىن دئىير.

من دئىيم: - لاب ياخشى، من كوراوغلۇيا اوغول گىتىرم، بودا خانىم. باخىرام بولارين چالىب، اوخوماغىنا، دولانماقلارينا. قاوال چالان بىر اوينالار چىخاردىر کى گل گۈرەسەن. همى اوينايىردى، همىدە عاشيقلا اوخويوردو. پروانە كىيمى اوينويا - اوينويا سئندە دولانىر. بو خانىمداكى بىر طرفدن باخىر.

ماشاللايا دئىيم: - ماشاللا باخ بولار کى بىلە باشلايىب، بىزىمكى قالىب آللار.

سالوندا بىزدىن سورا، بىر نىچە نفردە ايلەشىيلر. آقاي ژاندا بولارا باخىلار. عاشيق اوخوييا - اوخوييا هردم منه باخىب، گولور. سئنى دولانا - دولانا، اوينويا - اوينويا ايشىن گۈرور. خلاصە تمرىنلىرى باشاچاتىپ، منى بىلە بىر شعرلە سئنه چاغيردى. بىر اول دانىشاندадا دئمىشىدى کى سىنى شعرلە چاغيراجام. داي من دئيردىم بهكى شوخلۇق ائله بىر.

عاشيق قارداش يېرى قارشى،
بورا دؤيوش ميدانىدى.
هنرىن وار گؤستر گۈرۈم،
سازى صحبت دئرانىدى.

من سۆزلىرى ائشىدىپ ماشاللايا باخديم، ماشاللا منه دئدى: - يئرىدا، منه نىيە باخىرسان؟ منى دئميركى، سنى چاغىرير.

من سازى كۆينه يىندن چىخارتىديم، ماشاللادا بالابانى. سئىنин اوستونه چىخىب، بئلە باشلادىق.

قارداش دئىيب چاغىريرسان
ادبىوين نشانىدى.

دانىشماغا واردى سۆزۈم،
سىنەم دولو ديوانىدى.

سۆزلىرىمى آچىب، دئدىم: - دئە گلسىن.

ژان عاشىقلارين دئىشىمەسىن گۇرمۇشدو. چونكى او شاه زمانى تېرىزىدە، فرانسە دىلىن درس وئىرىدى. ائله منه او زمان تانىش او لمۇشدو. بىر باخىب، باشا دوشدو. او بىرى آقالارادا دئدى كى بولار دئىشىرلر كى بو عاشىقلارين بىر نوع مشاعرەلرى حسابلانىر. قولاق وئەك. ايندى عاشيق قره جواب وئىرى:

ازبىكىدە آد- سانلى منم،

گۈزو قىزمىش قانلى منم،

بىلەلى داستانلى منم،

سىنەم درىا عمانىدى.

عاشيق قره سۆزۈن آچىب، ال ويردىلار. من جواب وئىدىم:

ايغانلى يام آذراوغلو،

اورەگى پاك، سۆزو دوغرو،

نبى كىمىن بورما بوجىلۇ،

ياغىلارين دوشمانىدى.

سۆزلىرى دئىيب، بىر سئىنى دولانىدىم. ايغانلى يئرە ويرىب، سۆزو آچدىم. تاماشاچىلاردا باخىب، آقىشلايىرلار. عاشيق قره بئلە گۇرۇب، بىر دولانىب، جواب وئرمە يە باشلادى:

اولموشام من سؤز عاشيغى،
اييريلر يوخ، دوز عاشيغى،
اونوتمارام سىز عاشيغى،
بورا مردلر ميدانىدى.

من گئرددوم عاشيق چوخ دوشونن بير عاشيقدى. سؤزلرى گئزهـل دئىـر. بـونـون
سـؤـزـلـىـنـدـنـ مـحـبـتـ يـاغـىـرـ،ـ اـيـسـتـكـ دـوـغـورـ.ـ سـاـخـ اـولـ -ـ دـئـيـهـ -ـ دـئـيـهـ بـلـهـ باـشـلاـدـيمـ:

«عاشق حسن» يامان اولماز،
ايـلـقـارـيـنـىـ دـانـانـ اـولـماـزـ،ـ
سـيـزـىـ منـ تـكـ آـنـانـ اـولـماـزـ،ـ
آـلـينـ قـورـبـانـ بوـ جـانـيـدىـ.

من سـؤـزـومـىـ آـچـيـبـ،ـ قـورـتـارـمـاـقـدـاـ،ـ عـاشـيقـ قـولـلـارـىـنـ آـچـيـبـ،ـ سـالـدـىـ منـسـىـمـ بـوـيـنـومـاـ.
قوـجـاقـلـاـيـيـبـ،ـ سـيـخـاـ سـيـخـاـ دـئـىـ:ـ -ـ قـارـداـشـيمـدـىـ قـارـداـشـيمـ.

من بـونـونـ بـوـ اـنـسـانـىـ حـرـكـتـيـنـدـنـ دـوـيـغـلـاـنـىـبـ،ـ گـوـجـولـهـ اـفـزـومـىـ سـاـخـلـادـيمـ.
گـئـرـوـشـنـدـنـ سـوـرـاـ يـئـرـيمـىـزـ چـكـيـلـدـيـكـ.ـ سـالـونـدـاـ اـولـانـلـارـاـ باـشـ اـيـديـكـ.
اـولـارـداـ بـيـزـىـ تـشـوـيـقـ اـئـلـهـدـيـلـرـ.ـ دـئـىـلـرـ:ـ -ـ دـوـغـرـدـانـداـ تـعـجـبـ اـئـلـهـمـهـلـيـدـىـ.
دـئـىـرـ كـىـ،ـ بـولـارـ بـوـ شـعـرـلـرـ فـىـ الـبـداـهـ دـئـىـلـرـ،ـ دـوزـوـدـوـ؟ـ

من دـئـىـدـيمـ:ـ -ـ بـعـلىـ عـاشـيقـ گـرـهـ كـىـ فـىـ الـبـداـهـ شـعـرـ دـئـىـسـىـنـ.ـ دـاستـانـ سـؤـيـلـهـسـىـنـ.ـ سـازـ
چـالـيـبـ،ـ اوـخـوـسـونـ كـىـ بـيـرـ عـاشـيقـ اـولـسـونـ.ـ منـ بـوـ عـاشـيقـ قـرـهـنـىـ،ـ بـيـرـ كـامـلـ عـاشـيقـ
گـئـرـدـومـ.ـ ژـانـادـاـ تـبـرـيـكـ دـئـىـرـىـمـ كـىـ اـنتـخـابـيـ گـوزـهـلـدـىـ.

بوـ سـوـزـلـىـدـهـ آـقـايـ ژـانـ اـولـانـلـارـاـ تـرـجـمـهـ اـئـلـهـ يـيـرـ.ـ اوـسـتـهـلـىـكـ دـئـىـدـيمـ:ـ عـاشـيقـداـ نـچـهـ
خـصـلـتـ اـولـمـالـيـدـىـ:ـ اـولـ گـرـهـ كـىـ يـاخـشـىـ اـينـسانـ اـولـاـ؛ـ اـدـبـلـىـ اـولـاـ؛ـ خـلـقـىـنـ دـوزـوـنـ بـيـيـبـ،ـ
دـوزـ قـابـيـنـداـ سـيـنـدـيـرـماـيـاـ؛ـ اـئـلـ اـيـچـيـنـدـهـ تـمـيـزـ گـزـهـ؛ـ الـىـ دـوزـ اـولـاـ؛ـ گـئـزـوـ پـاـكـ اـولـاـ؛ـ اوـسـتـادـ
عاـشـيقـلـارـ دـئـىـيـيـلـرـ كـىـ قـيـزـ -ـ گـلـيـنـ گـئـرـنـاـهـ گـئـزـوـ آـخـمـاـيـاـ.ـ اوـنـداـ دـئـمـكـ اوـلـارـكـىـ بـوـ بـيـرـ
عاـشـيقـدـىـ.ـ يـوـخـساـ بـيـرـ سـاـزـ چـالـماـقاـلاـ بـيـرـيـنـهـ عـاشـيقـ دـئـمـكـ،ـ عـاشـيقـ صـنـعـتـيـنـهـ،ـ اـئـلـيـمـىـزـهـ
خـيـانـتـدـىـ.

خلاصه، بير آزدانيشاندان سورا سالونا گلديك كى برنامهنى گورهك، برنامه باشلاندى. بو برنامه ده اولان گروه، تركىيە ئۆلکە سيندن گلمىشدىلر، ئۆزلىرىدە اورانين توركمىنلىرىندىن ايدىلر. برنامه باشلاندى. گۈزەل چالىپ او خودولار. آخىر دەه اولارين بىرى دوروب، او ينادى. سالن دىدى بىر- بىرينه. بونو بىر تشويق ئىلەدىلر كى گل گۈرەسەن. سالوندا اولانلارين يوزە آتمىشى بولارين هموطنرىدى. بو برنامه قورتارىب، بىز ھتلە گلدىك. من دئىيم: - ماشاللا، ماشاللا گۈردون نە ئىلەدىلر.

ماشاللا شوخۇقلا سىئەسىنە وىرىپ دئىى: - اولار بالابانىن قاباغىندا هېچ نە ئىلە يە بىلمىزلىر.

بىزىم برنامىنин واختى چاتىپ، برنامە باشلاندى. اول ازبىك عاشىغى گىتدى. برنامەلىرىن وئرىپ، تاماشاچىلار طرفىنندىن گۈزەل تشويق اولوب، گلدىلر. سونرا بىزىم برنامەمىز باشلاندى. آمما من چوخ گۈز دولاندىرىپ، سالوندا بىر اىرانلى گۈرمەدىم. سۈزۈن قىساسى، من جانىمى دىشىمە يىغىپ، او خوماغا باشладىم. موسىقىنин ھاواسىلا سئىنە گزىپ، صحبت ئىلە يە- ئىلە بە دولانىرام. آنجاق كى برنامەنى توتدوروب، ياخشى دا توتدوردوم. اوندا گۈردون سالونون آخرىينىن قىشقىزىرلار كى ساغ اول عاشق حسن، ساغ اول. بىزىم باشىمېزى او جا ئىلە دىن.

دای منى توتماق اولمادى. سئىنە بىلدىگىمە ئىلەدىم. بىزى نىجە گۈزەل قولاق آسيب آقىشلا迪لار كى دئمك اولمۇر. برنامەنин آخرلىرىدى. من بو تشويفلىرى ئاشىدېپ، يئنە دە اورە يىم جوشى گلىپ، دئىيم كى بىلە اولماز. گرەك بىرىنده اۋز هموطنرىمە او خويام.

بو سىن نە سىسىدى آللە

منى ديوانە ئىلەدى.

باشدان قاچىرتىدى عقلىمى

گولە پروانە ئىلەدى.

دور گل بورا آى گۆزەلیم،
بۇخدو سنه تاي گۆزەلیم،
گتىر اىچىم چاي گۆزەلیم،
گولوب خندانه ائله دى.

دوشوب چۈللەرە سوناسى،
گۆزو يوللاردا آناسى،
«حسن» دردیوی آلاسى،
بوخ، يوخ مەھمانە ئائىدى.

برنامە تمام اولدۇ. آذربايجان اوشاقلارى يانىمۇزا گلدىلر. بىزىلە ئۇپوش - گۇروش، قۇل - بويون اولوپ، بىر شادىلىق اولدۇ كى دئمە يە گلەم. سورا دئدىلر: - بوردان نە واخت قورتارىرسىز، بىر برنامە قورياق.

دئدىم: - داي بوردان قورتارىدىق. فقط بىر آزدا هتلەدە ايشيمىز وار.
دئدىلر: - بىس هتلىن آدرسىن وئرىن، بىز گلېپ اورдан سىزى آلارىق.
من اوЛАرا هتلىن كارتىن وئرىدىم. اوЛАر يولا دوشوب، گىتدىلر. منى آقاي ژان چاغىرىپ، برنامەنىن سرپەستىلە بىزدن چوخ رضايتىلە ئائىدىلر. بىر آز سورا بىر- ايکى نفردە بىزە سارى گلېپ، منلە گۇروشوب، بىر آز اۇز دىللەرلە منلە دانىشدىلار. آقاي ژان دئدى كى، برنامە يە سارى تشكۈر ئائىلەرلە كى، چوخ گۆزەلەدى. بىر دئدىلر كى، ايکى آيدان سورا بىزىم آمرىكادا بىر برنامەمېز اولاچاق، راضى اولساز گلرسىز.

من دئدىم. - نىيە گلمىرىك. چو خدا سئۇينەرىك.
دئدىلر: - بىس متتظر اولارسىز، بىر آياجان دئىھەرىك. بىز بىر آزدا دانىشىپ، اولارىلا خدا حافظ لىشدىك. ماشالالا يلا گلدىك هتلە. هتلە چاتىپ، گۇردوک كى ھموطنلىرىمىز گلىيلر. داي بىزى قويىمادىلار كى هتلە قالاق. ائولرىنە سارى يولادۇشدوک. گئجه

يېغىشىدிலار بىزىم باشىمىزى. بىر آز وطندىن خبر آلدىلار. دئ اوياندان بوياندان. دئدىلر:
دای يورولموسوز؛ دورون ياتاق، صباح چىخارىق شهرى بىر دولانارسىز.

صباح اولوب، صبحانەنى يېيندە منه دئدىلر: ويزاز نىچە گونه ويرىلىپىدى؟
دئدىم: - بىر آى.

دئدىلر: - بس ياخشىدى.

دئدىم: - آخى قراردى بىز سوئدله دانماركادا گىدەك.

بىلى بىزى شەھرىن گۈزەل يېشلىرىنە آپارىپ، دولاندىرىدىلار. او گۈنون صباحىدا بىر
گۈزەل برنامە قويىدولار. اوندان سورادا بىزى قاطارلا سوئدە يولا سالدىلار. بىز گلدىك
استكەھلەم شەھرىنە چاتدىق. اورانىدا دولانىب، دانماركادا گىتدىك. سورا گلدىك اوز
وطەنيمىزە.

امريكا سفرى...

1381-ين مرداد آيىندا بىز آمرىكانيں ويزاسىن آلماق اوچون تۈركىيە ئۆلکەسىنە يولا
دوشدوک. قرار بوايدى كى عمر آدىندا بىر فرانسەلینى بو ايش اوچون كۆمەيە
يوللاسىنلار. بو برنامە اوچون ايراندان اون بىر نفر دعوت اولۇنۇشدو. ايکى نفر
توركىمندن، آلتى نفر تەھاندان، ايکى نفردە منلە ماشاللا تېرىزىن. بىز اورا چاتىپ، آقاي
عمر فرودگاها گلدىلر. بىزى استانبولدا هتلە آپاردى. هتل دوز آمرىكى سفارتى نىن
قاپاگىندايدى. او گونو بىز استراحت ئىلەدىك. صباح كى واخت وئرمىشىدىلر، ويزا
آلماق اوچون سفارته گىتدىك. نوبىيە دوروب، بىر- بىر بىزى دانىشىدىلار.
ماشاللايىلە پريسا خانىم كى تەھاندان گلن هترمندلرىن بىرىدى، بىرده بىر نفر تەھانىن
باستانى ورزىشىنин گروهوندان اولانا ويزا وئردىلر، آمما منلە او بىرى لرە وئرمە يىب،
ايکى هفتە سورا بىزە واخت وئردىلر. بىزىدە كى ايکى گون اوچون تۈركىيە ئۆلکەسىنە
گىتمىشىدىك، بوش واختىمىزى هتلىن ياخىنىندا اولان تقسيم خىابانىندا دولانىرىدىق.
اورا بىر يېرىدى كى ماشىن گلمىرىدى. تمام توکان بازاردى. سەحردن آخشاماجان،
استانبولون جوانلارى - قوجالارى اوردا دولانىرىدىلار. نظردن كىچىن شئى اوردا

وارىدى. دوغورداندا آدام باخديقجان دئىيردى بىرده باخىم. اوردا اولان گۈزەل جوانلار ائله لباس گىيىلر كى ائله بىل كى هر يئرده گول آچىب. دسته - دسته گلىپ، گەدىيرلر. من اۆز- اۆزۈمى دئىيم: - عاشيق اولاسان بو گۈزەللىكىلر بىر سۈز دئمە يەسەن انصافدان اوزادى.

اوستانبۇلون تقسىمىنىدە
مارالدا وار، جىراندا وار
لالە ياناق، قونچا دەن،
دردە درمان لەماندا وار.

گۈزەل شەلا، دوداق قايماق،
باخىشىندان اولمۇر دويماق،
اورەيىمى اوپور دئماق
أونا قالان حېراندا وار.

گۈرمە مىشىم من بو ساياق،
طىيىتىن آلىپ بوياق،
جىران كىمى باخىر اوياق،
دای بىلمىركى ياناندا وار.

«حسن»ه خوش گلىپ بورا،
اورەيىمە دىيىپ يارا،
آپاراجاق منى گورا،
داش اورەكلى هرياندا وار.

دئىيم كى بالاخره ويزالارى آلىپ، آمرىكادان قاباق، اوروپا يىا گىتدىك. بو برنامە يىكى آى ايدى. اوچ برنامە ايتاليا، آلمان، بىرده فرانسه اولكەلرىنده وئرىپ، آمرىكا يىا

ساري يولا دوشدوک. بو برنامه‌ده اوتسوز اؤلکەدن دعوت اولموشدو کى اولارين بىرىدە آذربايجان اؤلکەسىدى. بونو دئمەلييم کى اوستانبىلۇن فرودگاهىندا اوتونموشدوق کى واخت اولسۇن هوپىمايا مىنib، فرانسه يە گىدەك. من گۈرۈم بىزىم قاباغىمىز رەيىفەدە ايکى نفر اوتونروب. بولارىن بىرى عاشقىق عدالت نصىب اوغا اوخشايىر. آخى كوركلىرى بىزە سارىدى. ماشالالىا دئىdim کى او عاشقىق عدالت دئىيل؟ ماشاللا دئى: - بىلمىرم.

من دايانا بىلمەيىب، ياخىنا گىدىب، گۈرۈم اۇزۇدور. اوستادا سلام وئيرىب، بويىنون قوجاقلايىب، اللرىندىن اۋپۇرمۇ. اودا منىم سلامىمۇ آلىب، دئى دى، ايراندان گلەمىسىز؟

دئىdim: - بىلى ايرانىن تبرىز شەھرىندىن شاگىردىزىدەنم.

دئى: - هە لابدا يانخشى، اوتون گۈرۈم. آدین نە دىر؟

دئىdim: - اوستاد آديم حسن دى.

دئى: - هن سىن باكىيادا گلەمىسىن.

دئىdim: - بىلى اوستاد، ايکى دۇنە گلەمىشىم. آنجاق کى سىزى زىارت ائلەيە بىلمەمىشىم. سىزى بوردا گۈرمىكە چوخ شادام.

دئى: - ساغ اول. من دە چوخ شادام کى سىزى گۈرۈرم. البتە تلوىزىوندا سىنىن چىخىشىيى گۈرمۇشىم. مندىنە دانىشدىن. ساغ اول.

منيم سورا گۆزۈم اوستادىن يانىندا اولان ساتاشدى. اوندان عذر ايسته يىب، دئديم:- باغيشلارين، اوستادى گۈرۈب اۋازومى ايتيرميسىم. سىزىدە خوش گۈرۈدوك. اونونلادا اۋپوشوب، گۈرۈشىدوك. سورا اوستاد دئدى كى، بۇ آيدىن دى، بىزىم ياخشى قارمون چالانلاردا داندى. ماشالالادا گلىب، اولارىyla گۈرۈشىدۇ. من داي سئوينىرم كى اوستادىلا ھمسىرم.

فرودگاهдан چىخىپ، اون بىر ساعاتدان سورا آمرىكانيں پايتختى واشينگتونا يئىشىدىك. اوردا بىزدىن بىر آز سوال سوروشوب، بىزى يولا سالدىلار. سورا برنامەنин مسئوللارىندان اورا گلىب، بىزى هتلە آپاردىلار. من ده آمرىكادا اولان دوستلارىمizza تلفن ويردىم كى بىزىم گلمەيىمىزى بىلسىنلر. اولاردا هتلىن آدرسىن مندن آلدىلاركى، هتلە گلسىنلر. بىز هتلە چاتاندا گۈرۈدۈم كى اولار بىزدىن قاباق هتلە گلىب، بىزى گۈزەلە يېرىلر. يئىشىپ قول-بويون اولوب، اۋپوش-گۈرۈش، ايلشىدىك.

دوستلاريمىزدا بىزدن دوستلارين سوروشورلار. فاميل لرين خبر آيللار. من ده دئىيرم
لاپ ياخشىدىيالار، هاميسىنيدا سلامى وار.

عاشيق حسن - ماشاللا اكىرى (امریكا)

بىلە، بىر گۈزەل ھتلەدە بىزە يئر ائلەيىپلىر. استراحتە باشلادىق. دئىيم كى
واشىنگتوندا بىز اون بئش گون قالمايدىق كى بونۇن اون گۇنۇندا بىز برنامەمېز
وارىدى، بئش گۇنۇندا گىزىپ، دولاناجاقدىق. بىزىم برنامەمېز باشلاندى. سحر ساعت
دوققۇزدان، آخشام اونا جان. آخى بو برنامەدە دۇرتى يوز اللى نفر ھنرمىند شرکت
ائلەميشىدى. ھر بىر گروهادا او تۈز دقىقە يا يىرمى دقىقە واخت وئرىپلىر. اۆزۈدە برنامە
بىر اوستۇ آچىق يئرددەدىرىكى اورانى گۇرمك رايگاندى. اورانىن بىر مىدانى وارىدى كى
كاخ سفیدە چوخ ياخىنىدى. پىادە بئش دقىقەلىك يولدو. مخصوص يئرلىر دوزلدىپلر
گۈرەنلر اوچۇن. اوردا مشخص ائلەيىپلىر كى ھانسى گروھ، ھاردا برنامە وئرەجك.
بىزىمە برنامەمېز، تۈركىمن، ازىكستان، بىرده قىرقىزستانلا بىرىئىرددەدىر. اۆزۈدە من ده
اصلى - كىرمەن، كوراوغلوغان، شاه اسماعىل دان، بىرده آىرى داستانلار دئىيب،
او خويورام. برنامەمېز باشلاياندان قاباقدا بىر نفر گلىپ، تاماشاچىلارا بىزە گۈرە
دا يىشىرىدى. داستانا گۈرە، شعرلىينە گۈرە، بىرده اوردا كىلارين سواللارينا بىزدن جواب
آلىپ، اولارى دئىيردى. سورا بىز برنامە مىزى باشلايىردىق. برنامەلرده قورتاراندان
سورا اۇزلىرى گلىپ ماشىنلا بىزى دولاندىپىرىدىلار.

بیر گون من اوردا کی يولداشلاريمين بيرينه دئديم: واختين اولاندا مجلسىن سنانين قاباغينا گىدەك. ايستيريم کى كاخ سفیدى گۈرەم.

دئدى: - من ايستيريم دئيەم، سىز قاباغا دوشدوز. ايندىدە ائلىيە بىللېك گىدەك.

دئديم: - پس گىدەك. دوردوق ماشىنلا يولا دوشدوك. اول مجلسىن سنانين حىطىئەن گىتدىك تا پىللەلرین آخرىينە جن باخا - باخا دولاندىق. او منه اورانىن نە جور اولماسىنا گۈرە بير آز دانىشدى. هاردادا سئويرىدىك اوردا منىم اوچۇن عكس سالىرىدى. سورا كاخ سفیدىن قاباغينا گىلدىك. دوغورداندا اورا چوخ گۈرمەلەيدى. نىرەلرین دالنىدا دوروب اىچەرى باخىردىق. فاصىلەسى آزىدى. دئمك اولار اىكى يوزمىتر اولاردى. اورا گۈرە يولداشىم دئدى کى، بورانىن او ماجراسىندان قاباق، بولارىدا گىدىپ، دولانماق آزادىدى، ايندى بئله اولوب. من دورموشىلۇم، اويان بويانا باخىردىم، گۈزۈم بير باغا دوشدو.

دۇستوم دئدى: - بو باغى گۈرۈرسىن؟ بورانىن هر بير آغاچىن، بير رئيس جمهور اكىيدى. ايندى سىن بو آغاچلارى سايىسان بىلرسىن کى ايندىيە جن آمرىكانىن نىچە رئيس جمهورو اولوبدور. اۆزۈدە هر آغاچدا اوئۇن اكىن رئيس جمهورون آدى يازىلىپ. بىز دولانا - دولانا كاخىن قاپىسىن قاباغينا چاتدىق. من گۈرۈم کى دوز او قاپىسىن اوزىبە اوزوندە بير خانىم او توروب. اويان بويانىدا يازىدى. يولداشىما دئديم: - او نىبىه اوردا او توروب؟ او يازىلار نەدى؟

يولداشىم دئدى: - او يېرمى اىكى ايلدى کى اوردا او توروب، آمرىكانىن سىستېمىنە اعتراض ائلەيىر.

من دئديم: - بىس اوئۇن نىچە توتمۇرلار؟

دئدى: - بوردا بولارдан چوخدۇ، نىشان وئەرم. اۆزۈدە بوردا آزادى بىر آدام نظرىن دئسىن. او يازىلاردا کى گۈرۈرسىن يازىب، تمام بولارين ظولىرىدى کى آمرىكانىن رئيس جمهورلارى ائلەيىلر.

بىر نىچەسىنده منه او خودو. سورا دئديم: - اولار اوئۇن ياخىنلىغينا گىدەك؟

دئدى: - اولار.

بىز اورا گىتدىك. من اونا اۇز دىلىمىزدە سلام وئردىم. اودا جواب وئردى.

دئدىم: - بىخانىم مىگر منى باشا دوشدو؟

دئدى: - اوقدەر آذربايچان اوشاقلارى بونلا گلىپ دانىشىيلار كى بىلەنچى بىر
كلمه لرى ئويزەنىب.

بو خانىم منه باخا- باخا بىر شىئىر دئمە يە باشلادى.

دئدىم: - نە دئىير؟

يولداشىم گولوب دئدى: - بىآمرىكانىن ظولملرىن شعرلە سەنە دئىير. او سەنە دئىير
كى:

نه باخىرسان منه، اويان- بو يانا

سەنە منىم كىمى دردلى سەن بالا.

بو حقسىزە اينسان نىچە دايانتىسىن

سېينەم اوستە اولوب درد قالا- قالا.

من دئدىم: - بونا نە ظولملرى اولوب كى بىلە نالە ئىللەيىر. اونون مالىين آلىپلار.
اونون يېرىن غصب ئىللەيىpler، يا نمته؟

گۈرۈم بىلەسى او لمىا جاق. يولداشىما دئدىم كى، منىم دە سۆزلىرىمى اونا ترجمە
ئىللە::

دئنن گۈرۈم سەنى هانسى ايلقارسىز

اونودوبىدو يېرىن اولوبىدو بورا؟

هارا گىندىپ، هاردا او اعتبارسىز

عشقىدىنى دىيب قلبىيە يارا؟

منىم سۆزلىرىمى ئاشىدىپ، باشىن توولاليا- توولاليا دئدى:

اعتبارى يوخىدو اونون ايلقارى،

اونودوبىدو عشقى، اولسا دىلدارى،

كۈمكىدى يېر، گۈر، هميده تارى،

دئىير ويررۇق يېئ، اىچ، هامىنى تالا.

دوستوم سؤزلرین منه دئدی. گۇردومن يوخ، بونون دردى اۋز دردى دئیيل، دئدیم:
دانىشدىقجان دردین دئشىلير ننه،

هامىنى دئ كىمىدى سالىپ بو گونه؟

گۈستربىدى زورون هر بىر يئتهنە

آپاراق حاكىمە چكدىرك دارا.

دئدی بالا قولاق وئر دئىيم:

بو آغ ائودە اوتونالار دونيايا

ايستەيىرلر اولالار ارباب، آقا.

كىم نه دئسە گولوب، قويالار لاغا

داد او گوندن بىر بىلە زمان اولا.

دئدیم پس ننه، سىنين دردین دونيا خلقلىرىنىن دردىدىر. سىنه كۆمك اولمايدى.

دئدیم:

بس او دور كى سارالىيان سولموسان،

درد اليندن گوشەنىشىن اولموسان،

آى كوراوغلو، نېمى هاردا قالىسان

ياغىلارى گلىن او تورداق گورا.

دئدیم: - آنا بو يولدا هامى بىر اولمايدى. تك الدن سىس چىخماز.

دئدی: - آى بالا، من تك دئيىلم، سوزومى اشىيدىنلر وار. قولاق آس دئىيم:

آغارىبىدى ساچىم، دالدى قامتىم،

دایانىشام بلکە آرزمىما يىتم،

هارا گىتسىن واردى منىم صحبتىم،

سىنه دفتر اولوب تارىخدە قالا.

- آى بالا منى هامى تانىسر. منىم سؤزلرىم هامىيا عايدىدىر. دونيا خلقلىرىنىنىكىدى.

دئدیم: - دوز دئىيرىسن. كاش هامى سىنين كىمى فىكىرلەشىئىدى.

«حسن» م من آليم دردى، بلانى،
 هاردان تاپىم سنين كيمى خالانى،
 آى بو خلقين قايغيسينا فالانى،
 گورمه يىم كى سنى بو يوللار يورا.
 سوزوموز قورتاريپ، باي- باي ائله يىب گوله- گوله يولا دوشدوك.

برنامه ميز دوام ائله يىب، جماعت گليب، بىزله ياخيندان گوروشوب، عکس
 سالديريپ، برنامه ميزه گوره تشكور ائله يير ديلر. دئيم كى آمريكانىن چوخ مهربان بىر
 ملتى واريدى. آنجاق كى او دولتى نين سياستىدى كى دنيا ملتلىرىنه زور دئىير.

خلاصه کى برنامەمیز قورتارىب، دۇرد يوز اللى نفرىن اىچىندىن، بىزىم گروه، عاشيق عدالت گىلىن گروھو، قزاقستانىن گروھو، ازبېكستانىن گروھو، تاجىكستانىن گروھو، بىرده چىنин تورك اولان گروھو انتخاب اولدو كى اوروپانىن ئۆلکەلرینە گئتسىنلر. قالانلاردا اۋز وطنلارينە گىتتىلر. بىزىم يئنه آلماندا، ايتاليادا، فرانسەدە، سوئىدە، نئچە گۈزەل برنامەمیز اولدو. آخرى برنامەمیزدە فرانسەدە اولاجاقدى كى، او گونو بىر آيرىليق قوناقلىغى وئرىدىك. هەر بىر قىدر پۇل قويىدۇ بىر گۈزەل شام پىشىرمە يە باشلادىق. آخى ايکى آى ايدى بىز اولارلا بىر يئرde اولموشىدۇق. آمما ھر بىر گلىشىن گىنىشىدە وار.

آى ازبىكلى قارداش، تاجىكلى يولداش،

گۈرۈشەريك بىرده قىمتىم اولسا.

باغىشلايىن منى وارسا گناھىم،

او يېرلرده اگر صحبتىم اولسا.

يولوز دوشىسە ایرانا يا تبرىزە،

گول سېھرم، فرش دؤشەرم اىزىزە،

گرجى، قزاق قوربان اولوم من سىزە،

اونوتمارام سىزى نه قدر وارام من،

أولنەجەن سىزە ياخشى يارام من.

يوللايرام ائللەرىزە سلام من،

قبول ائتسز بودور زحىتىم اولسا.

اوستاديمدى قبول ائتسە عدالت،

آيدىندا من گۈرددوم گۈزەل ظرافت،

آذربایجان بیزه وئریبیدی شهرت،
ساختلایرام اونو غیرتیم اولسا.

«عاشق حسن» گوز یاشینی سیلهرم،
یاخشى گونو یامان گونو بیلهرم،
امیدوار کى خدمتیزه گلهرم،
چاتارام من سیزه همتیم اولسا.

بعلی بئلهلیکله بو سفریمیزدە سونا چاتدى. سورا ترکىهدن دوبىيەدە گئىدىك.
من اۋزوم كى يورولدوم، سىزى بىلمىرم. ولۇ بىلىرم كى سىز عزيزلر يورولان
دئىيلسىز. هەچ واخت يورولماياسىز.